

Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde måndagen den 18 februari 2019

Tid:

kl. 16:00-20:57

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-28

Justerat den 25 februari 2019   Anslaget den 26 februari 2019

Cecilia Brinck

Rana Nasrindotter

Ann-Katrin Åslund

Mats Larsson
Sekreterare

**§ 1
Justering**

Förste vice ordföranden Rana Nasrindotter (S) och andre vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (L) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Cecilia Brinck (M). Justering sker den 25 februari 2019.

**§ 2
Bordläggning av interpellation****Beslut**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellation nr 14 för år 2018.

§ 3

**Nr 2018:17 av Alexander Lindholm (S) till borgarrådet
Karin Ernlund (C) avseende tillgång till träningsytor för
ungdomsfotbollen i Stockholms stad**

KS 2018/1638

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Alexander Lindholm (S) har ställt en interpellation om tillgång till träningsytor för ungdomsfotbollen i Stockholms stad.

Kommunfullmäktige beslutade den 17 december 2018 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Ernlund (C) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig Alexander Lindholm, borgarrådet Ernlund, Martin Westmont, Bo Sundin och borgarrådet Bjuggren.

§ 4

Nr 2018:18 av Emilia Bjuggren (S) till borgarrådet Karin Ernlund (C) om matchningen på Stockholms arbetsmarknad

KS 2018/1803

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Bjuggren (S) har ställt en interpellation om matchningen på Stockholms arbetsmarknad. Kommunfullmäktige beslutade den 28 januari 2019 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Ernlund (C) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarråden Bjuggren och Ernlund.

**§ 5
Bordläggning av interpellation****Beslut**

Kommunfullmäktige bordlägger interpellation nr 19 för år 2018.

§ 6 Nya interpellationer

Beslut

1. Interpellationerna får ställas.
2. Interpellationerna nr 1, 2 och 4 för år 2019 bordläggs.

Följande interpellationer anmäls:

1. Nr 2019:1 av Jan Valeskog (S) om riskerna för BlåGrönt stopp av 800-1000 bostäder i Spångadalen. Rotel II
Dnr KS 2019/149
2. Nr 2019:2 av Salar Rashid (S) om 90-dagars regeln. Rotel VI
Dnr KS 2019/151
3. Nr 2019:3 av Jan Valeskog (S) om återinförande av investeringsstöd för byggande av nya hyresrätter i Stockholm i enlighet med nationell överenskommelse mellan (S), (C), (L) och (MP). Rotel III
Dnr KS 2019/152
4. Nr 2019:4 av Clara Lindblom (V) till borgarrådet Wedin (M) om definitioner av begreppen ytterstad och dominerande ställning när det gäller ombildningar av hyresrätter i allmännyttan. Rotel III
Dnr KS 2019/159

§ 7

Nr 2019:3 av Jan Valeskog (S) om återinförande av investeringsstöd för byggande av nya hyresrätter i Stockholm i enlighet med nationell överenskommelse mellan (S), (C), (L) och (MP)

KS 2019/152

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Valeskog (S) har ställt en interpellation om återinförande av investeringsstöd för byggande av nya hyresrätter i Stockholm i enlighet med nationell överenskommelse mellan (S), (C), (L) och (MP). Kommunfullmäktige beslutade den 18 februari 2019 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Wedin (M) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarråden Valeskog och Wedin.

§ 8 Frågestund

Fråga nr 1

Borgarrådet Bjuggren (S) ställer en fråga om stadens ekonomi och utbildningar.

Borgarrådet König Jerlmyr (M) svarar på frågan.

Fråga nr 2

Borgarrådet Lindblom (V) ställer en fråga om utbildningar.

Borgarrådet Wedin (M) svarar på frågan.

Fråga nr 3

Martin Westmont (SD) ställer en fråga. Är det aktuellt med hotellösningar för nyanlända i Stockholms stad?

Borgarrådet Jönsson (L) svarar på frågan.

Fråga nr 4

Sissela Nordling Blanco (Fi) ställer en fråga om utförsäljning av allmännyttan. Hur går det ihop med Agenda 2030?

Borgarrådet Luhr (MP) svarar på frågan.

Fråga nr 5

Karin Gustafsson (S) ställer en fråga om integration och bostäder.

Borgarrådet Wedin (M) svarar på frågan.

Fråga nr 6

Alexandra Mattson Åkerström (V) ställer en fråga om förutsättningar för att minska hemlösheten.

Borgarrådet Jönsson (L) svarar på frågan.

Fråga nr 7

Mads Lundgaard (SD) ställer en fråga om bränsleskatter.

Borgarrådet Helldén (MP) svarar på frågan.

Fråga nr 8

Lisa Palm (Fi) ställer en fråga om neddragningarna inom fritidsverksamheten i ytterstaden med den grönbå budgeten.

Borgarrådet Edholm (L) svarar på frågan.

**§ 9
Anmälningar**

Skrivelser som har inkommit till kommunfullmäktige under tiden den 29 januari 2019 – 18 februari 2019 och delgivits berörda organ anmäls.

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 6 februari 2019 att utse ny ledamot och ersättare i kommunfullmäktige för tiden till och med den 14 oktober 2022 anmäls.

Nila Vikhe Patil (MP) har utsetts till ny ledamot efter Åsa Lindhagen (MP)

Micke Seid (MP) har utsetts till ny ersättare efter Nila Vikhe Patil (MP).

**§ 10
Närvaro**

Närvaro antecknas enligt **bilaga 1**.

**§ 11
Justering**

Förste vice ordföranden Rana Nasrindotter (S) och andre vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (L) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Cecilia Brinck (M). Justering sker den 25 februari 2019.

§ 12**Valärenden i kommunfullmäktige**

Avsägelse och fyllnadsval

18 februari 2019

KS 2019/52

Beslut

1. Avsägelse och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt kommunstyrelsens och valberedningens förslag med tilläggsförslag av Martin Hansson (MP).
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättare sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärende i kommunfullmäktige den 18 februari 2019 behandlas.

Förslag till beslut

Martin Hansson (MP) nominerar, som tillägg till kommunstyrelsens och valberedningens förslag, att borgarrådet Helldén (MP) väljs som ledamot och tillika ordförande för Stockholms Stads Parkerings AB.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut från kommunstyrelsen och valberedningen med tilläggsförslag från Martin Hansson. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslagen.

§ 13

Ny mandatperiod: Val av ledamot och ersättare till Svealands kustvattenvårdsförbunds stämma

KS 2019/178

Beslut

1. Val förrättas för att utse en ledamot, Katarina Luhr (MP) och en ersättare, vakant (-), till ledamot och ersättare till Svealands kustvattenvårdsförbunds stämma.
2. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Ny mandatperiod: Val av ledamot och ersättare till Svealands kustvattenvårdsförbunds stämma.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 14**Ändring av felparkeringsavgifter**

Framställan från trafiknämnden

KS 2018/1770

Beslut

Ärendet återremitteras med stöd av kommunallagens regler om minoritetsåterremiss och med den motivering som anförs i Socialdemokraternas och Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller ändring av felparkeringsavgifter.

I debatten yttrar sig borgarråden Helldén och Valeskog, Rikard Warlenius, Peter Backlund, Ulf Walther, Isabel Smedberg Palmqvist och Johan Fälldin.

Förslag till beslut

Borgarrådet Helldén (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Valeskog (S) och Rikard Warlenius (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Socialdemokraternas och Vänsterpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen som i första hand innebär att ärendet ska återremitteras.

Beslutsordning

Ordföranden prövar först om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras. Ordföranden finner att det finns stöd för att ärendet ska återremitteras enligt kommunallagens regler om minoritetsåterremiss.

§ 15

Revidering av föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun

Förslag från avfallsnämnden

KS 2018/1441

Beslut

1. Reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun, enligt bilaga 1 till utlåtandet, godkänns.
2. Stadens nämnder ska arbeta efter reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas att arbeta efter och att uppmana stadens bolagsstyrelser att arbeta efter reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun.
4. Stockholms Stadshus AB uppmanas att ge Stockholm Vatten och Avfall AB det övergripande ansvaret för uppföljningen av reviderade föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun.
5. Nuvarande föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun, dnr 2017/1186, upphör därmed att gälla.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller revidering av föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun.

I debatten yttrar sig borgarrådet Luhr och Christoffer Jönsson.

Förslag till beslut

Borgarrådet Luhr (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 16

Stockholm stads medlemskap i Carbon Neutral Cities Alliance

KS 2018/1617

Beslut

1. Stockholms stad bekräftar sitt medlemskap i Carbon Neutral Cities Alliance.
2. Kostnaden för medlemskapet finansieras inom Kommunstyrelsen m.m. budget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Stockholm stads medlemskap i Carbon Neutral Cities Alliance.

I debatten yttrar sig borgarråden König Jerlmyr och Luhr, Christoffer Jönsson och borgarrådet Bjuggren.

Förslag till beslut

Borgarrådet König Jerlmyr (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 17**Instruktion för kommunstyrelsens trygghetsutskott**

KS 2018/1864

Beslut

1. Instruktion för kommunstyrelsens trygghetsutskott fastställs enligt bilaga till utlåtandet.
2. Utskottets ledamöter har rätt till sammanträdesarvode enligt Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller instruktion för kommunstyrelsens trygghetsutskott.

I debatten yttrar sig borgarråden König Jerlmyr, Bjuggren och Slottner, Alexandra Mattsson Åkerström, Kristina Lutz, borgarrådet Lindblom, Sissela Nordling Blanco, Mariana Moreira Duarte, Rashid Mohammed, Lisa Palm, Torun Boucher och borgarrådet Edholm.

Förslag till beslut

Borgarråden König Jerlmyr (M) och Bjuggren (S) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 18
Arvodering av förtroendevald
KS 2019/148

Beslut

Arvode ska utges till Björn Ljung (L) om 50 procent av helt arvode under perioden 18 februari 2019 till 14 oktober 2022.

Jäv

Björn Ljung deltar inte i ärendets behandling eller beslut.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller arvodering av förtroendevald.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 19
Inriktningsbeslut ny- och ombyggnation av
Söderholmsskolan på fastigheten Söderholmen 1,
Skärholmen

KS 2018/1546

Beslut

Inriktningen för ny- och ombyggnad av Söderholmsskolan på fastigheten Söderholmen 1, till en total investeringsutgift om 325 mnkr, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller inriktningsbeslut ny- och ombyggnation av Söderholmsskolan på fastigheten Söderholmen 1, Skärholmen.

I ärendet yttrar sig borgarrådet Larsson.

Förslag till beslut

Borgarrådet Larsson (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 20**Inriktningsbeslut gällande AB Stockholmshems
nyproduktion av bostäder och lokaler inom
detaljplaneområdet Bolidentriangeln, del av Årstastråket
etapp 3, stadsdelen Johanneshov**

KS 2018/1544

Beslut

Inriktningen för nybyggnation inom detaljplaneområdet Bolidentriangeln, som omfattar cirka 115 lägenheter samt lokaler till en total investeringsutgift om 427 mnkr inklusive moms, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller inriktningsbeslut gällande AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder och lokaler inom detaljplaneområdet Bolidentriangeln, del av Årstastråket etapp 3, stadsdelen Johanneshov.

I debatten yttrar sig Björn Ljung, Karin Gustafsson, borgarrådet Wedin, Cecilia Obermüller, borgarrådet Lindblom och Peter Backlund.

Förslag till beslut

Björn Ljung (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21**Inriktningsbeslut gällande AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder, förskola och lokaler inom detaljplaneområde Konstgjutarvägen, del av Årstastråket etapp 3, stadsdelen Johanneshov**

KS 2018/1545

Beslut

Inriktningen för nybyggnation inom detaljplaneområdet Konstgjutarvägen, som omfattar cirka 100 lägenheter, en integrerad förskola med fyra avdelningar, samt lokaler, till en total investeringsutgift om 350 mnkr inklusive moms, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller inriktningsbeslut gällande AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder, förskola och lokaler inom detaljplaneområde Konstgjutarvägen, del av Årstastråket etapp 3, stadsdelen Johanneshov.

I debatten yttrar sig Björn Ljung, Karin Gustafsson, borgarrådet Wedin, Cecilia Obermüller, borgarrådet Lindblom och Peter Backlund.

Förslag till beslut

Björn Ljung (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22**Inriktningsbeslut gällande AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder, förskola och lokaler inom detaljplaneområde Allgunnen, del av Årstastråket etapp 3, stadsdelen Johanneshov**

KS 2018/1543

Beslut

Inriktningen för nybyggnation inom detaljplaneområdet Allgunnen som omfattar cirka 180 lägenheter, en integrerad förskola med fyra avdelningar, samt lokaler till en total investeringsutgift om 623 mnkr inklusive moms, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller inriktningsbeslut gällande AB Stockholmshems nyproduktion av bostäder, förskola och lokaler inom detaljplaneområde Allgunnen, del av Årstastråket etapp 3, stadsdelen Johanneshov.

I debatten yttrar sig Björn Ljung, Karin Gustafsson, borgarrådet Wedin, Cecilia Obermüller, borgarrådet Lindblom och Peter Backlund.

Förslag till beslut

Björn Ljung (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23

Detaljplan samt ändring av detaljplan och områdesbestämmelser genom tillägg för del av Norrmalm 2:41, Södermalm 10:35, Enskede Gård 1:1 m.fl. , Södermalm (tunnelbaneutbyggnad sträckan Kungsträdgården – Söderort), dp 2014-18909-54
Framställd från stadsbyggnadsnämnden
KS 2018/1577

Beslut

Detaljplan samt ändring av detaljplan och områdesbestämmelser genom tillägg för del av fastigheten Norrmalm 2:41, Södermalm 10:35, Enskede Gård 1:1 m.fl, tunnelbaneutbyggnad sträckan Kungsträdgården – Söderort, 2014-18909-54, med revidering enligt bilagor 6-8 till utlåtandet, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller detaljplan samt ändring av detaljplan och områdesbestämmelser genom tillägg för del av Norrmalm 2:41, Södermalm 10:35, Enskede Gård 1:1 m.fl. , Södermalm (tunnelbaneutbyggnad sträckan Kungsträdgården – Söderort), dp 2014-18909-54.

I ärendet yttrar sig borgarrådet Larsson.

Förslag till beslut

Borgarrådet Larsson (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 24

Detaljplan samt ändring av detaljplaner genom tillägg för del av fastigheten Vasastaden 1:118 m.fl. avseende utbyggnad av tunnelbanan, sträckan Odenplan – Arenastaden via Hagastaden, ÄDp 2014-18097-54

Framställan från stadsbyggnadsnämnden

KS 2018/1578

Beslut

Ändring av detaljplaner genom tillägg för del av fastigheten Vasastaden 1:118 m.fl. avseende utbyggnad av tunnelbanan, sträckan Odenplan – Arenastaden via Hagastaden, med revidering enligt bilagor 6-8 till utlåtandet, godkänns.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller detaljplan samt ändring av detaljplaner genom tillägg för del av fastigheten Vasastaden 1:118 m.fl. avseende utbyggnad av tunnelbanan, sträckan Odenplan – Arenastaden via Hagastaden, ÄDp 2014-18097-54.

I ärendet yttrar sig borgarrådet Larsson.

Förslag till beslut

Borgarrådet Larsson (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 25

Detaljplan för Bromstensstaden etapp 2, del av kvarteren Gunhild, Gustav och Bromsten m.fl. i stadsdelen Bromsten (1000 lägenheter)

Framställan från stadsbyggnadsnämnden

Återremiss från kommunfullmäktige den 11 juni 2018

KS 2018/1428

Beslut

Detaljplan för Bromstensstaden etapp 2, del av kvarteren Gunhild, Gustav och Bromsten m.fl. i stadsdelen Bromsten, antas.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller detaljplan för Bromstensstaden etapp 2, del av kvarteren Gunhild, Gustav och Bromsten m.fl. i stadsdelen Bromsten (1000 lägenheter).

I ärendet yttrar sig borgarrådet Larsson.

Förslag till beslut

Borgarrådet Larsson (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 26**Yttre renoveringsarbeten avseende fasad och dränering
m.m. på Klamparen 7, Tekniska nämndhuset**

Genomförandebeslut

Framställan från fastighetsnämnden

Minoritetsåterremiss från kommunfullmäktige den 1 oktober
2018, § 13

KS 2018/1058

Beslut

1. Som svar på minoritetsåterremissen hänvisas till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Fastighetsnämnden medges rätt att genomföra projekt Yttre renoveringsarbeten avseende fasad och dränering med mera på Klamparen 7, Tekniska nämndhuset till en investeringsutgift om 116 miljoner kronor inklusive index.
3. Utgifterna för år 2019 ska rymmas inom nämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2020.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller yttre renoveringsarbeten avseende fasad och dränering m.m. på Klamparen 7, Tekniska nämndhuset.

I debatten yttrar sig borgarråden Wedin och Valeskog.

Förslag till beslut

Borgarrådet Wedin (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 27

Nr 2019:4 av Clara Lindblom (V) till borgarrådet Wedin (M) om definitioner av begreppen ytterstad och dominerande ställning när det gäller ombildningar av hyresrätter i allmännytt

KS 2019/159

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Lindblom (V) har ställt en interpellation om definitioner av begreppen ytterstad och dominerande ställning när det gäller ombildningar av hyresrätter i allmännytt. Kommunfullmäktige beslutade den 18 februari 2019 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Wedin (M) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig borgarråden Wedin, Lindblom, Valeskog, Larsson och Bjuggren, Arvand Mirsafian, Martin Hansson, borgarrådet Ernlund, Karin Gustafsson, Margareta Stavling och Ulf Walther.

**§ 28
Nyväckta motioner**

Under tiden 29 januari 2019 och 18 februari 2019 väcktes följande motioner:

1. Motion av Clara Lindblom och Robert Mjörnberg (båda V) om stöd till äldre vid flytt.
Dnr KS 2019/206
2. Motion av Clara Lindblom och Robert Mjörnberg (båda V) om Stjärnmärkt demenskompetens.
Dnr KS 2019/207
3. Motion av Alexandra Mattsson Åkerström (V) om inrättande av Stödcentrum Stockholms stad.
Dnr KS 2019/252
4. Motion av Karin Gustafsson (S) angående kultur på stadshusets borgargård.
Dnr KS 2019/255
5. Motion av Alexander Lindholm (S) angående OPS-lösningar.
Dnr KS 2019/259

Närvarolista

upprättad vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 18 februari 2019

Plats	Ledamot	Ersättare	Parti	Ankom	Utgick
49	Brinck, Cecilia (Ordförande) §§ 9-28		M	17:58	20:57
104	Nasrindotter, Rana (1:e v Ordf) §§ 1-7		S	16:00	20:57
50	Åslund, Ann-Katrin (2:e v Ordf) § 8		L	16:43	20:57
56	Abdullahi Ali, Nassir	Ohlsson, Bengt	S	18:03	20:56
99	Agetoft, Linda		S	15:58	20:57
23	Bjuggren, Emilia		S	16:00	20:56
7	Boucher, Torun		V	15:58	20:56
24	Burell, Olle		S	16:01	20:57
91	Byström, Felix		SD	16:06	20:56
61	Bäck, Lars	Katsoulis, Alva	V	16:01	20:57
36	Carlsson, Christian	Namazova, Ofelia	KD	15:58	20:57
72	Cederschiöld, Anna		M	17:57	20:57
17	Edholm, Lotta		L	16:52	20:56
58	Edlund, Ingela		S	15:58	20:57
60	Edvardsson, Inger		S	16:01	20:57
41	Elfvén, Anne-Lie	Jönsson, Christoffer	L	17:54	20:56
54	Elmgren, Claes		S	17:54	20:57
20	Erlund, Karin		C	15:58	20:57
76	Fava, Daniele		L	17:36	20:56
10	Fernell-Ingelström, Yvonne		M	17:05	20:56
78	Fors, Emilie		L	17:54	20:56
42	Fälldin, Johan		C	16:47	20:56
77	Gerdes, Hanna		L	17:25	20:57
33	Granswed Baat, Sophia	Gardos Ek, Petra	M	17:52	20:57
25	Gustafsson, Karin		S	16:52	20:57
53	Göransson, Anders		S	16:08	20:56
11	Hamilton, Ulla		M	17:33	20:56
86	Hansson, Martin		MP	16:27	20:57
52	Hansson, Stefan		S	17:05	20:56

94	Hedelin, Joakim		SD	17:03	20:56
73	Hedrup, Tom		M	17:28	20:57
48	Helldén, Daniel		MP	16:00	20:56
71	Hellström, Anette		M	17:22	20:56
95	Herke, Bengt		-	17:42	20:56
14	Hollis, Michaela		KD	18:03	20:56
70	Häggman, Börje		M	16:08	20:56
80	Jacobsson, Kristin	Kåberg, John	C	15:58	20:56
29	Johansson, Tobias	Herrström, Cecilia	V	17:57	20:56
13	Järkeborn, Christoffer		M	17:55	20:56
18	Jönsson, Jan		L	16:54	20:56
12	Jönsson, Peter	Tigerström, Jan	M	17:52	20:57
30	Kratz, Tina		V	16:13	20:56
6	König Jerlmyr, Anna		M	18:02	20:57
92	Larsson, Björn		SD	16:50	20:56
5	Larsson, Joakim		M	16:38	20:56
74	Lennaárd, Fritz		M	17:52	20:57
9	Lindblom, Clara		V	16:59	20:57
87	Lindell, Anders	Okojevoh, Tiemon	MP	17:36	20:57
101	Lindholm, Alexander		S	15:58	20:57
45	Lindstål, Fredrik		C	16:00	20:57
16	Ljung, Björn		L	17:02	20:56
64	Ljuslin, Maria		V	15:58	20:57
47	Luhr, Katarina		MP	15:58	20:56
35	Lutz, Kristina		M	17:17	20:57
93	Malmström, Jeanette		SD	16:37	20:56
31	Mattsson Åkerström, Alexandra		V	16:13	20:56
63	Mirsafian, Arvand		V	17:00	20:56
28	Mjörnberg, Robert	Jama, Hassan	V	17:13	20:57
37	Modigh, Sofia		KD	15:58	20:56
82	Mohamed, Ahmed Abdulahi	Larsson, Ewa	MP	17:26	20:56
65	Mohammed, Rashid		V	17:50	20:57
19	Naddebo, Jonas		C	16:08	20:57
67	Nilsson, Johan		M	17:44	20:56

107	Nordling Blanco, Sissela		FI	16:02	20:56
79	Nyberg, Claes		C	16:07	20:57
83	Obermüller, Cecilia		MP	17:47	20:57
59	Odin Ekman, Åsa		S	17:36	20:57
85	Olsson, Elin	Tonell, Lennart	MP	16:01	20:57
68	Paccamonti, Johan		M	17:36	20:56
105	Palm, Lisa		FI	15:58	20:57
106	Rantala Bonnier, Anna	Kaharascho Fridh, Madeleine	FI	16:01	20:57
51	Rashid, Salar	Janlöv, Åsa	S	17:09	20:57
69	Redin, Jennyfer		M	17:37	20:56
62	Rooth, Rose-Marie Gabriella		V	17:07	20:57
26	Räihä, Mirja		S	16:52	20:56
44	Sabet, Banar	Kupersmidt, Isak	C	15:58	20:57
57	Said, Suleiman	Salvo, Maria-Elsa	S	17:22	20:57
39	Silverudd, Patrik	Backlund, Peter	L	17:37	20:56
100	Sjöbergh, Ulla		S	15:58	20:57
103	Sjölander, Johan		S	16:38	20:57
15	Slottner, Erik		KD	16:11	20:56
40	Smedberg Palmqvist, Isabel		L	17:18	20:57
75	Solberg, Eva		M	17:35	20:56
55	Stavling, Margareta		S	15:59	20:57
27	Stenudd, Sara		V	16:48	20:57
34	Ström, Andrea		M	18:01	20:57
66	Sundin, Bo		M	16:10	20:56
32	Svärd, Lars		M	17:49	20:57
81	Tovatt, Lorentz	Moreira Duarte, Mariana	MP	17:49	20:57
22	Valeskog, Jan		S	16:27	20:56
38	Valier, Mikael		KD	17:02	20:57
46	Vikhe Patil, Nila		MP	16:00	20:57
98	Vikman, Arvid		S	16:29	20:57
90	Vinge, Linnéa	Lundgaard, Mads	SD	16:24	16:41
90	Vinge, Linnéa		SD	17:53	20:40
89	Wallmark, Peter		SD	15:59	16:40
89	Wallmark, Peter	Lundgaard, Mads	SD	16:49	17:52

89	Wallmark, Peter	Wallsén, Mona	SD	18:03	20:56
102	Walther, Ulf		S	16:58	20:57
21	Wanngård, Karin	Eriksson, Mattias	S	16:23	20:57
8	Warlenius, Rikard		V	17:51	20:57
4	Wedin, Dennis		M	16:01	20:56
88	Westmont, Martin		SD	16:00	20:56
43	Wicklund, Susanne		C	15:58	20:57

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 18 februari 2019

§ 3 Nr 2018:17 av Alexander Lindholm (S) till borgarrådet Karin Ernlund (C) avseende tillgång till träningsytor för ungdomsfotbollen i Stockholms stad

Anförande nr 1

Borgarrådet E r n l u n d (C): Jag ber att få hänvisa till det skriftliga svaret.

Anförande nr 2

A l e x a n d e r L i n d h o l m (S): Jag vill börja med att tacka för svaret, eller vad man nu ska kalla det. Det besvarar nämligen inte särskilt många av de frågor som jag ställer i interpellationen. Det är heller inte en särskilt sanningsenlig bild av vad som sker i Stockholm just nu. Borgarrådet nämner över huvud taget inte den fotbollsplan som försvinner från Årsta. Hon nämner ingenting om vilken ambitionsnivå man har för fotbollsplaner i Stockholm under den här mandatperioden. Det är ett mycket svävande svar om Stadshagen, och hon klarar inte heller av att förklara hur man ser på det här med ersättningsinvesteringar.

Karin Ernlund menar i sitt interpellationssvar att högerstyret inte kommer att sänka ambitionerna när det gäller att bygga nya fotbollsplaner. Men det är redan tydligt att andra intressen går före, och det är beklagligt att högermajoriteten nu ställer ut notan för sina skattesänkningar på ungdomsfotbollen. Att prioritera bort fotbollsplanen på Årstafältet och att bebygga en fotbollsplan i Stadshagen utan att ha säkrat en ersättningsplan för fotbollen i närområdet är ingenting annat än just en nedprioritering. Detta står glasklart för de unga som spelar fotboll liksom för deras föräldrar, för deras tränare och för alla andra som är aktiva i fotbollsrorelsen.

När den här interpellationen skrevs hade ni haft makten i två veckor och redan meddelat att ni tar bort två planerade fotbollsplaner. Ni har tack och lov sänkt takten i era nedprioriteringar, men vi får fortfarande nya besked om bortprioriterade fotbollsplaner. Bara häromveckan fick jag höra att Högdalens bollplan inte kommer att få konstgräs. Även Högdalens bollplan är en ersättningsinvestering för att man bygger bostäder på en annan fotbollsplan. Varför har ni lagt ned projektet med konstgräsplan i Högdalen? Vi får besked från förvaltningen att det inte längre finns några medel avsatta vare sig för projektering, upphandling eller anläggande trots att förvaltningen har äskat om detta.

Så sent som i december ställde jag frågan om just Högdalens bollplan i nämnden och fick då besked om att det låg i pipe och plan och skulle göras 2019. Någoting har hänt efter att Karin Ernlund tillträdde som idrottsborgarråd. På mindre än ett halvår vid makten har ni lyckats ta beslut om att i stället för att öka antalet fotbollsplaner och konstgräsplaner i Stockholm för ungdomsfotbollen minska dem med två

Jag är ombudsman för facket Service och kommunikation. År 2022 sätter våra medlemmar grävskopan i en fotbollsplan vid Stadshagen. Innan dess måste det finnas en ersättningsplan färdig någonstans, och därför måste det väldigt fort komma besked om var den ska ligga. Det finns bara ett ställe som är rimligt, vilket vi redan har utrett under föregående mandatperiod, och det är i Fredhällsparken.

Med den politik ni bedriver just nu får vi färre fotbollsplaner i stället för fler.

Anförande nr 3

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack så mycket, Alexander, för din interpellation och för ditt inlägg! Det innehöll väldigt många hårda ord, men vi ska väl börja med att konstatera att när den grönbå majoriteten tillträdde fick vi ta över en väldigt, väldigt ansträngd investeringsbudget från Socialdemokraterna som hade styrt både idrottsförvaltningen och fastighetskontoret under den förra mandatperioden. Det är ingen hemlighet för någon här i salen att det är en väldigt tajt investeringsbudget som vi har framför oss, vilket tyvärr i mångt och mycket beror på de enorma fördyringar som drabbade väldigt många av era projekt under den förra mandatperioden. Om projekt blir dubbelt så dyra, ja, då har man ju bara möjlighet att göra hälften så många investeringar.

Det här är någonting som vi kommer att ta tag i och som vi redan har börjat jobba aktivt med. Det gäller att hitta nya, kreativa lösningar för att hitta plats för idrottsanläggningar i Stockholm. Vi ska titta både på om man kan hitta plats på tak och i bergrum och hur vi kan hitta fler som vill vara med och investera i idrotten i Stockholm. Vi vet ju att det fanns ett motstånd mot det när Socialdemokraterna styrde.

Om vi ska börja med att titta på den fråga som Alexander Lindholm ställer angående Årstafältet tycker jag att det sätt som han väljer, och som Socialdemokraterna faktiskt under lång tid har valt, att ställa idrotter mot varandra är anmärkningsvärt. I det här fallet handlar det om att vi ska bygga en ny park som till mångt och mycket ska bestå just av idrottsytor. Det ska vara en aktiv park, och här finns redan i dag en golfanläggning som utnyttjas av väldigt många stockholmare. Precis som Alexander själv skriver i sin interpellation har den här föreningen faktiskt ett väldigt utvecklat och bra samarbete med den skola som finns i närområdet. Jag tycker därför att det är lite anmärkningsvärt att som Socialdemokraterna hela tiden gör ställa idrotter mot varandra. Det är inte heller så att vi har några minskade ambitioner för fotbollen på Årstafältet, utan det är någonting som Alexander själv har hittat på.

Jag får komma tillbaka i nästa inlägg och prata om Fredhällsparken.

Anförande nr 4

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Vi har ju en akut brist på både inomhushallar och idrottsplatser i Stockholms stad. Det kan vara väldigt svårt att få tider. Det kan vara så att man får en tid kl. 22.00 en vardagkväll, och då förstår alla att det inte uppmuntrar våra stockholmare och särskilt inte våra ungdomar att syssla med idrott.

Karin Ernlund nämner i sitt svar att man tittar på att planera in idrottsytor på till exempel tak. Det är jättebra att man börjar titta lite bredare på den här frågan och ser alternativa ytor där man kan skapa fotbollsplaner, inomhushallar och så vidare. Men vi kan väl börja titta lite på andra ytor också, till exempel i bergrum och under broar. Det kan finnas områden där det är olämpligt att bygga bostäder i dag med tanke på bullernivåer, men ytan kanske fungerar för en fotbollsplan.

En fråga till Karin Ernlund är: Hur sker planeringen i dag när ni i den grönbå majoriteten planerar för bostäder? Tar ni höjd för att planera in idrottsytor som fotbollsplaner och idrottshallar i det framtida Stockholm som växer fram?

Anförande nr 5

Borgarrådet E r n l u n d (C): Tack, Martin, för dina frågor! Till att börja med är det inga barn som får tider efter klockan 22.00. Om någon förening har hört av sig och sagt att barnen får träna efter klockan 22.00 så hör gärna av er till oss så ska vi se om vi kan göra någonting åt den saken, för så ska det inte vara.

Vi tar absolut höjd. I den grönbå budgeten framgår det väldigt tydligt vad vi har för ambitioner när det gäller stadsplaneringen. Både kultur, idrott, grönområden, skolor och förskolor är sådant som vi på ett mycket bättre sätt måste få in tidigt i stadsplaneringen så att vi inte bara bygger bostäder utan även ser till att bygga en hållbar stad för alla.

I det här sammanhanget kan vi även prata lite grann om Fredhällsparken. Centerpartiet har redan från starten av debatten kring fotbollsplanen i Stadshagen varit väldigt kritiska till en flytt till Fredhällsparken, just utifrån ett stadsplaneringsperspektiv. Man kan inte se en attraktiv, populär stadspark som ledig yta dit man kan flytta en fotbollsplan bara för att den inte längre får plats på ett annat ställe. Det här är någonting som vi har drivit under många, många år, och vi la under oppositionstiden fram ett antal konkreta förslag till den dåvarande socialdemokratiska ledningen där vi tyckte att man kunde titta på alternativa och kreativa lösningar för att ersätta den elvamannaplan som försvinner från Stadshagen.

Detta var inte någonting som mottogs av Socialdemokraterna. Det har inte funnits något intresse av att försöka hitta en annan plats, och därför får man väl säga att det har varit fyra förlorade år under den tiden som ni satt på makten över stadsbyggnadspolitiken. Det här handlar ju inte om att vi inte ska ha en fotbollsplan, utan det handlar om att vi ska ha en attraktiv stad. Det är klart att det är viktigt och avgörande för barn- och ungdomsidrotten att vi har fotbollsplaner där man kan träna. Men om Stockholm ska vara en attraktiv, levande och grön stad är det också avgörande att vi har parker och grönområden där familjer kan spendera sina eftermiddagar och helger och där människor kan ägna sig åt rekreation, vilket också är avgörande för stockholmarnas hälsa.

Även här ser jag hur Socialdemokraterna ställer viktiga värden mot varandra. Att vi har bra parker och grönområden att vistas i är faktiskt också avgörande för att Stockholm ska vara en frisk och hälsosam stad.

Anförande nr 6

A l e x a n d e r L i n d h o l m (S): Karin Ernlund säger att hon ärvde en ansträngd investeringsbudget. Det är sant att vi hade en investeringsbudget som var full av satsningar. Vi ville bygga i kapp bristen på idrottsanläggningar i den här staden, och det prioriterade vi också i den budget som vi presenterade här i kommunfullmäktige i slutet av 2018. Ni valde i stället att sänka skatten, och det är där vi har ett av problemen just nu: Ni lägger för lite pengar på idrotten och väljer i stället att sänka skatten med några tior för gemene stockholmare.

Ni är fullt medvetna om vad som händer. När det gäller Högdalens bollplan säger ni att det inte finns medel för att investera i en ersättningsyta där. Den budget som ni la fram i december innehöll 30 miljoner i ersättningsinvesteringar. Men ni tecknade bara in 15,8 miljoner i den verksamhetsplan som ligger för 2019. Det finns helt uppenbart pengar, men ni smusslar undan dem och lägger dem på någonting annat som de inte är tänkta att användas till.

Ni ser till att det byggs bostäder på fotbollsplaner, men ni ser inte till att fotbollen kompenseras med ytor. Det här är någonting som Fotbollsstockholm är otroligt rädda för. Jag har varit ute och träffat Juha och Jörgen i Högdalens AIS och pratat med dem. Jag har lovat att vi ska driva den här frågan och jaga er hela vägen fram till att vi ser att det finns en konstgräsplan där det nu är grusplan i Högdalen, nu när ni väljer att bygga bostäder utan att kompensera med fler fotbollsplaner.

Anförande nr 7

Borgarrådet E r n l u n d (C): Alexander, det fanns såklart många satsningar i den investeringsbudget som Socialdemokraterna la fram förra mandatperioden. Det var bra satsningar, och det här är en investeringsbudget som vi har tagit över. Vi kommer att fortsätta många av de satsningar som gjordes. Allt ni gjorde var ju inte dåligt, utan väldigt mycket är ambitioner som vi delar.

Problemet var bara att ni under den förra mandatperioden skröt om en så kallad idrottsmiljard, alltså 1 miljard som i princip gick åt till enbart fördyringar av redan existerande projekt. Det handlar ju inte om hur många miljoner eller miljarder vi satsar på idrottsinvesteringar i Stockholm, utan det handlar om vad vi får ut i andra ändan. Det handlar om att vi måste få ut fler anläggningar och fler fotbollsplaner, inte bara försenade och fördyrade projekt, vilket faktiskt i mångt och mycket var resultatet av den politik som ni bedrev.

Jag vet att ni tycker väldigt mycket om att skryta om er oppositionsbudget som ni la i fullmäktige i december, en oppositionsbudget där jag tror att ni la 100 miljoner mer än majoriteten på idrottsinvesteringar varje år. Men jag undrar verkligen vad dessa 100 miljoner ska räcka till. I debatten låter det nämligen som om de ska räcka till allt. Det ska räcka till x antal konstgräsplaner, det ska räcka till x antal ishallar. När vi ändå har den här debatten får Alexander jättegärna förklara för mig exakt vad det är som 100 miljoner kronor extra i investeringar varje år i fyra år i Socialdemokraternas skuggbudget ska räcka till. Det vill jag veta, men jag tror också att idrottsrörelsen och stockholmarna vill veta det. Man kan inte bara stå här och säga att man vill göra allting, utan man måste också presentera en plan för *hur* man ska göra det.

Anförande nr 8

A l e x a n d e r L i n d h o l m (S): Myten om fördyringar har man hört till leda från de borgerliga. Vi lyckades under den förra mandatperioden bygga lika många fotbollsplaner och hallar plus att vi lyckades renovera Åkeshovs simhall, Forsgrénka, GIH och Medborgarhuset. Vi har en massa fler projekt igång tack vare att vi ökade ambitionen och la fler miljoner än vad ni gjorde – 1 miljard extra till och med.

Mindre resurser kommer inte att ge mer. Dessutom är det 150 miljoner mer som vi lägger i fastighetsnämnden och inte 100 miljoner. Och kostnaderna läggs ju inte på ett år. Det är inte så att hela Zinkensdamms ishall skulle budgeteras på 2019. Jag tror att

i den investeringsplan som vi la i april 2018 var det 5 miljoner som låg på 2019. Självklart för vi en ansvarsfull oppositionspolitik, och vi ser till att allt det vi föreslår är finansierat.

Anförande nr 9

B o S u n d i n (M): Ordförande, fullmäktige! Jag hade inte tänkt gå upp i den här debatten, för det ligger på idrottsborgarrådet och vi har samma uppfattning. Men vissa saker som oppositionen och Socialdemokraterna talar om här måste man ändå bemöta.

Alexander pratar om de stora satsningar som ni gjorde förra året, och det har ju framkommit av debatten här också: 1 miljard i pengar förslår ingenting när 1,2 miljarder går till fördyringar. Då ser man också att detta som han påstår inte stämmer. Han påstår att ni satsade massor på flera fotbollsplaner och idrottshallar, men det stämmer inte. Det har vi debatterat många gånger i den här salen under den förra mandatperioden. Ni levererade 30 procent färre fotbollsplaner under er socialdemokratiska period jämfört med Alliansen tidigare, och det var 43 procent färre idrottshallar som levererades. Det är ett resultat av den miljard som har försvunnit i fördyringar.

När det gäller ishallar finns det mycket brister i er planering. Nu när vi ska försöka att komma ikapp med ishallar ser vi tydligt vad vi fick ärva. När det gäller Zinkensdamm, som fick stängas, ringde larmklockorna redan 2015 om att den var fallfärdig. Ni fick brev från Hammarby Hockey men la det i en byrålåda och gjorde ingenting. Ni lät ishallen förfalla.

När det gäller simhallar och Åkeshovs ishall är det bra att den senare byggdes, levererades och var klar i januari 2018. Men glöm då inte bort att det var en investering som den tidigare borgerliga Alliansen beslutade om 2014 och som var finansierad fullt ut. Byggnationen levererades sedan under er mandatperiod.

Anförande nr 10

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tänkte egentligen inte heller kasta mig upp i den här debatten. Idrottsborgarrådet hade ju ett resonabelt tonläge, så därmed frestades jag inte så mycket. Men sedan kom moderaten Bo Sundin upp, och då kunde jag inte längre hålla mig.

Det är mycket med att peka på vart idrottsmiljarden tog vägen. Jag tycker faktiskt att det är ganska ohederligt att jämföra åtta år med fyra år. Det säger sig självt att man hinner betydligt mer på åtta år än på fyra, och gör man den jämförelsen och delar på två så får man inte alls de resultat som Bo Sundin drömmer om.

Jag skulle också vilja säga en sak med anledning av just den här debatten om fördyringar, för det var tyvärr kanske den största debatten som jag har haft om idrott i Stockholm i den här talarstolen. Jag håller med både idrottsborgarrådet och Bo Sundin om att det är ett problem att pengarna inte räcker till så mycket som vi vill, och den som faktiskt lyfte detta först var det tidigare idrottsborgarrådet Regina Kevius. Det är nämligen en stor myt att det är någonting som uppstått de senaste fyra åren.

Det vi däremot har haft vissa diskussioner om är ifall man ska bygga enkelt och till en lägre kostnad eller om man ska bygga långsiktigt hållbart. I den diskussionen står jag

fast vid att jag tror att det är en bättre användning av stockholmarnas pengar att bygga idrottshallar som kan leva i 50 år eller mer i stället för att bygga den typen av enkla hallar som vi nu också ser förfaller utan dyra upprustningskostnader.

Bo Sundin har alltså en lång hemläxa att göra, och han har absolut ett mycket stort ansvar för att Zinkensdamms ishall nu står och ramlar sönder.

Anförande nr 11

B o S u n d i n (M): Ett förtydligande som Emilia Bjuggren säkert känner till: När jag jämför med vad vi levererade under allianstiden är det per mandatperiod. Det vill säga, de senaste fyra åren är vad vi jämför den förra mandatperioden med, och då var det 30 procent färre levererade konstgräsplaner och 43 procent färre hallar.

Jag kan hålla med om att det finns en diskussion om långsiktighet och kortsiktighet. Men vad det handlar om är att vi har en enorm brist på hallar, och då är det bättre att bygga många träningshallar. Om dessa håller i 30 år i stället för i 50 år tjänar vi på detta om vi samtidigt bygger större multihallar som är mer kompletta. Men det har ni motsatt er. Det har inte planerats för detta heller under den förra mandatperioden.

Förutom idrottsmiljarden som gick till fördyringar har ni lämnat efter er ett skuldberg på 500 miljoner gällande beslutade men ofinansierade idrottsanläggningar i en okänd framtid. Det är sex idrottshallar, det är större delen av bandyhallen, det är Järvabadet. Både dessa blev dubbelt så dyra som det var tänkt, och det lämnar ni efter er. Detta tar vi ansvar för och ser till att det levereras. Men det kostar mycket pengar.

§ 4 Nr 2018:18 av Emilia Bjuggren (S) till borgarrådet Karin Ernlund (C) om matchningen på Stockholms arbetsmarknad

Anförande nr 12

Borgarrådet E r n l u n d (C): Jag ber att få hänvisa till det skriftliga svaret.

Anförande nr 13

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag vill börja med att tacka Ernlund för svaret på min interpellation och tycker såklart att det är väldigt glädjande att arbetsmarknadsborgarrådet ser värdet av de kombinerade svensk- och yrkesutbildningarna och har för avsikt att bygga vidare på dessa. Det tror jag är viktigt. Precis som borgarrådet också lyfter fram är det också en viktig del i den politik som förs på nationell nivå numera.

Jag vill dock göra ett påpekande. I sitt interpellationssvar skriver Ernlund att det är dumt med begreppsförvirringar och att vi inte behöver ett annat begrepp i Stockholm än vad som finns på riksnivå. Men faktum är att den komvuxrättighet som finns på riksnivå rör dem som inte har fullgjort sin gymnasieutbildning, medan komvuxgarantin såsom den har fungerat i Stockholm innebär att även de som har behov av om- och vidareutbildning har lika rätt att få komma in på en utbildning som dem som saknar betyg. Inte minst när vi har brist i yrken som kock, inom bygg, undersköterska och barnskötare är det väldigt viktigt att även möjligheten till om- och vidareutbildning finns för dem som behöver det i Stockholms stad.

Även om man inte vill kalla det för komvuxgaranti hoppas jag därför att den här rättigheten som vi ändå har tillämpat i vår kommun ska gälla även framöver. Jag tror att det är viktigt både för individerna och för hela regionens tillväxt.

Anförande nr 14

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande! Tack så mycket, borgarrådet Bjuggren, dels för att du har skrivit den här interpellationen till mig, dels för att du, såsom jag tolkar det, är ganska nöjd med svaren. Därför blir det kanske inte supermycket debatt om detta, så jag kan ta tillfället i akt och berätta lite grann om de utbildningar som faktiskt kommer att starta under 2019.

Redan till våren startar flera klara utbildningar. Bland annat inom bygg och till vårdbiträde och undersköterska kommer det att starta utbildningar flera gånger under vårterminen. Barnskötarutbildningen kommer också att ha flera starter redan under våren 2019, och utbildningar startar också inom handel och administration. Till hösten 2019 tillkommer också yrkesförarutbildning, fastighetstekniker och en teoretisk inriktning för dem som sedan vill kunna läsa vidare även på högre utbildning.

Här har vi alltså väldigt höga ambitioner för att säkerställa att de som behöver både språkutbildning och yrkesutbildning ska kunna få det på ett bra och effektivt sätt.

Komvux har inte några köer i Stockholm. Det är klart att man kan göra politik av att man har en komvuxgaranti, men vi har inte några köer till komvux. Ambitionen att alla som vill ska kunna om- och vidareutbilda sig mitt i livet delar vi, och vi kan väl ta diskussionen om det uppstår problem med att personer inte får den möjligheten i Stockholm.

§ 7 Nr 2019:3 av Jan Valeskog (S) om återinförande av investeringsstöd för byggande av nya hyresrätter i Stockholm i enlighet med nationell överenskommelse mellan (S), (C), (L) och (MP)

Anförande nr 15

Borgarrådet W e d i n (M): Jag ber att få hänvisa till det skriftliga svaret.

Anförande nr 16

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Min första fråga handlar om ifall den blågröna majoriteten kommer att använda sig av det utlovade statliga investeringsstödet, där maxgränsen tidigare var 1 550 kronor per kvadratmeter och år i nyproduktion. Detta kan man jämföra med dagens genomsnittshyror som ligger på omkring 1 900 kronor per kvadratmeter. Det är alltså en skillnad på 1 000–3 000 kronor per månad beroende på lägenhetsstorlek. Här har jag fått ett halvt positivt svar av borgarrådet Wedin.

Den andra frågan gällde om den blågröna majoriteten avser att försöka påverka regeringen så att stödet även i framtiden kommer att fungera i Stockholm. Här har jag fått ett nekande svar som går ut på att det enbart är regeringens sak.

Jag vill bara påminna om att i december förra året röstade den blågröna majoriteten här i Stockholm ned ett förslag från Socialdemokraterna om att uppvakta och agera för återinförande av ett investeringsstöd. Motivet till nekandet var att detta avskaffades i KD-M-SD-budgeten, vilket var trist att konstatera.

Mot den här bakgrunden är det därför viktigt att få veta hur de blågröna kommer att arbeta framöver för att kunna sätta ett hyrestak för de 3 989 kommunala lägenheter som är på väg fram och som den förra majoriteten arbetade hårt för att få fram. Omräknat handlar det om 4 000 hushåll, eller över 10 000 personer som gärna vill få överkomliga hyror, och 1 550 kronor per kvadratmeter är ganska rimligt för nyproduktion i Stockholm i dag. Det är i sig mycket, men det är mindre än det som annars skulle vara alternativet, nämligen 8 800 kronor i månaden för en trea på 68 kvadratmeter eller 3 600 för en etta på 28 kvadratmeter.

Vi förväntar oss nu lite mer konkreta svar här i dag. Kommer staden att jobba för ett sådant hyrestak enligt det gamla systemet eller inte? Kommer borgarrådet Wedin, fast han egentligen inte gillar det, att arbeta för att stadens bolag till 100 procent utnyttjar stödet för lägenheterna i Stockholmshusen?

Min andra fråga, väl så viktig, är varför inte borgarrådet vill agera mot regeringen och berörda utskott så att stödet blir så bra som möjligt för våra Stockholmshus. Vi jobbade från vår sida intensivt 2017–18 för att ändra de regler som fanns då för att stödet skulle kunna användas i Stockholm, vilket vi också lyckades med innan SD-KD-M-budgeten satte stopp för det hela. Det vore alltså bra att få lite klargöranden.

Anförande nr 17

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Tack, Jan Valeskog, för frågan! Riksdagen beslutade om en statsbudget för 2019 som innebär att statligt investeringsstöd som avsågs att uppmuntra till byggande av hyresrätter med lägre hyror fasas ut.

Jag kan för Stockholms stads del konstatera tre saker kring detta: dels att den S-ledda majoriteten här i huset under den förra mandatperioden misslyckades med projektet Stockholmshusen som avsågs att byggas billigare i avsikt att få ned hyresnivåerna, dels att den grönbå majoriteten i Stockholms stadshus försöker att fortsätta med det här projektet och har lagt in en högre växel för att säkerställa att vi kan få ned hyresnivåerna, dels att inget av dessa projekt kring Stockholmshusen, där staden alltså har arbetat hårt för att få ned produktionskostnaderna, skulle ha kvalificerat sig för det statliga investeringsstödet som nu ska fasas ut i enlighet med beslutet om statsbudgeten för 2019.

För att summera poängen tror jag att alla partier i den här salen vill få ned hyrorna för nyproducerade hyresrätter. Vi möter alla ungdomar som har svårt att flytta hemifrån och familjer med små ekonomiska marginaler som vill bo billigare. Grundproblemet är att det är dyrt att bygga nytt och särskilt dyrt här i Stockholm. Därför var det inte rimligt att den tidigare S-ledda majoriteten utlovade Stockholmshusen som en quick fix för lägre hyror. När hyran bestämdes i det första färdiga projektet i Rågsved kunde vi se att det i princip blev en tusenlapp över den hyra som man utlovat. Hyran i Rågsved på 1 750 kronor per kvadratmeter och år blev dessutom långt över nivån 1 550 kronor per kvadratmeter och år för att kunna få investeringsstödet, och den grönbå majoriteten har nu gett Familjebostäder i uppdrag att analysera bygget i syfte att komma fram till varför kostnaden blev högre än tänkt och hur kostnaderna kan pressas ytterligare vid kommande projekt.

Den regering som nu har tillträtt har ett viktigt jobb framför sig att luckra upp regelverken för att öka kommunernas möjlighet att bygga mer och snabbare och till en billigare boendekostnad. Jag har bjudit in bostadsministern på Stockholmsbesök, och ett av de områden som vore intressant att diskutera tillsammans är just utformningen av det tidigare investeringsstödet. Det var ju inte ett effektivt verktyg för Stockholm, vilket också Jan Valeskog var inne på i sin interpellation.

Givet den nya nationella politiska verkligheten ser det ut som om ett nytt investeringsstöd ska införas. I så fall kommer stadens bostadsbolag givetvis att ansöka om dessa medel. Det är ett hundraprocentigt besked från mig i dag. Ur ett Stockholmsperspektiv kan jag känna att utifrån hur mycket stockholmarna betalar i utjämningskatt är det en självklarhet att vi också ska ta varje chans att ansöka om medel och satsningar som kan komma stockholmarna till del.

Anförande nr 18

Borgarrådet V a l e s k o g (S): För att ändå få hela historieskrivningen klar för sig var det på det viset att det investeringsstöd som fanns tidigare var tvunget att ändras för att det skulle kunna fungera i Stockholm, vilket skedde för ungefär ett år sedan efter diskussioner. Det handlade dels om begreppsgränsen som höjdes till 1 550 kronor per kvadratmeter och år, dels om hur omfattande och stora projekt som kunde beröras. Det var begränsat i storlek, vilket naturligtvis var ett problem i Stockholm där vart och ett av projekten var ganska stora.

Om jag inte är fel underrättad var det åtminstone så sent i höstas att ett par hundra bostäder i Stockholmshusen berörs och kan få det här stödet. Vi hade också ett antal hundra privata som hade beviljats och som kommer att få det här stödet i Stockholm. Så det är klart att det fungerar.

Halva poängen med den här interpellationen var att ta upp att med ett stöd som är utformat som ett tak för den hyra man får ta så vet man att det inte är någon som skär emellan. Det är annars och historiskt sett ett stort problem med subventioner och stöd att det är någon som skär emellan, och så kommer det inte de boende till del. Men här var det faktiskt utformat som ett tak på 1 550 kronor per kvadratmeter och år. Det är någonting positivt, självklart under förutsättning att det också går att finansiera de projekt som är aktuella.

Borgarrådet var lite grann inne på det, men om vi nu tittar på de nästan 4 000 bostäderna som är på väg fram så är det ändå intressant med den politiska viljan och arbetet från den blågröna majoriteten. Hur jobbar man för att dessa bostäder ska kunna omfattas och få så låga produktionskostnader som möjligt, vilket var en del av tanken med att bygga Stockholmshus som är lite lika varandra? Hur ska man kunna utnyttja bidraget som rejält ändå sänkte boendekostnaden i slutändan?

Jag uppfattar ändå ett löfte från borgarrådet om att man kommer att jobba med detta. Lite grann blir det upp till bevis om man kan få med dessa 4 000 bostäder, för det skulle vara väldigt betydelsefullt. Vi vet inte exakt hur det här stödet kommer att utformas, men då är det desto viktigare, vilket var min andra fråga, att faktiskt var aktiv och inte passiv. Även om vi har en till synes bra regering – det tycker vi väl allihop här – så måste det vara en utformning som fungerar i Stockholm med de speciella krav som finns. Då tycker jag ändå att det är rimligt att man agerar från stadens sida och lyfter fram de speciella villkor som finns, till exempel högre kostnader som vi har varit inne på, och en del annat så att stödet kan användas även framöver. Då krävs det aktivitet och inte passivitet.

Anförande nr 19

Borgarrådet W e d i n (M): Det är ytterligare ett besked jag kan ge kring att vi nu givetvis får verka aktivt gentemot det nationella för att säkerställa att ett eventuellt nytt investeringsstöd ska komma stockholmarna till del och slå mer effektivt. Alla partier i den här salen är ju välkomna att göra det.

Det är bara att konstatera att exempelvis Fastighetsägarna gjorde en rapport där man kan se att stödet inte träffade de grupper som avsågs. De boende i husen har till exempel en disponibel inkomst väl över vad hyresgäster både i de aktuella kommunerna och riket som helhet har. Andelen med hög disponibel inkomst är högre och andelen relativt fattiga avsevärt lägre i lägenheterna med subventionerad hyra. Det går alltså att konstatera att det investeringsstöd som nu ska fasas ut i enlighet med statsbudgeten för 2019 inte var optimalt.

Det går också att konstatera utifrån det jag nämnde med Stockholmshuset, som vi nu ska fortsätta med och trimma och göra ännu bättre för att produktionskostnaderna ska ned, att detta stöd inte hade kommit dem till del. Vi har en lista på de elva projekt som är igång kring Stockholmshuset, och där kan vi konstatera att den normhyra som man beräknat – det blir ju sedan en hyresförhandling – inte skulle vara på en sådan nivå att man skulle kunna få del av det tidigare investeringsstödet.

Vi kan alltså konstatera att det inte blev en så låg hyra som utlovades i Stockholmshuset. En normtrea på 77 kvadratmeter får nu 11 318 kronor i hyra per månad, vilket är långt över det spann på 7 500 till 10 500 som Jan Valeskogs majoritet

lovade under den förra mandatperioden. Men utifrån den mer positiva ansats som jag hade i mitt tidigare inlägg så delar vi ju alla, tror jag, i den här salen ambitionen att bygga billigare. Produktionskostnaderna måste ned. Det är dyrt att bygga, och det är framför allt dyrt att bygga i Stockholm. Där ska vi göra allt vad vi kan lokalt för att säkerställa lägre hyror och att det också ska komma rätt grupper till del. Men det här är också en väldigt viktig nationell fråga som jag nu innerligt hoppas att den nya regeringen kommer att jobba hårt med. Där välkomnar vi och har tagit initiativ till en dialog kring hur bostadsmarknaden kan fungera bättre, och jag hoppas innerligt att den dialogen också kommer att ge utslag för stockholmarnas bästa.

Anförande nr 20

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är ändå lite svårt att tolka exakt hur borgarrådet resonerar kring detta. Han säger att det förra systemet inte var optimalt. Men nu var det faktiskt så att för de 1 800 lägenheter som förra hösten var aktuella för det här stödet så fungerade det. Enligt de uppgifter jag har var det till och med 200 till som också ska ha fått det här stödet. Det hade fungerat för övriga delar också.

Att jämföra med de hyror som diskuterades tidigare kring enbart Stockholmshusen, utan investeringsstöd, det går liksom inte. Själva poängen med upplägget med investeringsstöd var att man satte ett tak för hyran på 1 550 kronor per kvadratmeter och år. Om det blir 1 550 kronor exakt som ett tak återstår väl att se, även om vi ser framför oss att det är det systemet som kommer att gälla. Men det är ändå ett system som verkligen tvingar fastighetsägaren att erbjuda en hyra som folk kan efterfråga någorlunda, i alla fall jämfört med hur nivån ligger i det övriga beståndet i nyproduktion för hyresbostäder. Det är i genomsnitt betydligt högre, ungefär 1 900 kronor per kvadratmeter och år.

Om vi ser framför oss att det är ett sådant här system som kommer att gälla är alltså frågan om det är någonting som borgarrådet kommer att stödja. Nu har vi hört att vi ska utnyttja de stöd som finns, och det låter ju bra. Men det blir ändå en hemläxa att göra. Om vi konstaterar att de här 1 800 lägenheterna förra hösten fungerade med det stöd som fanns är frågan om det också gäller för de totalt sett nästan 4 000 som är på väg fram av lägenheter i Stockholmshus. Det vore ändå principiellt intressant att få höra om ett system med ett hyrestak är en modell som borgarrådet Wedin kan tänka sig att slåss för och agera för. Det är ju åtminstone ett system som gagnar hyresgästerna. Det går liksom inte att runda det så himla lätt. Om ett sådant system fungerar för de 4 000 bostäder som nu finns i pipeline av kommunala hyresrätter i Stockholmshus vore det ändå intressant att höra exakt vilken ambitionsnivå majoriteten jobbar efter. Är det ett alternativ och en modell att fajtas för?

Anförande nr 21

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! När det kommer till de elva pågående Stockholmshusprojekten kan vi tydligt se att Jan Valeskog inte på något sätt kan garantera att dessa skulle kvalificerat sig för investeringsstödet. Vi ser ju att normhyran beräknas bli på den nivån att man inte hade fått del av investeringsstödet. Vi kan snarare se att projekten har blivit dyrare än vad som den tidigare S-ledda majoriteten utlovade.

Jag kan bara konstatera att generella investeringsstöd på nationell nivå inte är någon garanti för att bostäder med lägre hyror kommer dem till del som är i störst behov av

dess, eftersom samtliga allmännyttiga bostäder ju går in i bostadskön. Det är det som skapar problemet med det här sättet att jobba. Utifrån januariöverenskommelsen finns nu en vilja till ett effektivare sätt att jobba fram det här investeringsstödet inför att man ska återinföra det, och då är det bara för Stockholms stads del att göra det vi kan för att påverka diskussionerna och se till att det blir så optimalt och kommer stockholmarna till del så mycket som möjligt.

När det kommer till hur en avveckling skulle ha slagit har Boverkets generaldirektör själv sagt att det är svårt att räkna på hur många lägenheter som faktiskt skulle förvinna utifrån att investeringsstödet skulle upphöra. Det handlar ju om de lokala förutsättningarna. Jag kan bara för egen del ge beskedet att inga påbörjade Stockholmshusprojekt ska stoppas. Vi ska fortsätta att vidareutveckla detta och göra det så bra som möjligt och nu se till att den nationella modellen kanske kan bli bättre än den tidigare. Vi behöver få ned boendekostnaderna över hela linjen, och för detta krävs det kommunala och nationella åtgärder.

Någonting som jag önskar att vi tillsammans med bostadsministern kan diskutera framåt är en reform av plan- och byggreglerna. Vi kan se att vägen från idé till inflyttningsklar bostad tar alldeles för många år. Planeringsprocessen är för tidskrävande, och flera steg är överflödiga. Vi har alldeles för långa ledtider, och det drabbar byggandet.

I övrigt vill vi öka rörligheten i det befintliga beståndet. Vi vill göra det enklare att hyra ut i andra hand. Vi vill ha fler hållbara bostäder, och vi vill också att man skyndsamt utreder det senaste amorteringskravet, vilket vi kan se hade en väldigt dämpande effekt på Stockholms bostadsmarknad.

Det finns alltså mycket dialog att ha med den nya regeringen, och det hoppas vi att vi kommer att kunna ha. Jag tackar för interpellationen!

*§ 8 Frågestund**Fråga nr 1. Stadens ekonomi och utbildningar*

Anförande nr 22

Borgarrådet B j u g g r e n (S): I början på 2018 fanns det 184 304 hyresrätter i Stockholms stad. Samtidigt har vi 89 000 personer som är aktivt bostadssökande i vår bostadskö. Det är klart att detta främst är ett socialt problem, och det är också ur den aspekten som frågan om att trygga rätten till bostad finns med i grundlagen likaväl som i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Men det är också en strikt ekonomisk fråga. En analys som WSP har gjort visar att Stockholms bostadsbrist kostar regionen 36 miljarder kronor per år i utebliven tillväxt. Mot bakgrund av det är min första fråga: Anser finansborgarrådet att Stockholm behöver fler eller färre hyresrätter?

Anförande nr 23

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Ordförande! Jag skulle vilja säga att Stockholm behöver mer av allt: bostadsrätter, hyresrätter, radhus, kooperativ och alla möjliga bostadsformer – varför inte hyrköp dessutom? Jag tror att vi verkligen kommer att behöva driva på nationellt så att vi också får en nationell politik som möjliggör för Stockholm att bygga fler bostäder. Man behöver se över allt från amorteringskrav som möjliggör för de som inte är så kapitalstarka att köpa sin bostad, inte minst unga, till strandskydd, bullerregler och annat som hämmar bostadsmarknaden.

Att vi nu ombildar innebär inte att bostäder försvinner från bostadsmarknaden. Tvärtom finns de kvar. Det här är ett sätt för oss att kunna bryta segregationen. Det är någonting som Socialdemokraterna inser i andra kommuner. I Göteborg, Malmö, Södertälje och Luleå har man ju ombildat 26 000 hyresrätter till bostadsrätter de senaste åren. Era socialdemokratiska vänner och kollegor ute i landet driver alltså denna politik, och det är också viktigt för oss i Stockholm att även människor i områden som domineras av hyresrätter och allmännytta ska kunna köpa sin bostad så att det blir en mer blandad stad. Vi tror att det är viktigt att bryta segregationen på detta sätt.

Anförande nr 24

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är intressant att borgarrådet lyfter siffran 26 000. Sist när ni ombildade i Stockholm var det ju just 26 000 lägenheter som försvann från hyresmarknaden för 26,5 miljarder kronor.

I förra veckan kunde vi läsa att det nu är dags igen. De bostäder som nu pekats ut som möjliga att ombilda tillhör de 40 procent av de allmännyttiga bostäderna i staden som är byggda före 1980 och som därmed har en något lägre hyra generellt än till exempel nyproducerade hyresrätter. Det kommer alltså att bli ännu svårare för stockholmarna att få tag i hyresrätter som har en lägre hyra.

Om marknadsvärderingen dessutom görs per fastighet innebär det att man i praktiken rear ut stockholmarnas tillgångar precis som man gjorde sist. Min andra fråga är därför: Kommer marknadsvärderingen att göras per bostad eller per fastighet när ni ska sälja ut allmännyttan den här gången?

Anförande nr 25

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Vi kommer att värdera detta utifrån gängse metoder. Det är fortfarande inte så att de hyresrätter som har ombildats har försvunnit som bostäder från det övergripande beståndet. Vi bygger också mer, och vi driver på en utveckling som ska möjliggöra ett högt tempo i bostadsbyggandet. Det behövs en balans mellan hyresrätter och bostadsrätter.

Jag tror också att vi behöver se på andra möjligheter. Kollektivboende är ett alternativ som vi kan se mer av i Stockholm för att kunna komma ned till lite lägre hyresnivåer, betydligt lägre än allmännyttiga hyresnivåer också, och som passar målgruppen unga under 35 år väldigt bra. Man kan även titta på hyrköp och andra möjligheter just för att möjliggöra för fler att successivt kunna köpa sitt boende. Det är inte för alla, men långsiktigt är det en bra boendeform.

Det vi ser som så viktigt är att det är blandat. Det är precis som Socialdemokraterna säger i andra kommuner: Det ökar integrationen om det finns en blandad bebyggelse.

Anförande nr 26

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Nu pratar finansborgarrådet om väldigt mycket annat än om det är bostaden eller fastigheten som ska värderas, vilket gör mig oroad. Förra gången som ni ombildade 26 000 lägenheter för 26,5 miljarder blev det i snitt 1 miljon per lägenhet. Det var väldigt lite pengar per bostad som Stockholm fick in vid den här massiva utförsäljningen, pengar som också delvis användes för att finansiera verksamheten i staden.

Jag vill därför återigen ställa frågan till finansborgarrådet och styrelseordföranden i Stockholms Stadshus AB: Anser du att det är att ta ekonomiskt ansvar för Stockholm att erbjuda 20 000 bostäder att ombildas från hyresrätter till bostadsrätter, framför allt om det görs genom att man värderar fastigheten i stället för att värdera bostäderna?

Anförande nr 27

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Det behöver inte alls bli 20 000 bostäder, utan det här kan också ske småskaligt. Nu är det nästan omöjligt att låna hos bankerna, så vi behöver också trycka på från Stockholms sida för att möjliggöra även för unga men också för dem som inte är så kapitalstarka att kunna få tillträde till exempel till bostadsrätter. Amorteringskraven har ju stängt en dörr, skulle jag säga.

Det här är någonting som vi ser är bra för Stockholm. Bostäderna kommer att finnas kvar. Vi ska bygga både nya hyresrätter och nya bostadsrätter. Det är ingen realisation. Det finns ett tydligt regelverk för detta, och vi har alla underlag hur det kommer att se ut. Det här är som sagt en möjlighet för dem som bor i hyresrätterna i dag att köpa sin egen bostad. Det innebär ett långsiktigt åtagande i närområdet, vilket har många fördelar, och det är någonting som vi har sett i andra områden där ombildningar har skett. Jag känner mig väldigt trygg med detta.

Fråga nr 2. Ombildningar

Anförande nr 28

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Hej Dennis! 14 år och 6 månader i Västertorp, 13 år och 2 månader i Bagarmossen, 10 år och 3 månader i Hökarängen, 9 år och 4 månader

i Rinkeby – detta är alltså de genomsnittliga kötiderna för att få en hyresrätt i Stockholm i de områden som ni har pekat ut.

Vi har alltså en situation i Stockholm där över 89 000 personer aktivt söker en bostad. Hyresrätter behövs över hela staden, även i de här områdena som ni har pekat ut. Det krävs alltså nästan 10 års kötid för att få en hyresrätt i Rinkeby. Varför tycker borgarrådet Wedin att det är en klok politik att aktivt minska antalet hyresrätter mitt i brinnande bostadskris när vi också vet att det är i de områden som ni har pekat ut som de billigaste hyresrätterna finns?

Anförande nr 29

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Då skulle jag vilja fråga Clara Lindblom varför det var så bra att andelen hyresrätter sjönk under den förra mandatperioden när Vänsterpartiet hade ansvar för bostadsfrågorna. Det är väl anmärkningsvärt utifrån den höga retorik som ni nu använder i debatten, när vi nu ger möjligheten för människor som själva vill gå vidare med att genomföra ombildningar och som skulle ha den privatekonomiska möjligheten. Då är Clara Lindblom alltså emot att de ens ska få frågan, samtidigt som hon alltså inte levererade när hon själv hade makten.

Inte nog med att ni misslyckades med den här frågan – köerna i bostadsförmedlingen ökade under den förra mandatperioden, och produktionsmålen för stadens bostadsbolag missades fyra år i rad. Kan inte Clara Lindblom utifrån sin höga retorik beskriva varför människor inte ens ska ha valet att genomföra en ombildning när vi också ser från forskningen att en ökad balans mellan boendeformerna är ett bra sätt att bryta segregationen? Det motsätter sig Clara Lindblom rent ideologiskt, fast vi kan se att segregationen är så pass stor och omfattande i Stockholm.

Hon misslyckades när hon själv styrde, och nu vill hon förvägra människor denna möjlighet. När debatten nu är igång är det många som har uttalat lycka över att möjligheten kanske finns i den egna stadsdelen och att man nu skulle få möjlighet att göra boendekarriär i det egna området i stället för att flytta.

Clara Lindblom brinner för att dessa människor inte ska ha denna möjlighet även om de själva önskar det, samtidigt som hon misslyckades med att bygga hyresrätter när hon själv styrde. Vi har höga ambitioner för allmännyttan när det gäller att bygga fler hyresrätter och fler bostäder i hela Stockholm. Det var Clara Lindblom som misslyckades. Den grönblå politiken levererar nu i klarspråk det bästa för Stockholm.

Anförande nr 30

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Ett argument blir inte bättre för att man upprepar det sex gånger under samma inlägg. Dennis Wedin pratar om att det är ”lycka” nu. Jag kan säga att det också finns en oerhört stor oro. Det som hände senast när ni ombildade 26 000 hyresrätter var bråk, dålig stämning, hot och människor som inte vågade gå hem eftersom deras grannar stod och väntade och frågade varför de inte ville köpa. Grejen är: Vad händer med alla dem som inte har råd att köpa sin lägenhet? De blir hyresgäster hos sina grannar. De tappar år i internkän, de tappar en förvaltning, de tappar störningsjour – all den väldigt goda förvaltning som vi har i allmännyttan och där vi ligger väldigt högt i nöjd-kund-index.

Det är också kul att Dennis Wedin säger att andelen minskade. Ja, jo, med ungefär 1 procent när det gällde hyresrätter, eftersom även bostadsrättsbyggande ökade väldigt mycket. Hyresrätterna ökade väldigt mycket *och* bostadsrätterna. När ni ombildade 26 000 hyresrätter minskade andelen hyresrätter med över 7 procent. Det går alltså inte att säga att jag misslyckades. Svara på frågan i stället! Varför vill Dennis Wedin minska antalet hyresrätter mitt under brinnande bostadskris?

Anförande nr 31

Borgarrådet W e d i n (M): Jag förstår att man kanske inte vill prata om sitt record när det är dåligt. Men det är värt att påpeka i en sådan här diskussion när Clara Lindblom har en så hög retorik.

Vi vill alltså bygga 10 000 fler bostäder varje år fram till 2025. Hälften av dem ska vara hyresrätter. Vi behöver allmännyttan. Vi behöver hyresrätterna. Det är inget snack om saken. Jag vill också påpeka att vid en genomförd ombildning handlar det alltså inte om bostäder som försvinner. De hyresgäster som inte vill köpa sin lägenhet efter ombildning får bo kvar precis som förut, och de stadsdelar som har en hög andel privata hyresrätter blir alltså enligt de här kriterierna inte heller berörda. Vi säkerställer att det här sker i de stadsdelar där allmännyttan är dominerande.

Vi ska hålla en hög byggtakt, vi ska stoppa segregationen och vi ska se till att tryggheten ökar i staden. Det finns ingen motsättning mellan detta och att stärka allmännyttan.

Anförande nr 32

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Dennis Wedin kan dribbla med statistik hur mycket han vill, men faktum är att när man tittar på väldigt enkla stapeldiagram över antalet hyresrätter i Stockholm under den borgerliga majoriteten och under den rödgrönrosa så ser man att antalet hyresrätter minskade år för år senast ni styrde, bland annat för att ni ombildade 26 000 hyresrätter. *Antalet* hyresrätter ökade för första gången på väldigt länge när vi styrde, och antalet hyresrätter spelar roll. När någon flyttar ifrån sin ombildade bostad är ju frågan: Är det en bostadsrätt som är där, eller är det en hyresrätt? Är du bostadslös, timvikarie, ensamstående förskollärare eller student har du inte möjlighet att köpa, utan du är helt beroende av att det finns hyresrätter.

Faktum är också att ni säger att ni ska ersätta med nyproduktion. Då kan jag säga att en trea på Lingvägen 178 i Hökarängen kostar 12 000 kronor i månaden. Den femtiotalstrea ni vill ombilda på Tobaksvägen kostar 5 800 kronor i månaden. Det här kommer att leda till färre hyresrätter och högre hyror mitt i brinnande bostadskris. Varför, Dennis?

Anförande nr 33

Borgarrådet W e d i n (M): Då vill jag tacka för möjligheten att berätta om ännu ett misslyckande från Vänsterpartiet. Vi kan alltså tydligt se att ni inte lyckades klara målen för de Stockholmshus som ni lovade lägre hyror för.

Vi trimmar nu Stockholmshusen för att säkerställa ett billigare byggande och lägre hyror. Det är en viktig fråga som jag vill tacka Clara Lindblom för att hon tar upp, för när det kommer till nyproduktion är det ju så vi måste få fram hyresrätter och för den delen också att släppa fram bostadsrätter. Det ska vi göra över hela Stockholm.

Jag noterar att Clara inte pratar så mycket om segregationen. Syftet med att ge den här möjligheten till människor är att man inte ska behöva flytta från sitt område när man vill göra en bostadskarriär. Jag är stolt över de människor som är stolta över sin stadsdel och som nu kommer att se den här möjligheten, men det är alltså ingenting som man måste göra.

Fråga nr 3. Är det aktuellt med hotellösningar för nyanlända i Stockholms stad?

Anförande nr 34

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Vi fortsätter att tala om bostäder här i rådssalen. Den rödgrönrosa majoriteten erbjöd hotell och vandrarhem till nyanlända när man inte kunde hitta några andra bostäder. Sverigedemokraterna var emot lösningen att erbjuda hotell till nyanlända, liksom Erik Slottner var.

När vi nu har ett nytt styre skulle jag vilja fråga hur man ser på den här lösningen. Kommer man att fortsätta att erbjuda hotell till nyanlända, eller kommer man att göra som vårt äldre- och trygghetsborgarråd förespråkade under den förra mandatperioden, nämligen *inte* erbjuda hotell till nyanlända?

Anförande nr 35

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Tack för frågan! För nyanlända finns det fyra olika boendeformer. Den ena är genom vårt bostadsföretag SHIS, och då är det lägenheter som huvudsakligen matchas till barnfamiljer. Sedan finns det också en del enstaka lägenheter och rum, där man huvudsakligen bor inneboende hos någon och som bostadskansliet på socialförvaltningen administrerar. Det finns också två ytterligare former, varav den ena är vandrarhemsplatser där man bor flera ihop och har ett gemensamt kök, och så finns det tillfälliga boenden som kan vara mer av sovsalskaraktär och liknande.

Boende av hotellstandard erbjuds däremot inte för nyanlända.

Anförande nr 36

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Om det är som Jan Jönsson säger, att man inte tar hjälp av hotell för att ta hand om alla nyanlända, vad har man då för planer? Vi har ju en väldigt stor tillströmning varje år till Stockholms stad. Hur planerar ni? Kommer ni till skillnad från de rödgrönrosa att fortsätta att bygga modulhus? Kommer ni att ge förtur i bostadskön, eller hur har ni tänkt att lösa det? Jag tycker faktiskt att stockholmarna är värda ett svar på den frågan.

Anförande nr 37

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Dels är det så att många av modulhusen som beslutades under föregående period nu färdigställs så att man kan flytta in i dem, dels är det också så att mottagandet minskar ganska kraftigt. Under 2018 tog Stockholm emot 1 607, och för 2019 har vi 1 188 som är anvisade. Nu avvecklar vi en del tillfälliga lösningar som inte har varit så bra eller särskilt billiga. Planeringen ser god ut nu. Det är faktiskt så att sedan 2015 har situationen blivit bättre och bättre, eftersom det är ett minskat tryck, och i dagsläget fullföljer Stockholm sitt ansvar fullt ut.

Anförande nr 38

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Det är ju bra att planeringen ser god ut. Men Jan Jönsson kan inte bortse från att vi har en väldigt stor bostadsbrist i Stockholm. Alla vet att politik handlar om prioriteringar: Ger man till en grupp så tar man från en annan grupp.

Vi har också en situation där Migrationsverket har lediga bostäder runt om i Sverige. Vore det inte en bättre lösning att de här människorna får bo där det finns lediga bostäder i stället för att man tar hit dem till Stockholm där vi helt enkelt inte har några bostäder? Och om Jan Jönsson håller med om det, varför gör nu inte den blågröna majoriteten det man har gjort i andra blå kommuner, det vill säga hör av sig till regeringen och säger att vår kommun är full, och vi har inte möjlighet att ta emot dessa människor?

Anförande nr 39

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Jag håller inte med. Jag tycker att Stockholm ska ta sitt ansvar. För det här året är det alltså 1 188 personer som vi tar emot, och det kommer att finns olika boendelösningar för dem. På sikt är det kanske inte så att dessa människor alltid kommer att hitta sin bostad just i Stockholms stad. Det kanske blir någon annan länskommun eller liknande, men beredskapen under introduktionstiden finns och där finns det inga som helst problem att ta emot dem, inte heller längre fram. Staden ska ta ansvar för det mottagande som Sverige har åtagit sig. Stockholm gör sin del.

Fråga nr 4. Utförsäljning av allmännyttan. Hur går det ihop med Agenda 2030?

Anförande nr 40

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Ordförande! När staden gjorde en utredning av kvinnors makt och inflytande i ytterstaden var det utrikes födda kvinnors hushåll som hade lägst ekonomisk standard och därmed svårast att få en bostad. Även en rapport från Rädda Barnen visar att barn till ensamstående mammor och utlandsfödda är de som löper störst risk att växa upp i fattigdom och hemlöshet.

När allmännyttan nu ska säljas ut till dem som har möjlighet att göra en så kallad bostadskarriär blir det också den gruppen som kommer att drabbas hårdast. Era ord om integration och fattigdomsbekämpning inom ramen för Agenda 2030 klingar tomma när ni samtidigt drar undan mattan för de mest ekonomiskt utsatta att få ett eget boende. Varför minskar ni tillgången till hyresrätter med rimliga hyror när trångboddheten och bostadsbristen redan är så stor i synnerhet för våldsutsatta kvinnor och fattiga barnfamiljer? Hur går detta ihop med Agenda 2030, Katarina Luhr?

Anförande nr 41

Borgarrådet L u h r (MP): Tack så mycket för frågan! Jag kan börja med att säga att när jag fick ansvar för Agenda 2030 så tänkte jag att det var väldigt stora områden. Det är 17 olika mål och 169 delmål med frågor inom alla möjliga olika spektra. Det är därför väldigt intressant att ni ställer samma fråga till mig vartenda kommunfullmäktige.

Vad gäller Agenda 2030 är det ett verktyg för att hela världen ska uppnå en hållbar värld. Vad gäller bostäder och utbildningar säger FN:s organ för hållbar

stadsutveckling att en blandad stad är mycket bättre för alla som bor i staden. De har faktiskt satt upp i en av sina strategier att för att få en socialt hållbar stad så ska ingen boendeform överstiga 50 procent. Det är en av anledningarna till att Miljöpartiet faktiskt har med i sitt bostadspolitiska program som vi tog för två år sedan att vi ska försöka jobba för att staden ska bli mer blandad, eftersom vi tror att det är bättre.

Man kan bland annat se att barn som växer upp i en mer blandad stad eller i ett mer blandat område får bättre studieresultat. Man kan också se att de som skaffar jobb och får en bättre ekonomi faktiskt bor kvar i det område där de har vuxit upp om de får chansen att köpa en lägenhet. Det finns alltså många fördelar med att försöka bygga en blandad stad för att få en bättre social hållbarhet och ett bättre liv för många.

Anförande nr 42

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Jag har alls ingenting emot att bygga en blandad stad – tvärtom. Det är jätteviktigt att försöka bryta segregationen. Däremot finns det olika sätt att komma dit, och jag menar att utförsäljningar inte är vägen framåt. Vad det kommer att leda till är helt enkelt att människor får svårare att få en bostad där det redan är som allra mest trångbott, där det redan är som störst socioekonomisk utsatthet och där vi vet att de grupper som har svårt att få en bostad kommer att få det ännu svårare.

Det som kommer att hända är att de som bor kvar i hyresrätter blir av med sin plats i den interna bostadskön, vilket kommer att leda till en minskad möjlighet att flytta till en större lägenhet. Det kommer att leda till ökad trångboddhet för dem som inte har råd att ta ett banklån för att köpa sin bostad.

Det här kommer inte att minska segregationen. Ni pratar om att bygga nya hyresrätter, men alla vet att hyran och inkomstkraven för nybyggda hyresrätter är alldeles för höga för att en ensamstående mamma i ytterstaden med en genomsnittlig inkomst ska ha råd. Hur går det här ihop med era mål om fattigdomsbekämpning?

Anförande nr 43

Borgarrådet L u h r (MP): Det är faktiskt så att för att undvika att folk ska hamna i kläm har vi också satt upp ganska höga krav för hur en ombildning ska ske, och det är därför vi också säger att en ombildning ska ske på de boendes eget initiativ. Vi har också beslutat att det måste vara 50 procent av dem som bor som vill köpa sin lägenhet för att det här ska gå igenom, och minst två tredjedelar av dem som bor i huset måste vara med och rösta igenom att det ska bli en ombildning.

Sissela Nordling Blanco var inne på en väldigt viktig sak, om vi pratar Agenda 2030, och det handlar om de mest utsatta grupperna. Där har vi också börjat arbeta på helt andra sätt, om vi går utanför ombildning, eftersom vi går in på lite olika områden. Det är faktiskt så att vi nu jobbar med att de som har svårast att hitta bostad ska få hjälp med förtur. Det gäller till exempel barnfamiljer som inte har någon bostad och våldsutsatta kvinnor som därmed kan lämna en våldsam partner. Det finns många sätt att jobba med utsatta grupper.

Anförande nr 44

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Jag menar att faktum kvarstår: Det blir färre hyresrätter till rimliga hyror att ta del av, även om ni har de här reglerna. Faktum

kvarstår också att det kommer att dra undan benen för folk att använda sig av den interna bostadskön och att byta lägenhet. Ni pratar om förturssystemet, och ni vet att vi ser positivt på det, men det kommer att bli svårare att få en lägenhet även genom förturssystemet om det finns färre hyresrätter. Det är ett faktum, och det är också så att man bygger in ett strukturellt problem när det saknas allmännyttiga hyresrätter till rimliga hyror i stället för att vissa särskilda, utvalda grupper ska kunna få förtur. Men det finns fortfarande ett stort flertal som inte kommer att vara berättigade till dessa förturer och som inte heller kommer att ha råd att ha en hyresrätt eller ta ett lån från banken för att köpa sig en bostadsrätt.

Anförande nr 45

Borgarrådet L u h r (MP): Jag är lite osäker på om det fanns någon fråga från Sissela. Det är fortfarande så att i de områden som nu har blivit utvalda med de kriterier som vi har finns det en väldigt stor andel hyresrätter. Det är 11 områden av 132 områden i staden som är utvalda. Det kommer att vara en mindre del hyresrätter som ombildas, men vi tror att det här kommer att leda till att staden blir mer blandad, att det blir en bättre blandning av bostäder för dem som vill bo kvar i ett område och att man också kommer att kunna fortsätta att bo i ett område i hela sitt liv när man växer upp i en stad.

Fråga nr 5. Integration och bostäder.

Anförande nr 46

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Sedan förra veckan har vi fått svar på de frågor som jag ställde till Dennis Wedin på ett kommunfullmäktigesammanträde för ett tag sedan. Vi har fått en definition av vad den blågröna alliansen anser vara ytterstad. Det är elva stadsdelar där majoriteten vill att allmännyttan ska säljas, och när jag då följer den här utförsäljningsdebatten säger majoritetsföreträdare att vi kommer att skapa ett bättre Stockholm när vi säljer allmännyttiga hyresrätter. Vi ska få mer blandade upplåtelseformer och bostadsområden och en större integration. Dennis Wedin slår vidare fast att fler personer får göra bostadskarriär.

Jag har funderat lite grann på ordet "bostadskarriär". Och när jag söker på nätet får jag ett ganska entydigt svar: Det handlar om att göra klipp, och det handlar om vinster. Det handlar inte om att möjliggöra för människor att bo bra.

Min fråga till Dennis Wedin är: Hur gynnas de boende i ytterstaden av att fler gör bostadskarriär? Hur bidrar det till en ökad integration, vilket ni säger att ni önskar?

Anförande nr 47

Borgarrådet W e d i n (M): Svaret är att med en jämnare fördelning mellan upplåtelseformerna i ytterstaden skulle förutsättningarna förbättras för att minska segregationen, öka integrationen och främja mer attraktiva stadsmiljöer. Samtidigt som vi inför den här möjligheten för dem som själva vill och har den ekonomiska möjligheten arbetar vi vidare med att öka byggtakten i allmännyttan och ge stadens hyresrätter större självbestämmande.

Detta handlar om 11 stadsdelar i ytterstaden av Stockholms totalt sett 132 stadsdelar. Situationen ser väldigt olika ut i dessa områden. Om Karin Gustafsson vill prata särskilt om segregation kan jag bara konstatera att vi har ett läge där man är sju gånger

mer otrygg om man bor i Rinkeby–Kista än exempelvis på Södermalm. Vi har väldigt tydliga skillnader mellan innerstad och ytterstad.

Jag står inte här och påstår att ombildningar skulle vara hela lösningen på detta. Men ombildningar är ett av verktygen i verktygslådan för att möjliggöra för mer blandade boendeformer i områden där vi ser en snedfördelning. I Rinkeby är det 95 procent hyresrätter. Hur kan Karin Gustafsson då tro att man inte är tvungen att flytta från området om man vill göra en boendekarriär och köpa sitt boende?

Runt om i landet ser Socialdemokraterna forskning angående detta och inför denna möjlighet. Jag kan för mitt liv inte förstå hur Socialdemokraterna här i Stockholm är så rabiata motståndare, när vi ser en sådan dominant allmännytta och hyresrätter i dessa områden.

Anförande nr 48

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Och jag kan inte för mitt liv förstå varför färre hyresrätter i Bagarmossen skulle innebära att de boende där får en bättre integration.

Men om ni nu är tydliga med vilka stadsdelar som ska omfattas av utförsäljningarna är ni lite mer otydliga när det gäller tillvägagångssättet. Ni säger att det inte får vara färre än 60 procent hyresrätter kvar efter era ombildningar. Hur avser ni att säkerställa detta? Ni säger vidare att om efterfrågan blir stor så är det först till kvarn som ska gälla. Vad innebär det? Blir det ansökningsförfarande, vem som kom in först eller näst först? Lottar ni? Vem kommer att få möjlighet att göra den bostadskarriär som Dennis Wedin efterfrågar? Om inte tillräckligt många vill ombilda, kommer han då att sälja hela beståndet?

Det är väldigt många frågor som stockholmarna vill ha svar på.

Anförande nr 49

Borgarrådet W e d i n (M): Karin Gustafsson pratar om ett lotteri. Så är inte fallet. Det är bara värt att notera att i Socialdemokraternas lotteri är det ingen som vinner.

Så här är det: Kriterierna omöjliggör att alla som får erbjudandet kommer att kunna ombilda. Vi värnar alltså allmännyttan och att den finns kvar i respektive område. Vi har satt upp dessa kriterier på så sätt att vi kommer att ta ställning fall för fall i takt med att de kommer in. Man får processa ansökningarna i takt med att de kommer in, och så tar vi ställning utifrån detta. Om det är så att vi ser att nu har vi möjliggjort för ombildning i det här området och nu hålls inte längre kriterierna, ja, då blir det alltså inte heller några fler ombildningar i det området.

Det är också värt att nämna att vi har skärpt kraven för att kunna genomföra ombildningar jämfört med inte bara lagen utan även när ombildningarna möjliggjordes senast i den här staden.

Anförande nr 50

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Det är ändå otvetydigt så att era ombildningar kommer att leda till att ungefär 40 procent av de allmännyttiga hyresrätter som är byggda före 1980 eventuellt kommer att privatiseras. Det är hyresrätter som har lägre hyror än de som blir kvar. Det är lägre hyror i dem än i den nyproduktion som ni pratar

om. Vi vet att det som saknas på Stockholms bostadsmarknad är just billiga hyresrätter, inte någonting annat. Framför allt gäller det dem som åtminstone delar av era samarbetspartier säger sig värna, nämligen de barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden och personer med liten betalningsförmåga. Det är ungdomar och lågavlönade – helt enkelt vanliga stockholmare.

På vilket sätt anser Dennis Wedin att ni bidrar till integration när ni gör er av med var fjärde hyreslägenhet med lägre hyror?

Anförande nr 51

Borgarrådet W e d i n (M): Som sagt: Detta är ett beslut som ligger hos människor själva. Om ingen vill eller inte har den ekonomiska möjligheten kommer det inte heller att bli några ombildningar.

Det Karin Gustafsson nu står här och säger med hög retorik och det hon egentligen brinner för är att människor inte ska ha den möjligheten, trots att vi enligt forskning kan se att det skulle vara bra att få till en mer blandad bebyggelse i de här stadsdelarna. Det är obegripligt för mig som ytterstadsbo att vissa partier här är naiva kring var segregationen har slagit som hårdast i Stockholm och var utanförskap och otrygghet som mest har fått fäste. Förra året var det 13 skjutningar i Rinkeby–Kista. Möjlighet till ombildningar i ytterstaden är inte lösningen, men det är en del av lösningen för att ge människor möjlighet till bostadskarriär och till att kunna stanna i sina egna områden.

Fråga nr 6. Förutsättningar för att minska hemlösheten

Anförande nr 52

A l e x a n d r a M a t t s s o n Å k e r s t r ö m (V): Ordförande! De senaste tio åren har den totala hemlösheten i Stockholm minskat från ca 3 000 personer till 2 400 personer. Men 2 400 personer är fortfarande många. Andelen kvinnor i gruppen ökar, liksom andelen barnfamiljer i hemlöshet.

Den främsta orsaken till hemlöshet är att personen inte har trätt in på den ordinarie bostadsmarknaden, och det är viktigt att känna till. Hemlöshet är inte ytterst en social fråga. Ibland kan det vara det, men framför allt är det en bostadsfråga. Detta är en av anledningarna till att jag blir orolig när jag hör om planerna på ombildningar från den här majoriteten.

Allmännyttan behövs för att komma till rätta med den strukturella bostadslösheten. Dessutom har allmännyttan lägre krav på hyresgästerna. Det är möjligt för personer som inte får ett kontrakt någon annanstans att få ett hyreskontrakt hos allmännyttan. Det är också framför allt allmännyttan som ser till att socialtjänsten får tillgång till försöks- och träningslägenheter, vilket är en viktig del av deras hemlöshetsarbete.

Mot bakgrund av hemlöshetsfrågan vill jag därför fråga Jan Jönsson om han ser några risker med att minska antalet lägenheter inom allmännyttan nu när ni börjar ombilda igen.

Anförande nr 53

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Tack för frågan! Det allra viktigaste är att hålla uppe takten i att bygga fler bostäder. Där har vi sagt att det ska komma till 10 000 nya, varav hälften ska vara hyresrätter. Det skulle jag säga är det absolut viktigaste vi kan göra för att minska det som här kallas för strukturell hemlöshet.

Sedan finns det mycket annat. Det handlar bland annat om att erbjuda fler Bostad förslagenheter, som vi nu fullföljer utifrån vad den förra majoriteten gjorde och där vi utökar. Det handlar också om att till exempel fortsätta att bygga på seniorboendeplatser för äldre hemlösa. Det handlar också om modulbostäderna som nu kommer till för andra grupper. Det är alltså lite olika bostadslösningar som behövs för olika målgrupper, men jag skulle säga att det allra viktigaste är att hålla uppe byggnadstakten. Det är egentligen en fråga som Dennis Wedin bättre kan svara på, vilket han har gjort några gånger i kväll.

Anförande nr 54

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Jag tycker att det är väldigt glädjande att ni fortsätter med de satsningar som vi i den förra majoriteten gjorde, som Bostad förslagenheter och annat. Andelen personer som söker hjälp med boende från socialtjänsten, men som egentligen bedöms kunna klara ett eget boende, var ungefär 600 personer den senaste mätningen, och det är en ökning från tidigare år. För dem var orsaken till att de behövde hjälp med boende rent strukturell, precis som jag pratade om innan, och med det menas att om vi har en bostadsmarknad med fler tillgängliga hyresrätter med hyror som folk har råd med så skulle det vara färre personer som sökte hjälp från socialtjänsten, och då kunde de fokusera på sitt kärnuppdrag. Socialtjänsten håller ju på mycket med frågor som de egentligen inte behöver.

Vi vet ju också att det är äldre hyresrätter som ombildas. De är billigare generellt sett, och folk måste ju ha råd att bo, annars ökar hemlösheten. Jag är ändå rädd att ombildningarna kommer att leda till ökad hemlöshet, när vi ändå har kommit igång med att minska den.

Anförande nr 55

Borgarrådet Jönsson (L): Det är helt sant att för personer med små inkomster är prisnivån ett problem. Där behöver vi på riksnivå satsa bland annat på ökade och höjda bostadstillägg och bostadsbidrag. Just mitt parti har ju tyckt att det är viktigare att satsa på höjda bostadsbidrag än på bostadssubventioner, som huvudsakligen går till byggherrarna. Där kan man förstås ha olika uppfattningar. Jag skulle säga att när det gäller att råda bot just på prisnivåerna så är det den typen av bidrag som behöver ses över för de grupper som inte har så stark ekonomisk kapacitet på bostadsmarknaden.

Anförande nr 56

Alexandra Mattsson Åkerström (V): När jag lyssnar tänker jag att antingen kan man höja bostadsbidragen så att folk har råd med dyra hyror eller så kan vi bara behålla de billiga hyresrätter som vi har i allmännyttan och som fler har råd med. Det verkar som en otroligt mycket enklare lösning.

Vi i Vänsterpartiet vill i alla fall på allvar få bort hemlösheten i Stockholm. Det handlar både om socialtjänstens arbete och om bostadspolitiken. Det är viktigt att man

bibehåller de sänkta inkomstkraven och framför allt stoppar ombildningarna, för de lägenheter som ombildas är just sådana som de här grupperna kan ta del av.

I en majoritet där Jan Jönsson som socialborgarråd har ansvar för hemlöshetsfrågorna är det viktigt att han också ser helheten i politiken: Vad får ett politiskt beslut för konsekvenser på andra områden? Då tänker jag framför allt för socialtjänsten, för de hemlösa och för det hemlöshetsarbete som har påbörjats. Det är ju heller inte säkert att socialtjänsten får samma tillgång till försöks- och träningslägenheter och så vidare när antalet hyresrätter som folk i den här gruppen har råd med minskar.

Anförande nr 57

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Att få bort hemlösheten är vi nog helt eniga om. När det gäller ombildningarna i de här ytterstadsområdena handlar ju det framför allt om ett arbete mot segregation. I dessa områden ser vi en oerhört hög andel hyresrätter, vilket har lett till en olycklig snedfördelning i staden, där vissa grupper som är väldigt inkomststarka bor i vissa stadsdelar och andra som inte har en lika stark situation på bostadsmarknaden bor på andra håll.

Vi vill bryta detta, och det ett sätt är att omvandla så att vi får fler bostadsrätter i de här områdena som i dag är väldigt utsatta och att bygga hyresrätter på annat håll. Annars kommer vi aldrig att komma ur den segregationscykel som vi befinner oss i just nu.

Fråga nr 7. Bränsleskatter.

Anförande nr 58

M a d s L u n d g a a r d (SD): Ordförande! I torsdags i trafiknämnden tog den blågröna majoriteten beslut om VP för 2019. I den kan man läsa att biltrafiken i Stockholm måste minska. Jag citerar: Statliga åtgärder kommer att krävas, till exempel ändrade bränsleskatter.

Att borgarrådet Helldén som miljöpartist tycker så vet vi ju – morot och piska. Vi väntar fortfarande på morötterna. Men hur lyckades borgarrådet få med sig Moderaterna på att arbeta för höjda bränsleskatter?

Anförande nr 59

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vad vi vet i dag är att om vi ska klara våra klimatmål så måste vi ge oss på vissa sektorer. En är transportsektorn, som är den besvärligaste av alla sektorer när det gäller att få ned koldioxidutsläppen.

Vi har ett mål i Stockholms stad och på riksnivå som säger att vi ska ha en fossiloberoende fordonsflotta 2030. Det betyder i praktiken att 80 procent av alla fossila bränslen i fordonssektorn ska vara borta till 2030. Det är ett enormt åtagande som vi gör i Sverige för att helt enkelt säkerställa att det inte går åt helvete.

Om man då tittar på de utredningar som finns ser vi att bränsle är en av de saker som vi måste ge oss på. Det är inget konstigt för någon att det står i vår budget att vi behöver höja bränsleskatterna. Det går inte att lösa det på något annat sätt.

Mads Lundgaard frågar var morötterna finns i sammanhanget. Morötterna är att vi ska göra någonting annat än att köra med fossilbilar i våra trafikmiljöer. De satsningar som

vi gör, som det också står om i VP:n och i budgeten, är de satsningar som vi gör på elutbyggnad så att vi snabbt kan gå över till elfordon i Stockholm. Det här är en verksamhetsplan som handlar om Stockholms stad. Med de åtgärderna kan vi se till att de som verkligen behöver bilen, och det finns ganska många som behöver den, kan använda den på ett klimatsmart sätt. De kommer helt enkelt att köra elbilar. Det är det vi ska satsa på, och det är den utbyggnaden som vi nu sätter igång.

Jag återkommer till bränsleskatten.

Anförande nr 60

M a d s L u n d g a a r d (SD): Miljöpartiets synpunkter gällande bränsleskatter är nog salen väl bekant med, liksom medierna och dem som ser på webb-tv. Frågan var ändå: Hur har borgarrådet lyckats få med Moderaterna på att arbeta för att bränsleskatterna ska öka? Jag vill gärna ha svar på det.

Anförande nr 61

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tror att Mads ska ställa den frågan till Moderaterna.

Jag har sagt det tidigare och säger det igen: Alla de rapporter vi har visat att vi måste förändra bränsleskatten. Det stora problemet med bränsleskattehöjningar är inte i Stockholm utan på landsbygden. Jag kan ju tycka att man behöver lösa det här med någon form av differentiering. I Stockholm är det inget större problem att klara av omställningen till att cykla, gå, åka kollektivt och redan i dag skaffa sig en elbil.

Det är ett större problem på landsbygden, och jag tror att det är de svaren Mads söker på varför man kan tänka sig en skattehöjning: De fungerar bra här. På andra ställen gör det inte det, och det är någonting som även jag tycker är problematiskt och som måste lösas.

Anförande nr 62

M a d s L u n d g a a r d (SD): I den verksamhetsplan som den blågröna majoriteten ställer sig bakom står det också att det ska införas miljözoner på Hornsgatan från och med den 1 januari 2020. I rapporten inför nämnden kan man läsa att det är väldigt dyrt och att effekterna även kan bli negativa.

Upplever borgarrådet att han har med sig Moderaterna och Alliansen även på att införa miljözoner på Hornsgatan från den 1 januari 2020?

Anförande nr 63

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det står i budgeten att vi ska göra det, och vi kommer att göra det.

Angående att det skulle vara dyrt finns det en uppskattning av vad en person tycker att det är värt att köra med sin bil inne i Stockholms stad. Det är det som är dyrt. Det finns ingenting annat som är dyrt i detta sammanhang.

Det finns också en diskussion om negativa effekter, och det handlar om huruvida folk kommer att sluta att köra dieslbilar. Det där är ganska intressant. För det första innebär miljözonerna att det är gamla dieslbilar och bensinbilar som kommer att få låta bli att köra på Hornsgatan, inte de nya som finns i dag. Det är en

informationsinsats som vi måste göra, vilket också står i rapporten: Med rätt information så kommer inte de här att försvinna.

Det andra, som nästan är ännu intressantare, är att det visar sig att dieslbilar i snitt släpper ut mer koldioxid än bensinbilarna i Sverige. Man kan alltså fundera över hur korrekt denna analys egentligen är.

Fråga nr 8. Neddragningarna inom fritidsverksamheten i ytterstaden med den grönblå budgeten

Anförande nr 64

L i s a P a l m (FI): Jag ska inte ställa en fråga om bostäder, även om det är angeläget för mig som har ett andrahandskontrakt som snart går ut. Om någon har en bostad i bakfickan kan man därför höra av sig – kanske Dennis Wedin?

När den grönblå budgeten för 2019 kom såg vi stora nedskärningar på området barn, kultur och fritid. Redan någon månad senare ser vi resultatet. I tidningen Mitti kan vi läsa om hur mellanstadieverksamheten i Rågsved är hotad av neddragning och eventuell stängning av parklek och fritidsgård. Som politiker i stadsdelen är det väldigt oroväckande att se hur nedskärningarna drabbar just Enskede–Årsta–Vantör. Ordförande i nämnden säger att han hoppas på att verksamheten blir kvar, men jag skulle vilja höra från Lotta Edholm om utbildningsförvaltningen kommer att komma in med pengar så att vi kan behålla fritidsverksamheten i Rågsved.

Anförande nr 65

Borgarrådet E d h o l m (L): Ordförande! Detta är en total sammanblandning av olika verksamheter. Det här har ju ingenting med fritidsgården att göra; den finansieras ju genom stadsdelsnämnden, medan fritidsklubben för mellanstadiebarn finansieras av skolan. De betalar stadsdelen för detta, och de betalar precis så mycket pengar som de får för fritidsverksamhet och som alla skolor i Stockholm får.

Nu pågår en diskussion mellan stadsdelsnämnden och skolan hur man ska lösa det här, men det viktigaste är att skolan har ett uppdrag att lösa fritidsverksamheten för mellanstadiebarn efter skolans slut. Det kommer man självklart att göra.

Anförande nr 66

L i s a P a l m (FI): Det får vi hoppas att de kan göra. Problemet är att mellanstadieverksamheten är en del av fritidsverksamheten i Rågsved, och den är hotad med neddragningar eller eventuell stängning i värsta fall. Från stadsdelsnämnden får vi inte något svar på om vi kommer att kunna lösa det här, och det är otroligt allvarligt om barnen i Rågsved inte kommer att kunna ha den här fritidsverksamheten framöver.

Jag tänker att det rimmar illa med att ni säger att ni ska satsa på kärnverksamheten. Ingår fritidsverksamheten i er definition av kärnverksamhet?

Anförande nr 67

Borgarrådet E d h o l m (L): Ordförande! Självklart ingår fritidsklubbar för mellanstadiebarn i kärnverksamheten. Den är till och med lagreglerad, och detta måste skolorna ordna på ett eller annat sätt.

Det betyder däremot inte att man måste lägga den i en verksamhet som drivs av en stadsdelsnämnd eller av någon annan, utan det bestämmer naturligtvis skolan utifrån förutsättningarna och utifrån var man bedömer att det är mest lämpligt. På de allra flesta skolor i Stockholm sker det ju på skolan, och det är oftast det naturligaste eftersom barnen då inte behöver förflytta sig och föräldrarna kan hämta dem där de sannolikt också har lämnat dem på morgonen, alltså i skolan.

Det är det normala. Här pågår nu ett samtal mellan skolan och stadsdelsnämnden, och jag hoppas att det kan lösa sig, för det är klart att det är jättebra när verksamheter kan samarbeta.

Anförande nr 68

L i s a P a l m (FI): Visst är det bra när man kan samarbeta. Vi vet att stadsdelen har gått in med pengar för att kunna bygga den här fritidsverksamheten, och när ni nu drar ned på barn, kultur och fritid så kommer ju det här att drabba just fritidsverksamheten.

Jag hoppas därför innerligt att ni kan få till det så att vi kan ha kvar fritidsverksamheten och att det kommer att lösa sig som borgarrådet säger. Det har varit stora protester i Rågsved när man har fått reda på att det eventuellt kan bli neddragningar eller kanske en stängning av fritidsverksamheten. Jag hoppas innerligt att det stämmer som borgarrådet säger och att den blir kvar.

Anförande nr 69

Borgarrådet E d h o l m (L): Det är en sammanblandning av olika saker här. Pengarna till fritidsverksamheten för mellanstadiebarn finansieras via skolans budget. Hur man sedan finansierar andra delar av den kommunala verksamheten i stadsdelsnämnden kan rimligen inte skolan stå för. Det är inte skolans uppdrag att göra detta.

Sedan är det naturligtvis otroligt bra när skolan kan samverka med en stadsdel på det här sättet. Men det är inte alldeles självklart att skolans budget ska gå till att finansiera andra delar av kommunens verksamheter. Det är inte självklart, utan det måste man liksom se från fall till fall. Jag hoppas att det här kan lösas på ett eller annat sätt. Det viktiga är ju att mellanstadiebarnen får en fritidsverksamhet att gå till.

§ 12 Valärenden i kommunfullmäktige

Anförande nr 70

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande! Vi vill till Stockholms Stads Parkerings AB nominera Daniel Helldén till ordförandeposten.

§ 14 Ändring av felparkeringsavgifter

Anförande nr 71

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Nu ska vi prata lite parkeringsfrågor. I en stad som växer måste trafiken regleras. Det handlar inte bara om att vi måste minska biltrafiken för att klara framkomligheten, luftkvaliteten och klimatet; det handlar också om att få den trafik som enligt alla prognoser kommer att finnas kvar att sköta sig. Detta gör vi från stadens sida med felparkeringsavgifter, och övrigt sköter polisen.

Det finns tre typer av avgifter för felparkering. Den första gäller när man inte betalar för parkeringsplats. Den andra är trafikstörande parkering, det vill säga att man ställer bilen där det är parkeringsförbud. Förbudet finns därför att man ställer till det för trafiken om man parkerar fel. Slutligen är det trafikfarlig uppställning, vilket helt enkelt handlar om att man ställer bilen på ett sådant sätt att det innebär fara för andra trafikanter. Olyckor kan helt enkelt inträffa. Om man till exempel ställer bilen så att den skymmer ett övergångsställe kan det innebära att ett barn går ut utan att synas och blir överkört. Det är en sådan förseelse som är trafikfarlig. Det handlar helt enkelt om liv.

Vi väljer att höja alla dessa avgifter. Skälet är helt enkelt att vi vill få en bättre efterlevnad. Felparkeringsavgifterna är till för att lätta på trycket på parkering. Vi har en utmärkt app där man kan göra rätt, och den som inte vill göra rätt ska få böter. Om man inte betalar ska man låta bli att ställa bilen på stadens gator. Böterna för trafikstörande och trafikfarlig parkering höjer vi därför att statistiken tydligt visar – vilket också framgår av ärendet – att antalet överträdelser minskar när vi höjer böterna. På så vis kan vi få en tryggare och trafiksäkrare trafikmiljö. Barnen kan helt enkelt gå tryggare till skolan.

Vi höjer maxbeloppet för det trafikfarliga, den värsta förseelsen, till 1 300 kronor. Vi hade egentligen önskat att vi kunde höja den ännu mer. Men det får vi inte, för staten har satt ett tak på 1 300 kronor. Det är stopp där. Detta gör att intervallet mot det trafikstörande inte blir så stort som vi hade önskat. Däremot ökar vi spannet mellan felparkering och trafikstörande med 100 kronor.

Maxtaket för trafikfarlig parkering är intressant. Staten reglerar de böter som man får om man åker tunnelbana och om tiden för biljetten när du är ute och åker tar slut. Då får man betala böter på 1 500 kronor. Så blir det om tiden går ut och biljetten slutar att fungera. Men om man som bilist utsätter gående, cyklister, andra trafikanter och vem det nu än är för livsfara får vi inte utdöma mer än 1 300 kronor i böter när någon ställer bilen på det sättet. Detta är orimligt. Jag hoppas – och jag skickar denna förhoppning bort här över vattnet – att regeringen ändrar denna snedfördelning till de vårdslösa bilisternas nackdel.

Det förslag till beslut vi nu lägger fram är därför inte perfekt; det ska sägas. Det är inte perfekt, men det är ett viktigt steg i riktning mot en trafiksäker och framkomlig stad.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 72

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Felparkeringsavgifterna för de lägre bötesnivåerna höjs i detta förslag med över 60 procent på bara 24 månader. En barnfamilj som på sin veckohandling kommer exempelvis fem minuter för sent till en betald parkeringsplats får 1 100 kronor i felparkeringsböter. De kommer med all rätt att uppfatta detta som fullständigt orimligt samtidigt som det blir ett hårt slag mot familjeekonomin för en bagatellsak

Det är viktigt att trafikfarliga parkeringar som riskerar liv och hälsa får höga böter. Men skillnaden i bot mellan allvarliga och bagatellartade förseelser minskar i stället kraftigt med detta förslag. Den princip som vi tidigare har haft om att någorlunda följa konsumentprisindex frångås, och man kan undra varför. Orsaken är naturligtvis att felparkeringsavgiften nu har blivit en budgetfråga för den nya majoriteten. Helldén-Jerlmyr Parking AB vill fylla ett hål på 85 miljoner kronor i budgeten och använda detta som ett bidrag till 16 öres skattesänkning. Ett påbud har i praktiken gått ut till alla trafikvakter i Stockholm om att de i första hand är budgetövervakare och att de ska lappa för glatta livet. Om de inte gör det kommer den blågröna budgeten inte att kunna hållas.

Förslaget är också ett brott mot intentionerna i lagstiftningen på samma sätt som parkeringsavgifterna på platser där inga parkeringsproblem finns, som i det kända Brommaexemplet. Vi menar att om man på detta sätt hanterar felparkeringsavgifter ökar risken att staten frångår kommunerna ansvaret. I Tyskland ansvarar staten för felparkeringsböter – lika över hela landet – för att undvika att man använder böter som en kommunal intäktspost. Där är böterna en sjättedel av Stockholms böter i dag. Stockholm och Hamburg har ungefär lika stor trafik liksom miljöambition. Parkeringsböterna i Hamburg får ingen negativ effekt på framkomlighet eller trafiksäkerhet, vilket de blågröna här helt oseriöst hänvisar till i ärendet.

Svepark, Svenska Parkeringsföreningen, har också tagit avstånd från detta förslag, där skillnaderna minskar. De konstaterar också mycket riktigt att ärendet kommer att innebära en hetsjakt på höga böter för alla de privata parkeringsbolag som finns, och de är ganska många. Vi tycker att detta är ett oansvarigt sätt att finansiera en skattesänkning.

Jag yrkar därför bifall till vårt återremissyrkande i kommunstyrelsen.

Anförande nr 73

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag har läst er reservation, Jan Valeskog, och jag tänkte återkomma till den eftersom den är fel i allt. Och det är speciellt märkligt att du här, just nu, kan stå och ljuga om vilka uppdrag som finns hos parkeringsövervakarna och vilka uppdrag som har gått till dem. Jag förstår inte hur du kan göra det. Det är som om allt vett har runnit ut. Man får inte stå och ljuga här.

Du talar om bagatellartade trafikstörningar. Om du ställer din bil på ett ställe där man inte ens får parkera – är det bagatellartat? Om du parkerar på en plats där man inte får parkera och det leder till att du stör trafiken och gör så att den får problem och inte kommer fram – är det då inte rimligt att du får betala den avgift som gäller och att den är tillräckligt hög så att vi blir av med dem som gör så här?

Anförande nr 74

O r d f ö r a n d e n : Innan jag släpper in Jan Valeskog för en kontrareplik vill jag påpeka att vi ska vara försiktiga med att anklaga varandra för att ljuga. Jag har också stått i talarstolen och känt mig frestad att göra det ibland, men jag tycker att vi ska låta bli det.

Anförande nr 75

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Man kan tolka det här med politiska signaler hur man vill. Men att höja avgifterna på detta sätt när det saknas 85 miljoner, vilket ni hade uppe också under budgetdebatten, som ska tas in på felparkeringsavgifter – någon starkare politisk signal kan man knappast se! Pengarna måste in oavsett vilka som samlar in dem.

Jag vill uppmana alla att titta i den bilaga som finns i ärendet. Där kan ni se vad det är för typ av böter. Det mesta kostar 1 100 kronor, också det bagatellartade. Vi har inga invändningar mot de högsta böterna för trafikfarligt beteende. Vi håller med om att de ska vara höga, för det handlar om liv och död. Men när vi pratar om att en bil står med däck lite grann utanför parkeringsrutan, och man då får 1 100 kronor i böter, eller det jag nämnde i mitt tidigare exempel är det ganska orimligt och mycket högt. Jag ska återkomma till det här i mitt nästa inlägg också när det gäller vilka effekter det får för hela marknaden när det gäller privata bolag, som kommer att höja avgiften. Jag uppmanar Daniel Helldén: Köp aktier i dem! Det kommer att bli mycket lönsamma företag.

Anförande nr 76

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Ordförande! Syftet med parkeringsböter är enligt lagen att verka avskräckande. Trafikhindrande och trafikfarliga förseelser ska kosta – ju allvarigare, desto mer. Det är förstås fullt rimligt. Att parkera på ett övergångsställe, i en gatukorsning, på en trottoar, på en cykelbana, på platser som är reserverade för rörelsehindrade, mitt i ett körfält, på tvären och så vidare kan gott och väl kosta 1 300 kronor och gärna mer. Men längre kan inte staden gå.

Däremot tycker inte jag att det är fullt så farligt att stå parkerad en timme och en kvart på en parkering där bilen får stå i max en timme eller att parkera i en parkeringsruta med ett hjul som hamnar utanför markeringen. Det är den typen av grejer som majoriteten nu vill höja boten för till 1 100 kronor. Det vi reagerar mot i ärendet är att det blir så små skillnader mellan mindre förseelser och riktigt allvarliga och farliga förseelser. Vi kan inte heller riktigt se någon rimlig motivering till det i ärendet. Varför ska en vanlig felparkering kosta 900 kronor när den för bara två år sedan kostade 550 kronor? Jag förstår att det här skapar irritation och frustration bland stockholmarna, för det känns helt enkelt inte rättvist. Vi kan alla glömma bort tiden en stund. Jag lovar; det händer mig hela tiden. Men ska det behöva kosta 900 eller 1 100 kronor?

Det som verkligen oroar mig är att detta kanske rentav leder till sämre efterlevnad av trafikreglerna. Om skillnaden mellan att ställa bilen där det är stoppförbud eller där det är parkeringsförbud bara är 200 kronor, och när båda kostar över 1 000 kronor, tror jag att risken finns att respekten för stoppförbudet minskar i stället för att öka. Men vi ser inga riskanalyser, och vi ser som sagt inga rimliga motiveringar till att ringa förseelser ska straffas så hårt.

Jag ställer därför frågan: Varför ska det kosta 1 100 kronor att parkera med ett hjul lite utanför markeringen och 1 300 kronor – bara 200 kronor mer – att parkera sin bil på ett övergångsställe, i en bussfil, på tvären eller i fel körbana? Det är inte rimligt. Jag undrar, och det undrar nog också stockholmarna, om detta över huvud taget handlar om trafiksäkerhet och framkomlighet. Eller är det ett sätt att dra in mer pengar för att kompensera en skattesänkning? I så fall är det faktiskt riktigt illa.

Bifall till Vänsterpartiets och Socialdemokraternas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 77

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag ska självklart inte säga att någon ljuger här i talarstolen.

För det första: Vi skulle gärna sätta boten mycket högre än 1 300. Det är helt orimligt att någon som inte har biljett i tunnelbanan får högre böter än man får när en bil står parkerad mitt i gatan eller blockerar ett övergångsställe eller när det handlar om någon annan förseelse.

För det andra: Transportstyrelsen sätter vissa typer av gränser för vissa typer av förseelser. Dem måste vi följa när det gäller innehållet. Det finns ett stort antal parkeringsförbud i den här staden som har att göra med exempelvis bussframkomlighet. Där måste vi ha höga böter för att komma åt det. Om en bil sedan står med ett däck utanför parkeringsrutan är det samma kategori, och det kan inte vi göra någonting åt. Man kan diskutera det, och vi kan ju tillsammans skicka en skrivelse till Transportstyrelsen.

För det tredje: När det gäller parkeringsavgiften om man inte har betalat för sin parkering är det i zon 1 och 2 billigare att låta bli att betala och att ta böterna än vad det skulle vara att betala avgiften.

Anförande nr 78

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Vi kan prata om tunnelbanan om du vill. Där är ju inte vi med och styr om avgifterna. Jag tycker också att det är väldigt högt med 1 500 kronor; jag tycker att det är orimligt. Vi är också överens om att 1 300 för de grova och farliga förseelserna är för lite. Det borde höjas.

Men nu är det så att vi bestämmer över det som vi kan bestämma om här i salen, och då är 1 300 ett tak för den här typen av förseelser. Då måste man rimligen också anpassa nivåerna därunder till detta tak. Då är det inte rimligt att skillnaden blir så liten ned till andra typer av förseelser som inte är trafikfarliga på det sättet. Det blir orimligt, och det tycker jag att ni borde ha tagit hänsyn till i ärendet.

Det här väcker verkligen en fråga. Jag kan inte bevisa någonting om vad ni tänker. Men frågan väcks onekligen: Handlar inte det här om att täcka upp för skattesänkningarna?

Anförande nr 79

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande, ledamöter! När avgifterna för felparkering höjdes senast – i juli 2017 – ökade andelen rätt parkerade bilar i innerstaden med 2,5 procent. Det gick från 83,2 procent till 85,7 procent. Det är helt uppenbart att om

avgifterna är tillräckligt höga blir de avskräckande och får effekt. Högre avgifter leder till fler bilar i parkeringsgarage – något som är otroligt viktigt för att öka framkomligheten. När majoriteten nu föreslår en höjning backar plötsligt Socialdemokraterna från den politik man har drivit i fyra år i majoritet. Det är rätt uppseendeväckande.

I Socialdemokraternas reservation för man dessutom ett ganska ologiskt resonemang om att de höjda avgifterna är till för att täcka trafikkontorets underskott och att de ska finansiera majoritetens skattesänkning. Ändå kommer avgiftshöjningarna inte att räcka till mer än väldigt små intäkter. Då kan man tycka att det ändå är lite konstigt att vi hemska partier i den grönbå koalitionen skulle räkna med att kunna sänka skatten med 16 öre med pengar som knappast ger några intäkter. Det är ganska ologiskt.

Det är inte heller sant att avgifterna likställs, som S antyder i sin reservation. Det skiljer 200 kronor. Man kan förstås tycka att avgifterna skulle vara ännu högre för dem som står riktigt illa till med bilen, och jag måste säga att jag tycker att det är synd att det inte går att höja mer. Men det säger Transportstyrelsen nej till.

Vi liberaler tror på den här parkeringsstrategin. Vi behöver öka framkomligheten och tillgängligheten. Det ska vara enkelt och billigt att göra rätt, och det ska svida för dem som gör fel. Man får lov att säga att Socialdemokraterna verkligen snabbt har anammat oppositionsrollen, och jag är lite förvånad över att de inte känner större ansvar för den politik de har fört.

Anförande nr 80

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Först och främst har vi varit överens i den här salen under lång tid om att vi skulle höja avgifterna ungefär enligt konsumentprisindex. När vi höjde 2017 var det fem sex år sedan senast. Det var i och för sig kort tid – det kan jag hålla med om – men det var i alla fall ett antal år. Men nu är det alltså mindre än 24 månader sedan man senast höjde. Då är det så, vilket ni borde ha tagit reda på innan, att det aldrig har parkerats så rätt och riktigt som nu. Om vi jämför med andra städer internationellt ligger Stockholm otroligt högt. Det är 1 procent som ställer bilen trafikfarligt på Stockholms gator i dag. Det är alltså otroligt få, och de personer som gör så struntar nog i avgifterna över huvud taget. Det är ett problem i sig.

Tillgänglighet och framkomlighet har inte ett dugg med felparkeringsavgifter att göra. Det har möjligtvis att göra med parkeringsavgifter eller trängselavgifter; det kan jag hålla med om. Men dem har ni inte rört, utan det handlar om felparkeringsavgifter. Det är så pass få det berör över huvud taget. Visserligen letar man rätt på dem, och det ger en del intäkter. Men sådana här små skillnader mellan trafikfarliga parkeringar och små fel uppfattar inte stockholmarna som legitimt för fem öre.

Anförande nr 81

P e t e r B a c k l u n d (L): Det är bra att du ändå konstaterar att vi har varit överens tidigare. Nu har Socialdemokraterna avvikit från det som alla har varit överens om, och det måste jag säga att jag tycker är rätt tråkigt. Jag tycker att det här är ett märkligt resonemang. Det är naturligtvis så som jag påpekade nyss i mitt anförande: Fler parkerar på rätt sätt nu efter det att avgifterna höjdes. Men det borde också vara rimligt att om man höjer summorna igen – de är ju ändå lite olika – leder det i ännu högre grad till att man parkerar på rätt sätt.

Andra var uppe här tidigare och pratade om små försyndelser och så vidare. Men jag måste säga att om man har lite ruljans på parkeringsplatserna och bilarna inte står still en timme extra och man tar böterna borde framkomligheten öka. Det är så det ser ut.

Anförande nr 82

Ulf Walther (S): Ordförande! Vi har inte alls ändrat uppfattning. Tvärtom står vi för de tidigare besluten om parkeringsavgifter i Stockholm. Men detta är inte vi. Det är ni som vill höja avgifterna, och det är vi som kräver en förklaring av er till varför ni vill göra det.

Ni pratade i budgetdebatten om att det inte finns något självändamål med att ta ut avgifter och pengar av stockholmare. Men här gör ni nästan tvärtom. Det är svårt att se och utläsa i förslaget till tjänsteutlåtande vad syftet med höjningarna är. Det står någon rad om att avgifterna ska vara så avskräckande att man parkerar rätt. Det är ett framkomlighetsargument som bär sig självt och som är rimligt. Men är det därför ni höjer avgifterna igen? Vi sossar har accepterat tidigare höjningar, för de har varit förenliga med den nya parkeringsstrategin och med framkomlighetsstrategin. Men anpassningarna är redan gjorda. Då kan man inte bara höja med 10–20 procent på ett bräde igen, som om ingenting har hänt!

Allt handlar inte heller om framkomlighet när man ska ta ut p-böter. Att till exempel inte betala sin parkeringsbiljett är illa. Det ska man göra. Men det är inte framkomlighetshindrande, för bilen står där vare sig avgiften är betald eller inte. Varför behöver man återigen höja p-böterna – med 50 procent? Vad är syftet bakom denna höjning?

Ännu intressantare är detta: Vilken effekt väntar vi oss av höjda avgifter för den trafikstörande parkeringen? Det framgår av tjänsteutlåtandet att både denna och den trafikfarliga parkeringen har minskat stadigt sedan 2015. Varför behöver det hindras igen när det är på väg ned? Vad är syftet med höjningen?

Skeppet har en tung slagsida vad gäller beräkandet av intäkter när det borde handla om trafikfara och framkomlighet. Det är därför vi blir oroliga. Vad är syftet med höjningen? Jag är orolig för att syftet framgår i det trafikkontoret skriver i sitt förslag: ”Felparkeringsintäkter är mycket svåra att prognostisera. Med den föreslagna höjningen finns möjlighet att nå intäktskravet i budget 2019, men det är helt beroende av att entreprenaderna efter bytet kan leverera fullt direkt, att arbetet inte hindras av snö eller sträng kyla och att inte antalet felparkerade fordon minskar”.

Jag repeterar: att *inte* antalet felparkerade fordon minskar. Jag vet inte om jag är konspirationsteoretiskt lagd, men här låter det som att det finns en ambition och en förhoppning om att antalet felparkerade fordon inte ska minska. Om det är en budgetregulator som ni sitter och skruvar på – säg det då! Det får vara er politik, men stå för den! Eller om det är en klimatåtgärd för att stoppa bilismen i Stockholm – säg det då! Det kanske stockholmarna belönar 2022. Gå ut och var tydliga med er politik! Ni behöver komplettera det här med bättre utredning av prognoser och effekter och stå för er politik och berätta varför ni tycker att det här är viktigt. Det är därför det här behöver återremitteras.

Anförande nr 83

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Detta är helt i linje med framkomlighetsstrategin. Vi ska se till att få färre parkerade bilar och fler lediga parkeringsplatser. Vi ska se till att man kommer fram och att det inte står bilar i vägen där det är stoppförbud, och vi ska inte ha trafikfarliga parkeringar. Om man tittar i handlingarna ser man en tabell. Den visar att de trafikfarliga förseelserna 2018, när det fortfarande återstod en månad, var ungefär 200 000. De trafikstörande var ungefär 150 000. Om man lägger till den månad som återstod kan man se att det kommer att plana ut.

Vår poäng med detta är att få färre att göra fel. Som du säger visar det sig att det är färre som gör fel om vi höjer avgifterna. Det är hela syftet med höjningen. Det behöver man inte vara ett dugg konspiratoriskt lagd för att se.

Anförande nr 84

U l f W a l t h e r (S): Du *kan* ha rätt. Men det är också så att de trafikfarliga och trafikstörande felparkeringarna har minskat sedan 2014, inte bara sedan avgifterna chockhöjdes 2017. På s. 7 i tjänsteutlåtandet skriver kontoret att efter den nya parkeringsstrategin och den korta tid som har gått sedan genomförandet har kontoret ännu inte sett effekten av planen på årsbasis, vilket försvårar möjligheterna att fullt ut dra slutsatser om beteendeförändringar kopplade till exempelvis bilanvändandet och andelen rätt- respektive felparkerade bilar.

Kontoret skriver alltså att man ännu inte har kunnat utvärdera detta. Ändå vill ni höja. Låt tjänstemännen få titta på siffrorna först, och kom med underlaget! Sedan kan vi höja, om det fortfarande behövs.

Anförande nr 85

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Fru ordförande, fullmäktige! Vi blir fler stockholmare, men gatorna blir inte bredare än i dag, och framkomligheten blir allt sämre. Man kommer helt enkelt inte fram i stan. En orsak till problemet med att man inte kommer fram är alla felparkerade bilar. Det är fordon som hindrar bussar, ambulanser och rörelsehindrade från att komma fram. Jag tror inte att det finns någon i den här församlingen som inte har utsatts för detta. Det innebär inte bara förseningar och förlust av pengar och frustration utan i värsta fall också människors liv.

Ett effektivt verktyg för att få bort felparkerade fordon är, inte helt oväntat, att höja felparkeringsavgifterna. Felparkeringsavgiften är den avgift som den som felparkerar riskerar att få när man har parkerat fel. Det är en avgift som självklart måste vara så pass avskräckande att fordonsföraren i stället väljer att parkera rätt. Det övergripande målet för parkeringsövervakning är alltså att så många som möjligt faktiskt ska försöka börja parkera rätt.

I dag ska vi därför fatta ett beslut om att höja felparkeringsavgifterna – just för att människor ska kunna parkera mer rätt. Det tycker jag är jättebra. Jag hör inte till dem som förespråkar onödiga parkeringsavgifter; däremot förespråkar jag höga felparkeringsavgifter. I dag parkerar 85,7 procent rätt, enligt de senaste innerstadsmätningar som har gjorts. Före den senaste höjningen av felparkeringsavgifterna, som genomfördes i juli 2017, var andelen rätt parkerade fordon i innerstaden ungefär 83,2. Ett år efter höjningen hade alltså denna andel ökat

till 85,7 procent. Höjningen medförde alltså att fler började parkera rätt och att färre parkerade fel.

Vi måste ta fram massor med åtgärder för att öka framkomligheten i staden. En sådan åtgärd är att minska andelen felparkerade bilar i Stockholm genom att höja just felparkeringsavgiften.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 86

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Som har sagts här och som framgår av det skrivna och av diskussionerna handlar det inte om de allvarliga felparkeringarna vid korsningar, övergångsställen och vad det nu kan vara. Det handlar om att man höjer mycket mer för de andra, mindre farliga och till och med ganska bagatellartade, parkeringarna. Det är därför vår teori, som är ganska välbekräftad i debatten, att det inte handlar om framkomlighet och tillgänglighet. Detta är i stället en budgetfråga.

Om det skulle handla om framkomlighet och tillgänglighet skulle ni höja parkeringsavgifterna. Ambitionen i parkeringsplanen är att det ska vara 15 procent lediga platser. Det är nu ungefär 1 procent. Om man skulle höja skillnaden mellan att parkera i garage och på gatemark skulle andelen lediga platser öka. Det skulle åtminstone vara ett steg i rätt riktning för att öka framkomligheten. Men så gör ni inte, utan ni höjer felparkeringsavgifterna för de ganska bagatellartade felparkeringarna.

Jag nämnde tidigare exemplet Tyskland. Där fungerar det hur bra som helst med en sjättedel av våra avgifter, inte sämre än här i alla fall.

Anförande nr 87

I s a b e l S m e d b e r g P a l m q v i s t (L): Jag tycker att Daniel har försökt förklara detta på ett bra sätt flera gånger, men jag kan ju upprepa det: Vi hade gärna stått här och sagt att vi höjer felparkeringsavgifterna till 2 500 kronor om det hade varit möjligt. Det är naturligtvis någonting som vi ska arbeta för.

Jag tycker att vi har mer att fundera på när det gäller de felparkeringsavgifter som *inte* betalas. Det är också ett problem och ett inkomstbortfall för staden. Ett skäl är att vissa gäldenärer saknar betalningsförmåga, och då kan man ju förstå hur det ligger till. Men ett annat är att ägarna till endast ett av tio utlandsregistrerade fordon betalar sina felparkeringsavgifter. Det leder till ett årligt inkomstbortfall på 26 miljoner kronor. Det tycker jag är mycket anmärkningsvärt, Jan Valeskog.

Anförande nr 88

J o h a n F ä l l d i n (C): Ordförande, ledamöter, åhörare! I en stad där trängsel och köer är påtagliga problem, i en stad där utrymmet på våra gator är en ändlig resurs och i en stad där vårt miljöarbete, vår konkurrenskraft och vår attraktivitet är beroende av att människor kan ta sig på ett säkert sätt till skola, arbete eller vart man nu ska i staden – i en sådan stad är felparkeringsavgifter ett viktigt verktyg.

I enlighet med vad vi tidigare har beslutat revideras nu felparkeringsavgifterna genom beslut eftersom den indexering som tidigare diskuterades inte gav de effekter för ökad framkomlighet som är önskvärda. När det gäller trafiken ska det vara lätt att göra rätt,

men det ska också kosta att göra fel. Mot den bakgrunden är en höjning av avgifterna logisk. Det är också logiskt att skillnaden i avgift mellan trafikstörande och mindre trafikstörande felparkering nu ökar.

Staten sätter taket för felparkeringsavgifternas storlek. I Sveriges största stad, som Stockholm är, och i Sveriges kanske mest komplicerade trafiksituation är det fullt rimligt att vi utnyttjar det utrymme som myndigheterna medger. Felparkeringsavgifterna fyller en viktig uppgift. De är till för dem som gör rätt för sig. De är till för dem som behöver ta sig till arbetet. De är till för en bättre stadsmiljö, och de är till för en säkrare stad.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 89

R i k a r d W a r l e n i u s (V): Fru ordförande! Ni pratar mycket om boten som ett pris, men det är ju inte riktigt ett pris. Det ska avskräcka. Det är inte så att man ska kunna betala mer för att få ställa bilen fel; det är inte så det ska funka. Det kanske ger ett visst utslag om man höjer med en ganska liten procent, som nämndes tidigare. Men det ska också jämföras med ett allmänt rättsmedvetande och med vad folk tycker är rättvist och rimligt. Där tror jag att ni kommer att hamna dåligt till. Folk kommer inte att tycka att det är rimligt att betala 1 100 spänn för att man kommer fem minuter sent till sin parkering.

Om ni vill ha ett verktyg mot bilism, för det var det jag hörde att du nämnde, kan ni ta bort p-platser. Då kan man göra fler gågator i innerstaden. Då kan man göra jättemånga bra grejer, men p-avgiftsboten är ett dåligt verktyg att lita på.

Anförande nr 90

J o h a n F ä l l d i n (C): Om du tror att vi omedelbart ska få en stad helt utan bilar tror jag tyvärr att du är ute och cyklar. Jag tror att det är ganska viktigt med principer i denna fråga. Jag tycker att staden ska föra en politik där det är tydligt att man ska göra rätt, och om man inte gör rätt ska det märkas. Det är lite oroväckande att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har en så pass slapp hållning gentemot trafikregler. Jag tror att det undergräver säkerheten och ordningen i staden mer.

Anförande nr 91

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag har Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och indirekt också Feministiskt initiativs reservation framför mig. Där talas det om frågetecken som behöver rätas ut. Vi kan väl göra det, då.

Det sägs att förslaget strider mot gällande parkeringsplan därför att det inte ger ökad framkomlighet och bättre trafikmiljö. Det är ju precis vad det gör! Sedan kan man diskutera vilken nivå avgifterna ska vara på. Jag vet att Valeskog kommer att säga: Ni ska höja parkeringsavgifterna i stället! Ja, och det pågår en utredning om parkeringsplanen. När det gäller avgiftsdelen och utökningen av den skulle ni säkert på ett något populistiskt sätt säga att man borde vänta på det också. För er del ska man visst vänta på allt.

Den andra punkten ni har är att ni säger att förslaget strider mot lagstiftningens intentioner på ytterligare punkter. Felparkeringsavgiften ska variera efter olika slag av

parkeringsöverträdande. Avgiften ska i praktiken vara avskräckande. Ja, vi vet att den är avskräckande. Om man tittar i parkeringslagstiftningen, som vissa kanske läser, ser man att avgifterna *kan* vara varierade. Men det finns inget som helst krav på det. De är varierade, och vi varierar dem nu ännu mer. Mellan den lägsta nivån och nästa steg ökar vi glappet med 100 kronor jämfört med tidigare. Vi skulle gärna vilja höja nästa steg också, men det fick vi inte göra eftersom staten sätter stopp för det.

Slutligen pratar ni om att de juridiska aspekterna måste redas ut och hänvisar till ärendet om Bromma. Transportstyrelsen upphävde där parkeringsavgifterna på ett antal gator. Det har ingenting med felparkeringsavgifterna att göra, utan det handlar om avgifterna. Vad Transportstyrelsen gjorde, på ett ganska märkligt sätt, var att hänvisa till en förordning som gäller statliga myndigheter och säga att den nog bör gälla också kommuner. Vi tycker därför att motiveringen är alltför generell. Det finns ingenting som säger att det skulle vara något fel på de avgifter som finns där. Men Trafikverket tyckte att den motivering vi hade skulle gå ned på nivån enskilda gator, vilket vi aldrig har varit med om tidigare. Valeskog, som har suttit med i trafiknämnden och har varit med och tagit fram hela parkeringsplanen, vet att det aldrig någonsin har funnits en diskussion om detta.

Därmed vill jag säga att de tre saker ni pekar ut är utredda. Det finns inte så mycket mer att säga i frågan.

Anförande nr 92

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tar upp en av punkterna – den första, om tillgänglighet och framkomlighet. I trafikplanen var vi helt överens, som jag sa tidigare, om att vi skulle ha 15 procent lediga platser. Det var ambitionen. I dag har vi ökat andelen lediga platser i trafikplanen, men bara till 1 procent. Vi har hört här tidigare om hur pass få det är som parkerar fel. Om vi får bort dessa enstaka bilar – genom att de flyttas eller att bilisterna sköter sig – skulle vi kunna öka tillgängligheten och framkomligheten med 1 procent eller mer. Är det någon som tror på detta? Det har inte alls med det här att göra. Det har att göra med avgiften för parkering, och inte med parkeringsböterna. Det är så pass små tal vi pratar om när det gäller dem som parkerar fel. Allra minst handlar det om att höjningen skulle innebära något. Vi har hört här tidigare att den höjning som gjordes 2017 inte ens är utvärderad. Det är för tidigt, och ni höjer nu med 64 procent på 24 månader. Det är helt sanslöst.

Anförande nr 93

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är helt rimligt att göra dessa förändringar. Stockholm är en stor stad och den stad som har den mest komplicerade trafiksituationen. Vi måste se till att alla som kör sin bil och parkerar den – var man nu gör av den någonstans – gör det på rätt sätt. Det gäller gator, privat mark och garage överallt. Som du har sagt tidigare påverkar det här alla dessa delar.

Om inte vi gör det här kan inte heller de andra göra det. Om man parkerar fel, det vill säga låter bli att betala sina parkeringsböter i zon 1 eller zon 2, är det med dagens böter billigare än vad det kostar att ställa bilen på gatan alternativt i ett garage. Det är alltså billigare att ta böterna än att betala de avgifter som finns i dessa områden. Det är inte rimligt. Sedan hade jag önskat – vilket lagstiftningen inte riktigt tillåter – att vi kunde differentiera olika delar av staden. Men det går tyvärr inte.

Anförande nr 94

Borgarrådet V a l e s k o g (S): För att återigen svara på det sista: För att det inte fungerar i citykärnan ska alltså alla i resten av staden straffas. Det gäller både dem som står på kommunala och dem som står på privata parkeringar. Som vi har konstaterat är andelen och antalet rätt parkerade bilar rekordhögt hur man än jämför. Jag nämnde tidigare Hamburg och Tyskland, där man har en sjättedel av parkeringsböterna. Man har samlat parkeringsavgifterna, och man har alls inte några särskilda problem för den sakens skull. Det har inte med det att göra. Däremot har staten där sett till att kommunerna inte har rättighet att använda böterna som budgetregulator. Det vill man inte vara med om, och det är precis vad ni gör här. Jag tror säkert att det kommer att vara många som drar öronen åt sig när ni agerar på det här viset och plockar in 85 miljoner kronor för att det saknas i en budget. Ni höjer då felparkeringsavgifterna och jagar ut de anställda för att lappa för fullt.

Jag hävdar som sagt att detta kommer att bli en häxjakt på bilisterna. Det gäller inte minst de privata bolagen, både seriösa och mindre seriösa. De kommer att få en fantastiskt fin lönsamhet, för de har inte speciellt stora kostnader för sina anställda. När man plockar ut 1 100 kronor, som det oftast kommer att handla om, för en felparkering kommer det att bli en riktigt lönsam affär. Jag kan bara nämna det som står i den bilaga som vi talade om tidigare här: Betald avgift, fast ej visad, ger 900 kronor. Det är det billigaste. Felinställd parkeringsskiva ger 1 100 kronor i böter. Något längre parkering än tillåten tid ger också 1 100 kronor. Något däck strax utanför en uppställningsplats ger 1 100 kronor.

Q-Park, Europark, Parking Partner och Securitas har all anledning att skicka massor med blommor till Helldén-Jerlmyr och tacka för att man under 24 månader kan höja den lägsta avgiften med 61 procent, från 550 till 900 kronor, och den näst lägsta avgiften med hela 64 procent, från 700 till 1 100 kronor. Bolagen och deras uppdragsgivare finansierar ofta sin verksamhet med felparkeringsavgifter, så det här är rena julafton för dem. Helldén-Jerlmyr ökar alltså lönsamheten rejält både för seriösa och för mindre seriösa parkeringsbolag – och allt detta för att till varje pris få in ytterligare 85 miljoner kronor i stadens kassa.

Jag menar att detta står i strid med intentionerna i lagstiftningen, och jag tror att varken stockholmarna eller nationella politiker uppfattar detta som legitimt eller ansvarsfullt.

Anförande nr 95

P e t e r B a c k l u n d (L): Jan Valeskog! Det är egentligen många frågor som man vill ställa, men tiden medger inte så där jättemånga. Men om det nu är så att graden av dem som parkerar rätt på ett enda år ökar från 83,2 procent till 85,7 procent – vad är det då som talar emot att det skulle öka igen och att vi får en ännu högre grad av rätt parkerade bilar? Vad har Socialdemokraterna egentligen emot detta? Det har inte jag förstått.

När det gäller budgetregulator och annat som du är inne på tycker jag att det är ganska slaskigt. Hur logiskt är det egentligen att vi som nu sitter i denna majoritet ser att vi får intäkter av detta men att siffrorna är väldigt osäkra och att vi ändå skulle räkna med att få in pengar så att det ska täcka vår skattesänkning? Jag tycker att det är ganska ologiskt.

Anförande nr 96

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag håller verkligen med om att det är snaskigt att höja avgifterna för att täcka ett underskott. Jag ska inte repetera vad jag själv har sagt om framkomlighet och tillgänglighet; om det var detta ni var verkligen ute efter skulle ni ha höjt parkeringsavgifterna och inte parkeringsböterna. Det kommer därför inte att finnas ett speciellt stort förtroende bland folk som tittar på det här och som kommer att påverkas. De vet inte ens om det här ännu, men när de påverkas kommer de att reagera väldigt starkt.

Sedan finns det ju alltid en grupp som struntar i hur de ställer bilen. Det gäller framför allt allvarliga felparkeringar, och de struntar tyvärr i böterna också. Men de här personerna är väldigt få, och antalet har minskat. Det är 1 procent av dem som parkerar som står trafikfarligt till, och det är en otroligt stark minskning. Det gäller även på annat håll.

Anförande nr 97

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det finns många spännande aspekter på frågan. När man justerade lagen om felparkeringsavgifter hade man som förslag just att man skulle kunna differentiera dem utifrån olika områden i staden. Man diskuterade det länge och väl i en proposition, men sedan valde man helt enkelt att plocka bort det eftersom man tyckte att det kunde bli förvirrande med olika avgifter på olika platser.

Jag tycker att vi gemensamt skulle kunna gå till regeringen – vi har ju en gemensam regering – och se om vi kan få en justering. Jag har ingenting emot att vi justerar avgifterna för olika delar. Men det blir fullständigt orimligt när man i både zon 1 och zon 2 har avgifter som gör att det är billigare att ta böterna än att betala parkeringsavgiften eller ställa bilen i ett garage.

Jag har en fråga till Valeskog: Vill du höja parkeringsavgiften?

Anförande nr 98

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Vi har tillstyrkt i vårt förslag till beslut att skillnaderna i kostnad mellan att parkera i garage och på gatumark bör fortsätta att minska. Det är vår uppfattning. Det har, i motsats till detta, inverkan på framkomlighet och tillgänglighet.

Om jag skulle sitta i regeringen skulle jag faktiskt reagera över det man håller på med i Stockholm när man plockar in detta och gör det till en budgetregulator på detta vis. Om du skulle uppnå den nivå som du kräver för att täcka de ganska höga parkeringsavgifter vi har i citykärnan handlar det om flera tusen för att komma fem minuter för sent till sin bil. Det är fullständigt absurt att resonera utifrån detta. Du måste faktiskt tänka på hur vanligt folk har det, och de kommer att uppfatta det här som otroligt kränkande och fullständigt illegitimt.

Anförande nr 99

J o h a n F ä l l d i n (C): Staden växer, bilarna blir fler och kollektivtrafikens behov av framkomlighet ökar. Riktningen i politiken behöver vara tydlig, och antalet felparkeringar behöver bli allt färre. Statistiken visar att felparkeringsavgiften har denna effekt. Jag tycker också att det finns en poäng i att ha en tydlig politik om att man ska parkera rätt och inte fel.

Jag undrar: Varför är det plötsligt så viktigt för Socialdemokraterna att bagatellisera regelöverträdelser? Tror ni att ni ska få många väljare på det?

Anförande nr 100

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Förslaget går ut på att kraftigt höja böterna för de mindre förseelserna och bagatellerna. Dem höjer ni kraftigt, men ni höjer det högsta taket bara lite grann. Det är argumentet. Men det är ju skillnaden som är fullständigt orimlig. Att tycka att det ska kosta 1 100 spänn för en barnfamilj, eller vem som helst, att komma fem minuter för sent är fullständigt orimligt. Samma sak gäller om man har parkerat något utanför rutan. Det är de här skillnaderna som ni nu vill minska i förslaget, och det är också någonting som organisationen Svepark har reagerat över. Detta kommer såklart att bli omdiskuterat. De som är allra gladast nu är alla privata företag som kommer att kunna jaga hej vilt och bli väldigt förmögna.

§ 15 Revidering av föreskrifter för avfallshantering för Stockholms kommun

Anförande nr 101

Borgarrådet L u h r (MP): Fru ordförande! Ärendet handlar om att revidera avfallsföreskrifterna för Stockholms stad. I Stockholm ställer vi hela tiden allt högre krav på en långsiktigt hållbar avfallshantering. När staden växer och utvecklas blir det allt viktigare att vi tar ansvar för att skapa ett avfallssystem som är en naturlig del av vår infrastruktur samtidigt som avfallet ska tas om hand på bästa möjliga sätt.

Vi måste ta bättre hand om våra resurser och behandla våra sopor som det värde som de har. Avfallshanteringen måste vara effektiv och lättillgänglig för alla stockholmare. Ett exempel på hur vi har gått före i staden är systemet med sopsugar. Det är ett system som finns på flera platser runt om i vår stad. Det har hög miljönytta då det minskar avfallstransporter, skapar bättre arbetsmiljö för sophämtarna och tar upp mindre mark, som i stället kan användas till någonting bättre. I sopsugarna sorteras soporna under marken till en terminalbyggnad där de sedan hämtas. Det ger upphov till mindre trafik och mindre bullerstörningar för dem som bor i närheten.

Sopsugssystemet har fram till i dag ägts av de boende i samfälligheter. Många har tyckt att detta ägarskap är onödigt komplicerat, samtidigt som det ibland uppstår tekniska problem som har varit svåra för de boende att lösa på egen hand. I och med de nya avfallsföreskrifterna finns det nu möjlighet för samfälligheterna att överlämna huvudmannskapet för de stationära sopsugarna till Stockholm Vatten och Avfall. Bolaget kommer också att vara huvudman för det nya sopsugssystem som byggs runt om i staden. Detta är efterfrågat och efterlängtat, och det kommer förhoppningsvis att underlätta sopheringen för många stockholmare framöver.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 102

C h r i s t o f f e r J ö n s s o n (L): Ordförande, ledamöter och åhörare! Som ni känner till är ärendet en följd av det beslut som fattades i april 2018, när man beslutade att huvudmannskapet för stationära sopsugar ska kunna övergå i kommunalt ansvar.

En av de viktigare förändringarna i förslaget är att fastighetsägare ska kunna nyttja kommunalt ägda sopsugsanläggningar i de fall sådana tillhandahålls. Jag skulle vilja passa på att lyfta fram några av de vinster som följer av utbyggnad av stationära sopsugsanläggningar. Det handlar bland annat om minskade och förändrade transporter av tunga fordon, ökad framkomlighet och mindre buller och utsläpp, förbättrad insamling och ökad källsortering.

Beslutet är ett viktigt steg i en förbättrad och utbyggd infrastruktur för avfallshantering i Stockholms stad. Det är särskilt viktigt i en stad som växer. Sopsugsanläggningar bidrar också till en ökad möjlighet för medborgarna att på ett lätt sätt göra rätt – något som vi liberaler vurmar extra för.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 16 Stockholm stads medlemskap i Carbon Neutral Cities Alliance

Anförande nr 103

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag ser att också Katarina Luhr står på talarlistan. Vi två var nyligen och besökte världens första urbana kolsänka. Det är oerhört fascinerande, kan jag berätta för er som inte har varit där. Där tar man hand om trädgårdsavfall, julgranar och annat som sedan blir till biokol. Man binder alltså koldioxid i marken. Detta är någonting som har väckt internationellt intresse, och det kommer hela tiden delegationer för att titta på denna möjlighet att genom ny teknisk innovation fortsätta att vara klimatsmart i städerna. Det här är någonting som vi vill skala upp och som vi nu tittar på.

Vi lever numera i en global värld. Det blir uppenbart när det kommer till klimat- och miljöfrågorna. Därför är det naturligt för Stockholm att fortsätta sitt medlemskap i just Carbon Neutral Cities Alliance, som vi har varit en del av sedan 2014. Det ger Stockholm en plattform och en möjlighet att få utbyte med 17 städer i världen. Stockholm är också medlem i andra nätverk, men detta är alltså *ett* sätt för oss att delta del av innovationer i andra städer, dels kunna visa upp vad vi gör i Stockholm. Det är många som tycker att vi är i framkant. För oss är detta alltså ett viktigt medlemskap, och vi är glada att numera också fortsatt kunna vara en del av detta framåt.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 104

Borgarrådet L u h r (MP): Fru ordförande! Mitt mål är att Stockholm ska vara bäst i klassen på klimatarbete, och faktiskt också bäst i världen. Sveriges huvudstad ska leda utvecklingen och ta på sig den där omtalade ledartröjan. Till de skeptiker som hävdar att det inte spelar någon roll vad vi gör här i lilla Sverige när alla utsläpp sker någon annanstans säger jag bara: Öppna ögonen och häng med! Om ett land som Sverige, som tidigare var så beroende av fossila bränslen, kan halvera sina klimatutsläpp kan även klimatbovarna göra det.

Andra länder studerar vårt fjärrvärmesystem, våra projekt med återvunnen energi i biokolsanläggningen, som Anna talade om, och våra miljövänliga stadsdelar. Men vi är inte nöjda med det, utan klimatarbetet måste hela tiden framåt. Vi ska vara klimatpositiva till år 2040, vi ska fasa ut kol och olja och vi ska ta fram koldioxidbudget för alla stadens förvaltningar och bolag. I nätverk som Carbon Neutral Cities Alliance kan vi dela med oss av goda exempel, ta del av detsamma från andra städer och inspirera varandra. Vi kan inspireras och inspirera andra, och vi delar frikostigt med oss av det som funkar så bra för oss och som skulle kunna funka så bra i vår stad. Ett medlemskap i CNCA är därför en bra plattform för att föra Stockholms klimatarbete till nästa nivå.

Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 105

C h r i s t o f f e r J ö n s s o n (L): Ordförande, ledamöter och åhörare! Som liberal och en del av den grönbå majoriteten är jag positivt inställd till detta förslag, och jag skulle vilja understryka vikten av vårt deltagande i samarbete kring miljö och

klimat både nationellt och internationellt. Detta är förhoppningsvis också något jag delar med hela den här församlingen.

Att Stockholms stad är en av världens bästa städer sett till mål och planer för att minska utsläpp och växthusgaser är högst eftersträvansvärt och något vi fortsatt ska hålla fast vid. Ett utbyte likt detta handlar både om att ta del av vad andra gör och om att dela med oss av goda exempel och erfarenheter som Stockholms stad besitter. Det innebär att vi får vara med i spetsen av en viktig utveckling genom att både visa vägen och kunna delta och stötta andra. På så sätt påskyndar vi framfarten i det viktiga miljö- och klimatarbetet. Utöver detta ser jag positivt på att Carbon Neutral Cities Alliances inte tar ut någon medlemsavgift, och tydligen är medlemskriteriet för deltagande städer att fortsatt kunna ligga i framkant vad gäller forskning och utbyte av idéer och erfarenhet.

Det är med stolthet jag röstar för detta förslag i dag, och jag vill därför yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 106

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Jag vill såklart också yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Jag instämmer i att det är viktigt att både kunna vara med och driva utvecklingen och att kunna vara inspiration och dra lärdomar av hur andra arbetar. Det är otroligt viktigt i alla stora utmaningar som man står inför.

Jag noterade att finansborgarrådet entusiastiskt talade om investeringar i det pilotprojekt för att binda koldioxid som finns i Stockholm. Hon sa också att hon vill skala upp detta, vilket jag vill att vi noterar i debatten. Det är ett otroligt välkommet besked, och jag ser fram emot budgeten för 2020 med de stora investeringar som behövs för att vi verkligen ska skala upp arbetet med att binda koldioxid.

Anförande nr 107

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Det som kommer att ske nu är först en utvärdering. Projektet initierades 2014, och det har varit igång i drygt två år. Man kommer att följa upp det, för det har varit lite tekniska problem med själva utrustningen. Det är det man ska titta på framåt innan man bara säger att det ska skalas upp från ett år till ett annat. Det handlar om vilka tekniska utvecklingsmöjligheter som finns. Jag vet att man tittar på detta runt om i Europa inför en eventuell uppskalning.

Helt klart är dock att vi kan binda ännu mer trädgårdsavfall men också restavfall och skapa ännu mer biokol. Behovet finns, inte minst när det handlar om översvämningsrisker och annat. Det är det vi tittar på. Men jag kan inte lova att det går från ett år till ett annat, utan det gäller att hitta den rätta tekniska utrustningen. Det tittar de på just nu.

Anförande nr 108

Borgarrådet **B j u g g r e n** (S): Det var ett litet backande i debatten. Men vi kommer att pressa på, och vi hoppas att majoriteten också väljer att ta större kliv framåt.

§ 17 Instruktion för kommunstyrelsens trygghetsutskott

Anförande nr 109

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Nu går vi från ord till handling igen i den grönbå majoriteten. Nu tar vi steget att göra Stockholm ännu tryggare. Vi samlar också trygghetsfrågorna i ett utskott, där detta blir stadsövergripande. Vi är övertygade om att det behövs nu när vi vet att vi har uppenbara otrygghetsproblem i vår stad. Vi har en situation där stockholmarna upplever att otryggheten har ökat i de allra flesta stadsdelar. Detta måste vi göra någonting åt. Man behöver givetvis jobba förebyggande som en kommun tillsammans med socialtjänsten och fånga upp unga i riskzon väldigt tidigt.

Men vi behöver också lyssna på inte minst alla de handlare som finns i ytterstaden och som gång på gång blir utsatta för stöld, rån och annat som gör att de funderar på att lägga ned sin verksamhet och sitt levebröd – det de har arbetat hela livet med att bygga upp. Vi måste backa dem, och det de har efterfrågat är bland annat ordningsvakter. Inte minst i avsaknad av synlig närvarande polis kan just ordningsvakter vara ett sätt att öka tryggheten.

Det handlar också om att Stockholm har en ordningsstadga – en ordningslag. Den måste kunna efterlevas. Det kan handla om stök på torget, på biblioteket eller i simhallen. Man har inte haft tillräckligt många verktyg, och här satsar vi nu. Svaret ska aldrig vara att man separerar män och kvinnor i badpools; jag vill återkomma till det. Svaret ska vara att vi griper in om polisen inte gör det med ordningsvakter för att ta tag i problemen.

Kameror är också någonting som efterfrågas av många, inte minst i utsatta områden där det begås mycket brott. Det kan handla om att man möjliggör teknisk bevisning så att polisen kan få den bevisföring som behövs. Men det kan också vara att säkerställa tryggheten på torget eller i området. Vi vet att det finns ett samband: När man sätter in kameror upplever man att tryggheten ökar.

Det handlar hela tiden både om förebyggande och om långsiktigt och att möjliggöra ordningsvakter, kameror och annat. Vi tar tag i trygghetsfrågorna på ett helt annat sätt än tidigare. Vi har redan börjat göra det. Samverkan med polisen har nog aldrig varit så bra som nu. Vi kommer att mötas regelbundet, allt ifrån den högsta politiska ledningen till de ledande tjänstemännen i den här staden. Vi har ett trygghetsborgarråd som också ansvarar för trygghetsutskottet. Vi kommer att följa upp att det vi gör ger resultat. Jag tycker att man gör det alldeles för sällan. Vi behöver göra trygghetsinventeringar och trygghetsmätningar för att se att våra insatser får effekt.

Det vi vill är att våra torg och våra offentliga platser ska kännas inbjudande. Det ska vara tryggt att röra sig där oavsett vilken tid det är på dygnet. Oavsett vilken ålder eller vilket kön man har ska man känna att Stockholm är en plats för alla. Då måste vi jobba med tryggt och säkert innan vi kan börja med andra insatser. Det är själva grunden. Otrygghet beskär människors frihet och begränsar människors rörelsemönster. Just därför tar vi trygghetsfrågorna på så stort allvar. Vi går från några få ordningsvakter, som visserligen redan har gett resultat, till 80 ytterligare under detta år. Det kommer att möjliggöra att samverkan med polisen kommer att fungera ännu bättre. Polisen är väldigt tacksam för samarbetet, inte minst kring platser som Sergels torg, där man har

daglig informationsöverföring och där man kan jobba mot drogförsäljning eller med unga i riskzon tillsammans med socialtjänsten. Det är verkligen ett lagarbete när det gäller att kunna komma åt de otrygga platser som vi har i Stockholm.

Vi vill halvera otryggheten i Stockholm till 2025. Vi vill få bort stadsdelar från polisens lista över särskilt utsatta områden när det handlar om brott och andra otrygghetsproblem. Därför satsar vi nu så mycket på tryggheten som vi gör. Det är en historisk satsning som vi nu lanserar genom detta trygghetsutskott men också genom fortsatta åtgärder. Vi siktar på att minska kriminaliteten och det dödliga våldet och ta tillbaka tryggheten för alla stockholmare i alla stadsdelar dygnet runt.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 110

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Vi har inget förslag till beslut, så jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Vi vill betona hur viktigt det är att vi har ett trygghetsutskott på plats. Vi måste och ska upprätta rejäla resurser för att hjälpa till med att bekämpa den kriminalitet som vi har ibland oss.

Men vi måste också bygga ett samhälle som håller ihop. Det är så kriminalitetens grogrund kan minska. Arbetet med ett jämlikt och mindre segregerat Stockholm är fortfarande avgörande. Områdena där otryggheten upplevs som allra störst är desamma som dem där vi har lägst sysselsättning och flest barn som inte klarar sig genom skolan och där alldeles för få ungdomar deltar i någon fritidssysselsättning. Det är tyvärr också i dessa områden som majoritetens nedskärningar på stadsdelsnämnderna är som störst. I stället borde vi göra vårt allra yttersta för att alla barn i vår stad ska få en bra uppväxt. Ett samhälle som inte gör det och som inte investerar i sina barn och deras utveckling riskerar att möta ännu större utmaningar framöver i form av ojämlikhet, segregation och i slutändan otrygghet.

Som sagt är vi ändå glada att man väljer att ha ett trygghetsutskott och väljer att behålla trygghetsfonden, för det är viktigt och bra. Vi är dock lite oroade över en sak när det gäller detta. Vi ser att det finns pengar för i år för detta i budget, och jag hoppas att någon av de ansvariga borgarråden redan nu kan svara på frågan om hur det kommer att se ut framöver med trygghetsfonden. Kommer den att finnas kvar även åren efter detta? Det är min konkreta fråga.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 111

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Då kan vi lugna denna oro. Vi kommer fortsatt att behålla de trygghetsåtgärder som vi nu investerar i i form av ordningsvakterna. Men vi tittar också på vilka långsiktiga projekt vi vill gå vidare med. Ordningsvakterna och trygghetsjouren kommer att finnas kvar, och kamerorna kommer att finnas kvar. Stadsdelarna har givetvis också egna samarbeten för att öka tryggheten. De kommer också att kunna ligga kvar. Men det blir upp till varje stadsdel.

Jag tycker att det är märkligt att det dröjde till ett valår innan Socialdemokraterna började inse vikten av ordningsvakter. Men jag välkomnar att man nu står bakom det. Vi efterfrågade det redan 2014, och jag tror att vi hade kunnat göra så mycket mer om

vi hade kunnat anställa ordningsvakterna tidigare. Men jag är också glad över att vi nu känner detta stöd när vi verkligen växlar upp. Det här kommer att göra skillnad. Några få ordningsvakter kommer inte att märkas i en miljonstad, men de 100 som det nu totalt kommer att bli kommer att kunna leda till bra saker.

Anförande nr 112

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Trygghetsfonden hänger alltså fortfarande lite grann i luften. Det handlar om fysiska investeringar som görs för att öka tryggheten, och de har varit otroligt viktiga. Det är viktigt att de också får fortsätta. Men trygghetsborgarrådet kanske kan svara på hur planerna ser ut för trygghetsfonden sedan.

Anna König Jerlmyr säger att du har väntat på vårt arbete. Jag kan säga att jag fortfarande väntar på att ni ska se att det repressiva hänger ihop med det förebyggande och att nedskärningarna i dessa områden kommer att göra att ni kommer att behöva ännu fler ordningsvakter i framtiden.

Anförande nr 113

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Trygghetsfrågan var en viktig fråga för alla partier i 2018 års valrörelse. Det är inte så konstigt. Otryggheten har under många år ökat i hela Stockholm, inte minst i en del mer socialt utsatta stadsdelar. Vi var många partier som lovade att satsa på trygghetsfrågan. Vi har nu visat i den grönblå majoriteten att vi tog dessa löften på allvar.

Trygghetsfrågan står högt i fokus för den grönblå majoriteten. Nu ska vi fatta ett ytterligare beslut i ledet av beslut, och det gäller att inrätta ett trygghetsutskott. Detta utskott ska stödja, samordna, följa upp och utvärdera nämndernas och bolagens insatser inom trygghetsområdet. Särskilt fokus för utskottet blir att fördela medel ur trygghetsfonden samt att leda och koordinera arbetet med kommunala ordningsvakter och trygghetskameror samt etablerandet av en trygghetsjour.

För första gången i Stockholm bildas ett särskilt trygghetsutskott. Jag tycker att det visar med vilken seriositet denna majoritet tar trygghetsfrågorna på. Vi har verkligen rivstartat. På bara ett par veckor mer än fördubblar vi antalet ordningsvakter. Senare i höst kommer vi att kunna göra ytterligare en fördubbling med målet att före årsskiftet ha nått upp till 100 vakter. Nya förordningsområden för vakterna skapas. I förra veckan fick vi reda på att vi har fått ett nytt förordningsområde kring Stureplan. Vi kunde också gå ut med nyheten om att vi nu ansöker om nya förordningsområden, ett i Husby och ett i Rinkeby. Och fler är att vänta.

Som trygghetsborgarråd har jag också att opinionsbilda kring att lagstiftningen måste ändras så att ordningsvakterna kan få fler befogenheter och att lagstiftningen kring LOV 3-områden måste ändras i grunden. Våra vakter måste kunna verka på platser och tider där behoven är som störst och otryggheten är som mest utbredd. För att nå dit måste lagstiftningen ändras.

Socialdemokraterna har sagt något i stil med att de pengar vi lägger på ordningsvakter är luft eftersom de ligger i central medelsreserv. Vi har bevisat att det inte är så. Vi har också sett att Vänsterpartiet i det senaste numret av Syre kritiserade hela satsningen på ordningsvakter. Även om inget parti har reserverat sig mot själva beslutet om att inrätta

ett trygghetsutskott är det helt uppenbart att konflikterna alltså lever kvar mellan partierna. Debatten kommer att fortsätta.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 114

Alexandra Mattsson Åkerström (V): Ordförande! Man kan också se att otrygghet, kriminalitet och oro i ett samhälle är symptom på att det är ett samhälle som inte håller ihop. Det är ett samhälle där vissa har det väldigt bra, där man har råd att låta barnen gå på fritidsaktiviteter, där man bor bra och där man har utrymme och kanske eget rum. Vissa har inget eget rum, man är trångbodd och man hänger ute. Om vi ska lösa detta problem tror jag inte att det är genom att vi har ordningsvakter; det säger till och med polisen. Det krävs en stark välfärd och helt andra politiska prioriteringar.

När du stolt talar om de här 100 ordningsvakterna tänker jag på att det har varit en del incidenter i tunnelbanan och så vidare. Vilka befogenheter tänker du att de kommunala ordningsvakterna bör ha? Vi har ju ändå ett statligt våldsmonopol i det här landet. Hur ska man säkerställa att det här inte spårar ur? Vad ska vakterna få göra? Vilka satsningar ska ni följa upp med socialtjänst och förebyggande verksamhet i stadsdelarna?

Anförande nr 115

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag har aldrig någonsin sagt att vi kommer att råda bot på trångboddhet eller socialt utanförskap genom att anställa ordningsvakter. De har ett annat uppdrag. Det Vänsterpartiet nu pratar om när det gäller trångboddhet, arbetslöshet och beroende av olika former av stöd och bidrag är i mycket en fråga för socialtjänsten. Det löser vi naturligtvis inte med ordningsvakter. Men ordningsvakterna har ett stort samarbete med socialtjänsten, med ungdomsjouren och med fältassistenter. De jobbar mycket socialt. Det handlar inte bara om att gripa människor, utan det handlar i mångt och mycket också om ett socialt arbete.

Vid debatten under frågestunden det förra fullmäktigemötet hade vi uppe det här med incidenterna. Det är sant att vissa incidenter har inträffat med ordningsvakter, precis som det har gjort för en del andra yrkesgrupper. Det är dock inget argument för att ta bort en hel yrkesgrupp. Bland de kommunala ordningsvakter vi har i Stockholm har jag inte fått information om en enda incident.

Anförande nr 116

Kristina Lutz (M): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Stadens nya majoritet prioriterar trygghetsfrågorna. Sedan vi tillträdde i oktober har vi visat att vi menar allvar med en politik som är brottsförebyggande och som rustar stadens möjligheter att avvärja brottslighet. Det nya styret gör en historisk satsning på trygghetsfrågor som nu genomsyrar alla stadens nämnder och bolag. Det är helt nödvändigt, och det är hög tid att prioritera tryggheten för stockholmarna. Det är en grundläggande välfärdsfråga och kanske vår alldeles grundläggande uppgift.

En viktig del av stadens brottsförebyggande politik är att vi tar den offentliga miljön på allvar. Forskning visar att beteende påverkas av den fysiska omgivningen. En miljö som är eftersatt, folktom, skräpig och mörk är en miljö som ökar risken för brottslighet.

Inom kriminologin talar man ofta om kriminogena faktorer, det vill säga faktorer som ökar risken för att brott ska begås. Det är allmänt känt att eftersatta miljöer är sådana. Som en brottsförebyggande åtgärd riktar vi nu strålkastaren mot stadens offentliga miljöer och synar dessa ur ett trygghetsperspektiv.

En av trygghetsutskottets viktigaste uppgifter blir därför att investera i stadens fysiska miljö för att öka tryggheten och minska brottsligheten. Investeringar i den fysiska miljön är särskilt viktiga i socialt utsatta områden. Det är områden som ofta har både en eftersatt fysisk miljö och en hög brottslighet. Jag hoppas därför att trygghetsutskottet används för att rikta särskilt fokus på dessa särskilt utsatta områden. Det är också viktigt att utskottet förhindrar att andra riskområden inte förvärras. Stadens tendensrapporter över brott den här månaden visar exempelvis att det i stadsdelen Hässelby-Vällingby har skett en betydande ökning av skadegörelse, med nästan 70 procent. Det är en mycket negativ utveckling som vi måste sätta stopp för.

Därför behövs ett särskilt trygghetsutskott för att snabbt kunna fatta viktiga beslut och se till att de verkställs i praktiken. Även om den tidigare majoriteten delade ut pengar till en trygghetsfond investerades inte pengarna fullt ut. Förra året, då 97 miljoner delades ut från trygghetsfonden, hade vid årets slut omkring 60 miljoner fortfarande inte investerats i någon form av trygghetsskapande åtgärd. Om man ska ha en trygghetsfond och investera i den offentliga miljön måste man också se till att man går från ord till handling. Under våren eskalerar nu stadens trygghetsarbete för en fungerande välfärd för alla stockholmare oavsett var man bor. Trygghetsutskottet kommer att fylla en väldigt viktig funktion, och jag ser fram emot detta arbete.

Anförande nr 117

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Vi föreslog en annan utskottsorganisation under budgetfullmäktige genom vår reservationsbudget. Det är därför vi lägger fram ett SU i dag, eftersom de utskott som det ändå ska beslutas om rimligtvis behöver instruktioner – även om jag tycker att dessa är väldigt tunna.

Jag tycker också att det är symtomatiskt att finansborgarrådet i sina synpunkter enbart lyfter och nämner ordningsvakter och övervakningskameror. Det är symtomatiskt för denna majoritets syn på trygghetsfrågorna. Man saknar ett helhetsgrepp i trygghetsarbetet. Vi behöver en politik för överkomliga hyror i alla delar av staden, en politik för full sysselsättning och ökad jämlikhet. Kommunens absolut viktigaste arbetsuppgift – det som vi ska göra – är framför allt att förhindra inflödet i kriminaliteten. Där är det förebyggande arbetet helt ovärderligt.

I fredags gjorde jag ett praktikpass med fältarna i Farsta. Jag var ute till midnatt. Det var mitt andra praktikpass, och jag ska också till Rinkeby, Skärholmen, Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck. I Farsta finns fyra fältare, som ska täcka över 4 000 ungdomar. Det är en situation som är ungefär likadan i hela staden. Vi har en situation där medborgarvårdarna försvinner från Spånga-Tensta och där ungdomsvårdarna försvinner från Rinkeby-Kista. Fritidsverksamheten i Rågsved hotas. Kaninerna i Skarpnäck är hotade. Och det handlar då inte bara om gulliga kaniner, utan detta är ett grundläggande förebyggande arbete som måste finnas på plats.

Självklart ska vi ha ett fungerande polisväsen och närvarande lokala poliser. Men om vi inte stänger kranen kommer vattnet att fortsätta att rinna, och polisen måste fortsatt

svabba. Vi måste ta ett helhetsgrepp om trygghetsfrågorna både vad gäller den ekonomiska politiken för minskad trångboddhet och för förebyggande arbete. Detta är allvarligt hotat i Stockholm i dag, och det bekymrar mig.

Anförande nr 118

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Nu diskuterar vi trygghetsutskottet och de instruktioner och ansvarsområden som ligger just under detta utskott. Sedan kan vi diskutera förebyggande insatser mot kriminalitet i allmänhet. Då är socialtjänsten jätte viktig, och stadsdelarnas verksamhet är jätte viktig. Men det gör vi inte här och nu, utan nu gäller det trygghetsutskottet.

Som jag försökte poängtera i mitt inledningsanförande står detta självklart inte emot varandra. Båda behövs. Problemet är att vi hade för få ordningsvakter och för få kameror sedan tidigare. Jag var med och startade sociala insatsgrupper i Stockholm just gentemot unga i riskzon att fastna i kriminalitet senare. Det är *ett* exempel, men det finns många fler, på insatser vi kan göra för att hitta ungdomar i tid.

Men vi behöver som sagt jobba parallellt, med två spår. Vi behöver jobba med avhopparverksamheten, som absolut inte har fungerat de senaste åren. Vi behöver också jobba med att vår ordningsstadga och ordningslag verkligen efterlevs. Här kommer ordningsvakterna att kunna göra ett mycket effektivt och bra arbete för ökad trygghet.

Anförande nr 119

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Exakt, Anna – jag vet att det är trygghetsutskottet vi diskuterar. Det är det som står på dagordningen, och det är det jag läser. Trygghet är bredare än övervakningskameror och ordningsvakter. Om ni hade menat allvar med en helhetssyn på trygghetsfrågan hade ni valt andra instruktioner. Ni har inga problem med att peta in 17 mål i Agenda 2030-arbetet, men när det handlar om trygghet är det bara ordningsvakter och kameror som nämns i instruktioner och i dina *Mina synpunkter*.

De största problemen i Stockholm är inte att vi har för få ordningsvakter. Jag vet till exempel att du lämnade efter dig en gravt underfinansierad barn- och ungdomsvård som socialborgarråd, som vi behövde ägna år efter år åt att försöka bygga upp. Men jag vet också att vi behöver fler fältare, mer generösa öppettider på parklekarna, fler medborgarvårdar och ungdomsvårdar och en meningsfull fritid – bortsett från alla de här sakerna som hyresrätter, ekonomisk politik och full sysselsättning. Det förebyggande arbetet är minst lika viktigt som dina ordningsvakter.

Anförande nr 120

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Fru ordförande! Som många redan har påtalat och som ingen kan ha undgått den senaste tiden har vi sett många vittnesmål om övervåld från just ordningsvakter. En gravid kvinna med barn fick föras till sjukhus med ambulans. Ett barn i Kista galleria släpades över golvet. Han är tolv år gammal. Föräldrar har sedan dess samlats för att prata ut om rädslan inför att låta sina barn röra sig i det offentliga rummet i Stockholm. Mammor oroar sig för att deras barn ska utsättas för våld från ordningsvakter om de går till det lokala centrumet. Barn har blivit varse att vuxna i uniform kan medföra en risk för deras säkerhet.

När det grönbå styret nu presenterar det nyinrättade trygghetsutskottet ligger tyngdpunkten just på ordningsvakter. Det förebyggande arbetet dras ned och ersätts med repressiva metoder. Men vilken utbildning som ska krävas för stadens ordningsvakter står det ingenting om. Kommer de att ha kunskap om hur man bemöter barn i pressade situationer? Kommer det att finnas riktlinjer för att förhindra övervåld? Jag har svårt att se hur kunskap om till exempel barnkonventionen ska rymmas i de 40 timmars utbildning som många ordningsvakter genomgår.

Det framgår inte i instruktionerna hur tryggheten ska kunna säkras för de människor som har blivit föremål för ordningsvaktens ögon. Det är oroväckande, och det riskerar att öka misstron i stället för att bidra till ökad trygghet. Jag undrar hur trygghetsborgarrådet ställer sig till allt detta.

Anförande nr 121

Borgarrådet **K ö n i g J e r l m y r** (M): Det är självklart viktigt hur ordningsvakterna kommer att förhålla sig till bemötande och annat. De får en utbildning av Stockholms stad när det gäller diskriminering, bemötande och annat. Syftet är att höja tryggheten för våra stockholmare, våra medborgare och våra handlare. Hittills har de 18 ordningsvakter som den gamla majoriteten införde vidtagit närmare 8 000 trygghetsskapande åtgärder. Det kan också handla om att de hjälper till vid sjukdomsfall då de har tillkallat ambulans när det har behövts och så vidare. De gör inte bara ingripanden, utan långt därifrån. De höjer också säkerheten på de offentliga platserna.

De får två veckors utbildning. Vi är flera som gärna vill se en förlängd utbildning, om det går, för vi tycker också att den är för kort som den är i dag. Men Stockholm har inte fått in ett enda klagomål, och vi jobbar också väldigt aktivt med bemötandefrågor, utbildning och annat. Där tycker jag att man kan känna sig trygg.

Anförande nr 122

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Det är väldigt bra om det ingår kunskap om diskriminering i utbildningen. Men det har inte framgått på något sätt, och det framgår inte heller i era synpunkter i ärendet. Det är positivt att höra att ni också inser vikten och nödvändigheten av en längre utbildning så att man kan få en fördjupad kunskap om till exempel hur man hanterar barn och människor över huvud taget. Men det framgår som sagt inte, och jag har inte hört er tala över huvud taget om hur ni har tänkt ta itu med problemet med väktarvåldet. Även om det inte har framkommit några fall med stadens egna ordningsvakter måste man tänka ett steg framåt och inte vänta tills det har hänt utan förekomma.

Anförande nr 123

Borgarrådet **S l o t t n e r** (KD): Ordförande! Jag tycker att delar av oppositionen betar sig ganska fult när de tar enskilda vaktars olämpliga beteenden som skäl för att misskreditera en hel yrkesgrupp. Det är faktiskt det ni gör. Ni tar upp enskilda mediehandlingar, där ni vet väldigt lite om bakgrunden till att situationen och utfallet har blivit som det har blivit. De här enskilda fallen måste självklart utredas, och de vakter som inte passar för sitt yrke ska lämna yrket. Om de har begått olagligheter ska de dömas i domstol för detta. Men jag tycker att ni betar er fult när ni tar enskilda mediehandlingar till intäkt för att misskreditera en hel yrkesgrupp. Tänk om vi skulle

göra så på alla andra områden; då hade vi inte haft många yrkesgrupper kvar i det här landet!

Jag har en hel lista framför mig här på vad staden bland annat utbildar sina ordningsvakter i: konflikthantering, ungdomsjouren, första hjälpen vid psykisk ohälsa, respekt och självrespekt etcetera ...

Anförande nr 124

Sissela Nordling Blanco (FI): Då undrar jag naturligtvis om "etcetera" inbegriper barnkonventionen och kunskap om barns rättigheter. Det hann du i så fall inte komma till i din uppräkningslista. Det är en av de aspekter som har kommit fram i medierna under den senaste tiden. Och ja, det rör sig om enskilda fall, men vi ser också ett mönster. Vi ser även att detta har förekommit tidigare av samma ordningsvakter som ändå har fortsatt att vara i tjänst. Det finns ingenting i era synpunkter som talar om vikten av att stadens egna ordningsvakter har kunskap för att förekomma denna typ av olämpligt beteende, som du kallar det.

Anförande nr 125

Mariana Moreira Duarte (MP): Kära ordförande! Vi bor i en av Sveriges vackraste och mest mångfasetterade städer. Det är en stad som ska kännas möjlig och tillgänglig för samtliga. Men vi har de senaste åren sett att den upplevda otryggheten har ökat och även utanförskapet. Det är en utveckling som vi har en skyldighet att arbeta emot. Vi måste arbeta aktivt emot detta på alla plan.

Med dagens beslut, som handlar om trygghetsrådets instruktioner, tar vi ett steg framåt. Det är vår skyldighet som ansvariga för samtliga som bor i den här staden. Jag ser fram emot att arbetet i utskottet ska börja. Utskottets arbete ska vara ett av verktygen i hela verktygslådan. Det är en väg framåt, och vi får se vad som händer. Det ska bli väldigt spännande!

Med dessa ord vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 126

Rashid Mohammed (V): Ordförande och kommunfullmäktige! Tryggheten är viktig för att kunna leva i Stockholm, men det är inte tryggt i alla delar av Stockholm. Jag undrar lite grann över Miljöpartiet, som under den förra mandatperioden ingick i en rödgrön majoritet och har varit med om det som har varit viktigt för er: det förebyggande arbetet. Det är polisen som är expert när det gäller att bekämpa kriminalitet, och de säger att det förebyggande arbetet är det viktigaste. Ni kanske inte har varit i Järva, men jag kommer därifrån. Om ni kommer till tunnelbanestationerna Hjulsta, Tensta och Rinkeby kan ni se ordningsvakter där. Men ordningsvakterna kan inte utföra sina arbetsuppgifter om inte polisen är där. Förra året var det väldigt lugnt i Järvaområdet. Det hände inte så många incidenter.

Anförande nr 127

Mariana Moreira Duarte (MP): Jag vill börja med att säga att jag håller med dig om att det handlar om ett större arbete. Jag har själv suttit i regionrådet för polisen under de senaste fyra åren, där denna fråga har kommit upp ofta. De kan inte lösa det, men de ska lösa konsekvenserna. Det är också därför jag poängterar att detta är *ett* verktyg. Det är inte lösningen, men det är *ett* sätt att arbeta. Socialtjänsten måste

fortfarande vara de som gör sin del. Sedan har vi skolan, som måste göra sin del och SL, som måste göra sin del med att utbilda och utveckla. Detta är någonting man måste göra tillsammans. Det finns inte en enda lösning.

Anförande nr 128

L i s a P a l m (FI): Jag hann inte begära replik på trygghetsborgarrådet. Jag tar det i ett anförande i stället, så kan den som vill svara mig. Jag tycker att det är otroligt synd att vi saknar ett jämställdhetsperspektiv i instruktionerna. Vi hörde i början om badpools och så vidare. Men varför finns det då inte med något om att kvinnor är särskilt utsatta? Vi vet att det finns sexuella trakasserier, metoo, och att kvinnor känner sig otrygga i det offentliga rummet. Men ändå finns det inte med någonting i instruktionerna om hur vi ska arbeta för kvinnors trygghet.

Anförande nr 129

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Men allt handlar ju om detta! Vi behöver inte skriva in det självklara. Precis som du säger handlar otryggheten om en jämställdhetsproblematik, där det är kvinnorna som är värst utsatta. Vi har varit kritiska till att svaret hittills har varit: Låt oss dela upp män och kvinnor i olika pools om vi har otrygghetsproblem. Men det handlar bara om att porta förövarna, de som trakasserar kvinnorna. Vi ska visa och var tydliga med att vi inte accepterar den här typen av trakasserier eller att kvinnor inte kan röra sig fritt vid olika platser. Vi vill göra någonting åt detta, och det är därför det här behövs.

Vi behöver jobba förebyggande, men vi behöver också jobba med ordningsvakter, eftersom vi har uppenbara otrygghetsproblem på många platser i många av våra stadsdelar. Det kommer att bidra till att öka kvinnors trygghet; det är jag övertygad om. Samtidigt behöver vi jobba med inkluderande stadsplanering och annat. Men det här är ett viktigt steg vi tar i dag för att öka kvinnors trygghet.

Anförande nr 130

L i s a P a l m (FI): Jag blir faktiskt lite paff över att du säger att man inte behöver skriva in jämställdhet om man tycker att det är viktigt. Detta är den röda tråden genom er budget och er politik. När man frågar hur ni tänker styra mot jämställdhet svarar ni: Det behöver vi inte göra, för det ska finnas med i allting. Finns det någon annan politisk fråga man pratar om på det sättet? Nej, det handlar bara om en brist på vad ni tycker är viktigt.

Anförande nr 131

Borgarrådet S l o t t n e r (KD): Ordförande! Det där var väl ändå ett lågvattenmärke. Otryggheten i det offentliga rummet är dubbelt så hög bland kvinnor som bland män. Man skulle lika gärna kunna kalla satsningen på ordningsvakter med 17 miljoner kronor för en ren kvinnoinsats. Vi gör satsningen på ordningsvakter just för att öka tryggheten i det offentliga rummet, och det kommer i den aspekten att påverka kvinnor mer än män eftersom otryggheten är större bland kvinnor än bland män.

Hela satsningen vi gör nu på trygghetsarbetet vad gäller trygghetsfond, ordningsvakter och kamerabevakning menar jag är en riktad satsning som gagnar kvinnor i stor utsträckning. Den utbildning som staden ger särskilt för de ordningsvakter som vi anlitar innehåller sexualrätt, normer och lågaffektivt bemötande. Den innehåller också likabehandling och antidiskriminering.

Anförande nr 132

L i s a P a l m (FI): Så 100 ordningsvakter är en kvinnoöversättning? Jag vill känna mig trygg i min stad utan att hålla en ordningsvakt i handen, tack!

Anförande nr 133

T o r u n B o u c h e r (V): Ordförande! Jag måste erkänna att jag tycker att det här är ganska obegripligt, och det har jag tyckt hela tiden. Anledningen till att vi tar detta ärende i dag är, vilket också några av er har sagt, att den nya majoriteten prioriterar trygghet. Det är därför vi har fått ett trygghetsutskott. Men jag förstår inte hur tryggheten ska öka med obemannade parklekar, neddragen bemanning på biblioteken och stängda vårdcentraler, teaterlokaler och andra lokaler. Jag tycker att allt detta är väldigt motsägelsefullt och fullständigt obegripligt.

Trygghetsutskottets uppdrag riskerar därmed att bli en sorts luftslott som bara flyttar fokus från vad vi också måste göra här i staden.

Anförande nr 134

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Vänsterpartiet tycker att detta är obegripligt, medan vi tycker att det är obegripligt att man kände till otryggheten i så många år och ändå inte gjorde någonting. Det krävdes ett valår för att kunna anställa några få ordningsvakter och ta tag i de uppenbara otrygghetsproblem vi har.

Jag har träffat handlare som står med ett basebollträ och säger: Det här är det enda försvar jag har! Varenda gång de har blivit rånade i Husby har de skrivit upp datum, och det är fulltecknat när det har visat upp vad de går igenom. De behöver stöd och polisiär hjälp, men de efterfrågar också kameror och ordningsvakter för sin trygghet. Det är också fler som efterfrågar detta, inte minst de kvinnor som i dag inte vågar röra sig fritt ute på torg, men inte heller i badhus. Här kommer vi att säkerställa att tryggheten fungerar för alla. Sedan ska vi också jobba förebyggande. Om man läser vår budget ser man att den genomsyras av trygghetsåtgärder på alla områden. Det handlar inte bara om trygghetsutskottet. Det är viktigt att ha med sig i dagens debatt.

Anförande nr 135

T o r u n B o u c h e r (V): Vi ökade bemanningen på biblioteken under förra mandatperioden, och ni varslar nu på biblioteken i Stockholm och sänker bemanningen. Att öka bemanningen var en framgångsfaktor för tryggheten på biblioteken. Ni gör för närvarande också om parklekar till lekpark, vilket jag inte heller ser som en trygghetsåtgärder. Det finns ganska många kontraproduktiva inslag i er budget, och det är dessa jag tycker är obegripliga.

Anförande nr 136

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Hela denna diskussion har gjort mig ganska förvånad. Det handlar om instruktionerna för kommunstyrelsens trygghetsutskott. Man skulle kunna tro av tonläget att döma i denna debatt att oppositionen skulle ha mängder med ändringsförslag till utskottets olika instruktioner. Det intressanta är dock att när jag tänker yrka bifall till kommunstyrelsens instruktioner till trygghetsutskottet gör jag det tillsammans med Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ. Det kan tyckas lite märkligt med tanke på det tonläge som finns i den här salen.

Jag tycker att oppositionen är lat. Om ni har alla de här åsikterna om vad trygghetsutskottet ska ägna sig åt tycker jag att ni borde yrka på dem, men det gör ni inte. Ni har inte orkat med att lägga fram något eget förslag. Det är faktiskt ett enigt fullmäktige som står bakom instruktionerna, och det beror naturligtvis på att detta bara utgör en liten del av det stora arbete som utförs varje dag i Stockholms stad på mängder av håll. Det sker i skolan, det sker i socialtjänsten, i förskolan och i det sociala arbetet. Mängder av olika verksamheter och massor med personal ägnar hela dagarna åt att skapa trygghet i vår stad.

Men vi måste också se till det som är rena säkerhetsfrågor. Att vi sitter här och är tvungna att anställa ordningsvakter beror i huvudsak på att staten inte ser till att vi har tillräckligt med poliser. Det är sorgligt, men vi behöver ordningsvakter, och vi behöver trygghetskameror för att människor ska känna sig trygga i hela vår stad. Det är det dessa instruktioner är till för.

Därmed yrkar jag tillsammans med Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 137

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag skulle inte säga att ”lat” är det ord jag först och främst förknippar med mig själv. Men som jag sa i mitt inlägg, Lotta, föreslog vi en annan utskottsorganisation under budgetdebatten. Nu blev det de utskott som det blev, och då behöver de rimligtvis en instruktion. Men det är era utskott, och ni får ta ansvar för instruktionerna. Jag ville ha helt andra utskott.

Det jag tycker är anmärkningsvärt är att ni alla pratar om att man behöver ha flera verktyg och att man måste ha flera och bredare perspektiv i debatten, men trots det är hela perspektivet i själva instruktionen i det ärende som ni lägger fram oerhört smalt. Det har enbart fokus på repressiva åtgärder, och det är det vi diskuterar.

Anförande nr 138

Borgarrådet E d h o l m (L): Det här är Stockholms stads fullmäktige. Här fattar vi beslut om de förslag som kommunstyrelsen lägger fram. Det är fullt möjligt att lägga fram helt andra förslag till beslut om man vill och om man orkar.

Jag vill också bara säga att det är klart att verksamheterna inte bara utgår från detta trygghetsutskott. Det handlar till exempel om att vi nu återigen inför en 48-timmarsregel för allvarssamtal – att polis och socialtjänst inom 48 timmar ska gå till de familjer där en ungdom har begått brott. Det handlar om att det finns fältassistenter. Jag kan berätta att i Skärholmen, som styrdes av Vänsterpartiet, sa alla fältare upp sig under förra mandatperioden. Man motarbetade aktivt allvarssamtal när polisen ville införa det. Så mycket för det arbete som ni lade ned under förra mandatperioden.

Anförande nr 139

S i s s e l a N o r d l i n g B l a n c o (FI): Jag vänder mig också mot att bli kallad lat av Lotta. Om jag hade haft yrkanderätt hade jag kanske lagt fram ett eget förslag till beslut, men nu har jag inte det eftersom jag är ersättare. Jag lade i stället fram ett ersätтарыttrande. Som du också vet tror jag inte att det handlar om lathet från något av oppositionspartiernas sida, utan det handlar om att vi har en annan syn på vad instruktionerna skulle ha innehållit.

Nu blir det ett utskott, och jag är inte jättestarkt emot det. Jag tycker att trygghet är viktigt, men jag tycker att det finns brister i instruktionerna. Det handlar till exempel om vad ordningsvakternas arbete kommer att omfatta, och det handlar om genusperspektivet. Det står inte ett ord om jämställdhet i instruktionerna till ett utskott som ska handla om trygghet. Vi vet att kvinnor är de som upplever störst otrygghet, och jag tycker att det är viktigt att skriva ut det som man tycker är självklart.

Anförande nr 140

Borgarrådet E d h o l m (L): Fru ordförande! Det är fullt möjligt att lägga fram sådana förslag till beslut om man orkar formulera dem på ett papper. I stället har man i denna talarstol en extremt aggressiv ton mot hela ärendet när man inte orkar lägga fram ett annat förslag till beslut.

§ 19 Inriktningsbeslut ny- och ombyggnation av Söderholmsskolan på fastigheten Söderholmen 1, Skärholmen

Anförande nr 141

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande och fullmäktige! Vi ska i stadsutvecklingen inte bara tänka på bostäder utan även på andra verksamheter. Frågan om skolkapacitet är viktig. Vi har nu ett ärende framför oss med ett inriktningsbeslut i Skärholmen som innebär att sammanlagt 140 grundskoleelever ska kunna inrymmas i denna skola efter ombyggnad. Det är dock inflyttning först 2024. Det är så det är med de här besluten; det är ett tidigt ärende.

Jag yrkar bifall till detta inriktningsbeslut om sammanlagt 325 miljoner kronor.

§ 20 Inriktningsbeslut gällande AB Stockholms shems nyproduktion av bostäder och lokaler inom detaljplaneområdet Bolidentriangeln, del av Årstastråket etapp 3, stadsdelen Johanneshov

§ 21 Inriktningsbeslut gällande AB Stockholms shems nyproduktion av bostäder, förskola och lokaler inom detaljplaneområde Konstgjutarvägen, del av Årstastråket etapp 3, stadsdelen Johanneshov KS

§ 22 Inriktningsbeslut gällande AB Stockholms shems nyproduktion av bostäder, förskola och lokaler inom detaljplaneområde Allgunnen, del av Årstastråket etapp 3, stadsdelen Johanneshov

Anförande nr 142

Björn Ljung (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Det här är ett exempel på hur klokt vi kommer att fortsätta att arbeta i Stockholms hem, Karin Gustafsson, under vår tid nu när vi ska styra bolaget.

Detta är ett exempel på vad vi diskuterade så många gånger under förrföra mandatperioden, nämligen mycket konkret vad aktiv fastighetsförvaltning handlar om. Stockholms hem var idogt och förde samtal med privata fastighetsägare i detta område för att kunna köpa småindustri, någon bilaffär och något lagerutrymme för att på marken i stället kunna uppföra bostäder. Det var helt i enlighet med tanken för 15 år sedan, när vi började gräva ned den stora kraftledning som gick genom hela Söderort.

Om de goda affärerna med privata fastighetsägare inte hade gjorts hade vi inte heller kunnat bygga så många bostäder som det nu blir. Skälet till att det blir så många bostäder är också att vi gjorde en kombination av köpen av de privata fastighetsägarnas fastigheter och marktilldelning via Stockholms stads mark. Ett plus ett blev alltså tre. Det är på det här sättet vi har ett läge där också stadens egen mark börjar tryta och där vi kanske har alternativet att gå längre in i grönområden. Alldeles intill här finns en trevlig om inte småmark så i alla fall ett trevligt grönområde. Men med hjälp av industrifastigheterna och affärerna med lagerbyggnaderna får vi betydligt fler bostäder på tidigare hårdgjord mark i stället för att ianspråkta grönmacken. Detta är ett framgångsrikt arbets sätt som vi kommer att fortsätta med under kommande år.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 143

Karin Gustafsson (S): Hej Björn! Det är just detta jag tycker är så väldigt bra med Stockholms kommunfullmäktige – när det finns sådana företrädare som Björn Ljung. Det är just sådana företrädare som Björn Ljung som ser Stockholms shems aktiva fastighetsförvaltning och som ser att det är viktigt att vi bygger i Stockholm och att det är viktigt för allmännyttan att bygga. Därför ser jag oerhört mycket fram emot att få samarbeta med dig och att få driva Stockholms hem till att bli en ännu duktigare fastighetsägare och att få bygga många allmännyttiga hyresrätter för stockholmarnas försorg. Det ska bli väldigt trevligt, Björn!

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 144

B j ö r n L j u n g (L): Tack för det! Jag lovar många goda idéer och affärer. Det finns redan nu flera saker som vi ska sätta tänderna i alldeles strax. Jag ber att få tacka så mycket för berömmet. Ni kan ju ana vad Stockholms hem kommer att bli med den styrelse som fullmäktige själva har beslutat om. Tack Karin, jag ser verkligen fram emot vårt jobb!

Anförande nr 145

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Med den goda stämning som uppstod här kanske vi ska släppa fram Björn inför vartenda anförande jag ska hålla. Vi i den grönblå majoriteten har ambitiösa bostadsmål på 10 000 klimatsmarta bostäder om året, varav hälften ska vara hyresrätter. Vi har också högt satta mål för nybyggnation i allmännyttan: Stadens tre bostadsbolag ska tillsammans bygga 1 500–2 000 nya hyresrätter varje år. De tre projekt som vi ska besluta om här i dag är en viktig del av stadens bostadsförsörjningsansvar. Totalt innebär de tre projekten att närmare 400 hyresrätter kan byggas på Årstastråket i stadsdelen Johanneshov.

Årstastråket är ett spännande byggprojekt där vi i tre etapper ska bygga ca 3 000 nya bostäder i stadslignande miljö. Nu har vi kommit in en bra bit i projektet, och vi bygger i den tredje etappen i området runt Bolidenplan. De 400 bostäder som vi nu med Stockholms hem ska fatta beslut om i dag finns i kvarteret Bolidentriangeln, Konstgjutaren och Allgunnen. Området får inte bara nya bostäder, utan det kommer också att byggas en ny grundskola, en idrottshall och flera förskolor. När vi bygger och investerar i Stockholm måste planeringen vara väl genomtänkt. Det är viktigt att Stockholms bostadsbolag medverkar till ytterligare åtgärder för ökad trygghet i stadsmiljön, apropå vårt senaste diskussionsämne. Årstastråkets stadslignande, kvarter och levande bottenvåningar går väl i linje med just detta. Även Johanneshovsvägen byggs om till en stadsgata med plats för gång- och cykelbanor, trädplantering och en kantstensparkerings. Hela Årstastråket beräknas vara färdigbyggt till ca 2025. Jag ser fram emot att vi går i mål med detta centrala projekt som bidrar till ökat bostadsbyggande och en spännande stadsdel.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 146

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Någonting ska man väl göra här i dag, så jag tänkte prata om dessa tre positiva ärenden där vi tillskapar möjligheten att bygga närmare 400 hyresrätter: Bolidentriangeln, Konstgutarvägen och Allgunnen.

Vi vill lyfta fram sambandet med Lindeparken och se till att det blir en ordentlig grönytefaktor. Johanneshovsvägen kan också omvandlas till mer av en stadsgata; det är någonting som vi sedan ska bevaka vidare i exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag i dessa tre ärenden.

Anförande nr 147

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vill börja med att klargöra att Joakim Larsson inte kommer att kunna vänta sig den typ av repliker som Karin och Björn ägnade sig åt. Jag jobbar inte riktigt så.

Jag tycker dock att detta är ett bra ärende. Det bereddes även under vår majoritet. Jag vill bara klargöra något när det gäller markförsäljning och förvärvande av mark, som Björn var inne på. Så har bostadsbolagen jobbat väldigt länge, också under föregående mandatperiod. Det vi ser är framför allt att man måste ha med sig möjligheten att förvärva mark för bostadsbolagen och att den rimligtvis varierar med konjunktur. Möjligheten att köpa mark till rimliga prisnivåer varierar. Det som bekymrar mig nu när jag sitter i exploateringsnämnden igen, liksom jag gjorde i flera år tidigare innan jag blev borgarråd, är att man har tagit bort målet i verksamhetsplanen om antal markanvisade bostäder till de allmännyttiga bostadsbolagen. Detta har varit allmännyttans problem under väldigt lång tid. De har inte fått tillräckligt många markanvisningar för att kunna nå upp till målen. Det var så när ni styrde förra gången, och det var tyvärr så även när vi styrde förra gången.

För att allmännyttan ska nå sina höga bostadsmål måste de få markanvisningar. Självklart ska de också inventera sin mark för att förtäta och andras mark för att förvärva, men grundproblematiken är att markanvisningarna måste finnas där i botten i en tillräckligt stor portfölj för att kunna nå bostadsmålen. Därför är det tråkigt att målen om antalet anvisade allmännyttiga bostäder nu är borta i exploateringsnämnden. Det kan bli svårt att nå sina mål.

Anförande nr 148

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag har lite problem med min knapp för att begära replik och var därför lite sen. Den är väl för hårt använd, kan jag tänka mig.

Om man ska köpa mark är det också ganska bra om man har lite pengar. Vi hade pengar under den period då vi köpte detta, för vi sålde också. Aktiv fastighetsförvaltning innebär att man köper, byter och säljer. Det kan man göra till andra fastighetsägare som bedriver hyresrättsförvaltning, och man kan också sälja till bostadsrättsföreningar. Det intressanta är arbetssättet: att man gör bägge delar samtidigt. Det handlar om det goda i att köpa mark och att få markanvisningar samtidigt. Det var tyvärr så att ni jobbade för mycket ensidigt med att kräva markanvisningar. Det är mycket bra, men det viktiga är att man gör båda delarna. Det är då man får ett plus ett att bli tre.

Anförande nr 149

Borgarrådet L i n d b l o m (V): För det första var det helt olika konjunkturer. Återigen: När man köper mark mitt under brinnande högkonjunktur är det svårt att få den till ett rimligt pris.

För det andra gäller det att förvärva mark i den här staden, och det har vi gjort sedan Hjalmar Mehrens tid. Det är inte någonting som kom till tack vare Liberalerna. Det som är problematiskt är som sagt att ni har tagit bort målet om antal markanvisningar till allmännyttan i exploateringsnämndens verksamhetsplan. Det gör att bolagen kommer att behöva förlita sig på köp och på förtätning av egen mark. Båda dessa möjligheter

börjar bli uttömda. Allmännyttan behöver markanvisningar för att kunna möta bostadsmålen.

Anförande nr 150

P e t e r B a c k l u n d (L): Ordförande och ledamöter! Det här är ju ett fantastiskt område. Jag har faktiskt själv fram till alldeles nyligen bott i området men gör det inte längre. Planerna är mycket bättre än det som blivit resultatet på åtminstone delar av Årstastråket. Här är det på väg att bli riktig stad, till skillnad från hur det ser ut där. Det är täta kvarter – inte överallt förstås, men där det är möjligt.

Det finns parker i närheten, och man måste verkligen se till att de klarar det ökade besökstryck som kommer att uppstå med 3 000 nya bostäder alldeles i närheten. Det kommer att ge ett ökat tryck på parkerna, och det måste man naturligtvis få att fungera.

En brasklapp tror jag ändå är viktig att få med sig. Många bostäder planeras. Det sker förstås i etapper, men det är ändå oerhört viktigt att det garage som planeras i berggrummet verkligen blir klart samtidigt som de första bostäderna blir klara. Det är oerhört svårt att parkera i området i dag, särskilt med tanke på att det ligger alldeles i närheten av stora anläggningar. Det är naturligtvis jätteviktigt att det finns parkering, för det går ändå inte att tänka bort bilar. Om garaget inte byggs i tid tror jag faktiskt att det kommer att bli kaotiskt.

Det är ett jättebra område, och jag ser fram emot att det förverkligas och att man samtidigt bevarar gamla, värdefulla industrifastigheter till ny nytta. Det är också ett fantastiskt inslag i det här området.

§ 23 Detaljplan samt ändring av detaljplan och områdesbestämmelser genom tillägg för del av Norrmalm 2:41, Södermalm 10:35, Enskede Gård 1:1 m.fl., Södermalm (tunnelbaneutbyggnad sträckan Kungsträdgården – Söderort), dp 2014-18909-54

Anförande nr 151

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande och fullmäktige! I linje med Stockholms översiktsplan och naturligtvis med Stockholmsöverenskommelsen, som innebär att staden medfinansierar tunnelbaneutbyggnaden i denna region och i staden med 3 miljarder kronor, kommer vi att möjliggöra 45 900 bostäder i det influensområde som omfattas.

Det vi fattar beslut om i dag handlar helt enkelt om att vi ska bygga tunnelbana under mark, vilket måste in i detaljplan. Vi behöver alltså göra vissa förändringar i detta och kommande ärende. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 24 Detaljplan samt ändring av detaljplaner genom tillägg för del av fastigheten Vasastaden 1:118 m.fl. avseende utbyggnad av tunnelbanan, sträckan Odenplan – Arenastaden via Hagastaden, ÄDp 2014-18097-54

Anförande nr 152

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Nu är det inte den blå utan den gula linjen som avses, och Stockholmsdelen från Odenplan till Arenastaden. Det är samma sak där: Vi behöver göra förändringar i detaljplanen så att vi gör det möjligt att bygga bostäder inom influensområdet och kan få tunnelbanan på plats.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 25 Detaljplan för Bromstensstaden etapp 2, del av kvarteren Gunhild, Gustav och Bromsten m.fl. i stadsdelen Bromsten (1 000 lägenheter)

Anförande nr 153

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Vi har framför oss en detaljplan för Bromstensstaden, etapp 2. Vi har tidigare fattat beslut om 620 bostäder i etapp 1, och nu har man sedan 2006 arbetat med detta område i syfte att åstadkomma mer stadsutveckling. Med dagens ärende, som innebär 1 000 lägenheter, kommer vi också att få mer av stadsutveckling i detta område. Det kommer inte att vara bara bostäder utan även verksamheter, levande bottenvåningar, kvartersbildning och en mycket spännande stadsmiljö, som kommer att inrymma allt som behövs i en stad. Framöver ska även en skola komma på plats.

Ärendet är mycket viktigt. Jag är glad att vi kan få upp det i dag, för det låg och väntade efter återremissen. Men nu har vi fått upp det, och fullmäktige kan därmed fatta beslut om inriktningen för 1 000 lägenheter. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 26 Yttre renoveringsarbeten avseende fasad och dränering m.m. på Klamparen 7, Tekniska nämndhuset

Anförande nr 154

Borgarrådet **W e d i n** (M): Ordförande! Tekniska nämndhuset är en central arbetsplats för flera av Stockholms stads förvaltningar och tjänstemän. Byggnaderna uppfördes 1962–1965 men har inte genomgått någon större upprustning förrän nu. Det finns därför ett stort behov av sanering, dränering samt tak- och fasadarbeten. Detta ärende är inte i sak direkt relaterat till den större ombyggnationen, men då vissa av de yttre underhållsåtgärderna är akuta finns det samordningsvinster att göra som motiverar att de båda projekten genomförs parallellt.

I samband med detta vill jag förtydliga att jag är den första att ha åsikten att det behövs fler bostäder i city och fler arbetsplatser i ytterstaden. Det hade också behövts en flytt av kontor från staden till ytterstaden. Jag kan därför bara beklaga. Jag hade hellre sett bostäder på denna plats, men det tidigare styret lyckades driva processen så långt att den inte gick att stoppa. Arbetet är igång, 119 miljoner har använts och fem upphandlingar har genomförts. Därför måste projektet nu fortsätta.

I dag beslutar vi dels om att möjliggöra den stora ombyggnationen och göra arbetsmiljön bättre för de ca 1 400 tjänstemän som har sina arbetsplatser i Tekniska nämndhuset. Lokalerna behöver anpassas och utvecklas enligt dagens standard och arbetsformer. Upprustning av allt från ventilation till akustik, tillgänglighet och energi behöver göras. Enligt planen ska hela fastigheten vara ombyggd omkring 2023 och kan då på ett bättre sätt stödja samarbetet mellan förvaltningarna och servicen till medborgarna.

Jag var själv på besök i Tekniska nämndhuset förra veckan och fick gå igenom allt det som både den stora ombyggnationen och de aktuella renoveringsarbetena innebär. Under arbetets gång har man bland annat hittat asbest under de gamla golvmattorna. Jag fick också se delar av fasaden mot Fleminggatan, där teglet håller på att lossna. Det finns en uppenbar risk för förbipasserande nere på gatan, och det är naturligtvis helt oacceptabelt. Det är framför allt detta som vi genom det här ärendet säkerställer att vi kan gå vidare med och fixa.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 155

Borgarrådet **V a l e s k o g** (S): Jag tänker inte ta någon diskussion om hur bra och förträffligt detta projekt är utan bara, med tanke på att det handlar om fasadupprustning och renovering, fråga något som är svårt att utläsa ur ärendet: Varför minoritetsåterremitterades detta ärende? Det är lite svårt att utläsa från den förra oppositionen. Borgarrådet kan kanske förklara.

Anförande nr 156

Borgarrådet **W e d i n** (M): Det är bekant att Socialdemokraterna påstår att vi har försenat processen, men det är enbart för att vi har stått upp för vad vi alltid har tyckt. Från Moderaternas sida menar vi att det hade varit bättre om detta hade kunnat bli bostäder. Det är bara att notera att alla partier i fullmäktige före valet 2014 stod bakom att bygga bostäder på denna plats. Men något hände, oklart vad. I medierna mumlades

det från ert håll om att vårt förslag skulle bli för dyrt. Sedan fick vi aldrig något svar på hur den uträkningen såg ut och vilket eller vilka alternativ ni tittat på.

Faktum är att vi än i dag inte har fått svar på den frågan. Jag hade mycket hellre sett bostäder på denna plats, men ni lyckades driva processen så långt att den inte gick att stoppa. Det är bara att beklaga. Nu gör vi det bästa av saken. Det kommer att bli många kontor som stadens tjänstemän kommer att kunna använda för att utveckla servicen till medborgarna.

Anförande nr 157

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tänkte som sagt inte ta någon diskussion om själva projektet igen; det har vi gjort ett antal gånger här. Vi förstod ju aldrig varför detta minoritetsåterremitterades och tänkte att vi kunde få en förklaring när vi nu får upp ärendet. Det handlar ju om fasadrenovering, oavsett vad man skulle ha kåken till. Varför minoritetsåterremitterades detta? Jag noterar att jag inte fick något svar, men borgarrådet Wedin har ju fortfarande chansen att svara.

Anförande nr 158

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det är beklagligt att Jan Valeskog försöker göra politiska poänger på något som vi tidigare har varit helt överens om. Om Socialdemokraterna nu har ändrat sin politik och helt plötsligt anser att det är dåligt med fler bostäder i city och fler arbetsplatser i Söderort är det välkommet att alla här på läktaren kan rapportera om det. Det vore en stor nyhet.

Jag menar att det är en strategiskt viktig åtgärd att flytta ut förvaltningslokaler från city. Staden skulle då samtidigt visa på en tydlig ambition att förvaltningar ska finnas nära alla medborgare i Stockholm, inte bara innerstadsborna.

Som jag sa tidigare var vi rörande överens om detta. Det var också en av anledningarna till att vi agerade som vi gjorde under förra mandatperioden. Tyvärr kan jag bara konstatera att så inte var fallet och att Socialdemokraterna såg till att projektet kom så långt att det inte gick att ändra inriktning. Det är bara att beklaga.

§ 27 Nr 2019:4 av Clara Lindblom (V) till borgarrådet Wedin (M) om definitioner av begreppen ytterstad och dominerande ställning när det gäller ombildningar av hyresrätter i allmännyttan

Anförande nr 159

Borgarrådet W e d i n (M): Jag ber att få hänvisa till det skriftliga svaret.

Anförande nr 160

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Den här interpellationen skrevs innan kriterierna för ombildning blev kända för oss. Därför tänkte jag fokusera på fråga 5, som lyder: Vilka motsvarande åtgärder planeras i områden där äganderätter såsom villor i stället har en dominerande ställning?

Hur stor del har allmännyttan av det totala bostadsbeståndet i hela Stockholm? Den siffran är 16,9 procent. I 11 stadsdelar, som ni har identifierat, där allmännyttan har en dominerande ställning med mer än 60 procent hyresrätter. Men när jag går igenom siffrorna för stadens alla delar hittar jag 95 stadsdelar, att jämföra med dessa 11, där mer än 50 procent utgörs av bostadsrätter, radhus och villor, alltså äganderätter. Jag hittar också 17 stadsdelar där mer än 60 procent av det totala beståndet är villor och radhus.

Låt mig ta några exempel. Bromma kyrka – 86,6 procent villor och radhus; Bällsta – 88,2 procent villor och radhus; Eneby – 92,1 procent villor och radhus; Ålsten, där Stockholmshuset nyligen stoppades – 74,5 procent.

Missförstå mig rätt: Jag har inget problem med blandade upplåtelseformer. Jag är sociolog och har också tagit del av forskning av så kallade neighbourhood effects, även om de resultaten är lite mer modesta än vad ni gör gällande. Men jag är konsekvent. Jag vill bygga bostadsrätter och radhus i till exempel Skärholmen och Bromsten, vilket vi också håller på att göra. Men jag vill också bygga hyresrätter i till exempel Ålsten.

Det som är grejen här och som jag tjarar om så mycket är att vi har över 80 000 aktivt sökande i bostadskön. Att i ett sådant läge fatta politiska beslut som aktivt gör så att vi får färre hyresrätter i Stockholm är inte smart. Så låt oss bygga bostäder med underrepresenterade upplåtelseformer. Låt oss bygga bostadsrätter i Rinkeby, men låt oss också bygga hyresrätter i Bromma. Jag skulle vilja se en strategi för hur vi i samtliga 75 stadsdelar, särskilt de 17 där över 60 procent är villor och radhus, uppnår den blandade stad som ni så otroligt gärna vill se.

Anförande nr 161

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Ja, jag kunde i förra veckan presentera kriterierna för ombildning av allmännyttiga hyresrätter. Det innebär att möjligheten kommer att finnas i 11 stadsdelar i ytterstaden, av Stockholms totalt 132. Med en jämnare fördelning mellan upplåtelseformerna i ytterstaden skulle förutsättningarna också förbättras för att minska segregationen, öka integrationen och främja fler attraktiva stadsmiljöer. Samtidigt arbetar vi vidare för att öka byggtakten i allmännyttan och ge stadens hyresgäster större självbestämmande.

Stockholm behöver bli en stad med blandade upplåtelseformer. Forskning visar tydligt att detta minskar segregation och ökar de boendes trygghet. Clara Lindblom ignorerar

den tydliga skillnaden i trygghet mellan innerstad och ytterstad. Exempelvis är boende i Rinkeby och Kista sju gånger mer otrygga än boende på Södermalm.

Vid en genomförd ombildning handlar det inte om att en bostad försvinner. Som vi konstaterade tidigare får de hyresgäster som inte vill köpa sin lägenhet efter ombildning bo kvar precis som förut. De stadsdelar som har en hög andel privata hyresrätter blir enligt kriterierna inte heller berörda. Vill du göra bostadskarriär i dessa områden ska du inte behöva flytta. Att bryta segregationen går också åt andra hållet. Där håller jag med om poängen. Jag kan nog tycka att Clara Lindblom är konsekvent i sin syn på ägande: att det är bättre att staden äger än att människor äger. Men jag kan hålla med om en sak, nämligen att det inte bara ska finnas miljonärer i Bromma.

Jag vill öka byggtakten i hela staden. Det är därför vi i den grönblå majoriteten nu höjer målen och ska bygga 10 000 bostäder per år, varav hälften hyresrätter. Apropå Bromma pågår för tillfället 28 bostadsprojekt i området. Av dessa avser 7 hyreslägenheter. För att ta ett konkret exempel byggs drygt 200 hyreslägenheter i Nockebyhov och Blackeberg.

Jag kan själv som ytterstadsbo känna att vi inte får vara naiva kring var segregationen slår som mest i Stockholm. Clara Lindblom står här och problematiserar villor. Var utanförskap och otrygghet har fått fäste måste vara vårt fokus. Förra året inträffade 13 skjutningar i Rinkeby-Kista. Det var en i Bromma. Möjlighet till ombildningar i ytterstaden är *ett* verktyg. Det är inte lösningen, men det är ett verktyg i verktygslådan för att bryta segregationen där det är som mest betydelsefullt.

Den grönblå majoriteten arbetar för att hålla en hög byggtakt, stoppa segregation och öka tryggheten. Det finns ingen motsättning mellan att möjliggöra för ombildningar i ytterstaden, där allmännyttan är dominerande, och samtidigt bygga fler lägenheter och stärka Stockholms allmännytta.

Anförande nr 162

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag vet att man ofta i samband med interpellationer i förväg har skrivit upp svar, saker man vill säga och poänger man vill göra, men det skulle gynna debatten om man också försökte besvara frågor som interpellanten ställer. Det jag frågade var: Vad tänker du rent konkret göra i de 17 stadsdelar där över 60 procent av beståndet utgörs av villor och radhus?

Om vi ska bryta bostadssegregationen måste människor med små plånböcker, som timvikarier, pensionärer och ensamstående förskollärare, kunna bo över hela staden. Vi har en enormt segregerad stad i dag. Jag säger återigen: Bygg jättegärna bostadsrätter och radhus till exempel mellan Rinkeby och Bromsten, vilket vi planerar för, och i Husby och Skärholmen. Men varför ombilda de få hyresrätter vi faktiskt har kvar?

Som jag sa till dig tidigare, under frågestunden, är det över nio års kötid för att få en hyresrätt i Rinkeby. Den här staden behöver fler hyresrätter, inte färre. Jag hade respekterat dig mer om du åtminstone var konsekvent. Du driver på som tusan för att vi ska kunna ombilda. Det skulle kunna bli aktuellt för 20 000 hyresrätter. Men varför finns det inte en handlingsplan villaområde för villaområde? Jag vill ha en sådan

åtgärdsplan. Då skulle jag kunna respektera dig lite mer än jag gör nu, för nu är det faktiskt hyckleri, Dennis.

Anförande nr 163

Borgarrådet W e d i n (M): Som sagt, Clara Lindblom är konsekvent när det gäller att det är Stockholms stad som ska äga, inte människor själva. Hon säger att jag inte svarar på hennes fråga, när jag nu tog Bromma som exempel. Det är 28 bostadsprojekt som pågår i området, och 7 av dessa avser hyreslägenheter. Ett par konkreta exempel är Nockebyhov och Blackeberg, där det byggs hyresrätter. Detta är alltså bara tom retorik från någon som brinner för att människor i ytterstaden, där det vore som mest betydelsefullt, inte ska få ombilda sin allmännyttiga lägenhet till en bostadsrätt, om de har den privatekonomiska möjligheten. Människor som vill göra bostadskarriär skulle då inte behöva flytta från sitt område.

Snedfördelningen är total i vissa stadsdelar, exempelvis i Rinkeby, där 95 procent är hyresrätter. Det finns alltså ingen hållbarhet i hur Vänsterpartiet tidigare har hanterat segregationsfrågan. Det har hela tiden handlat om att staden och staten ska göra mer och mer. Man underlåter att stärka den enskilda människan och att säkerställa att det blir en blandning av upplåtelseformer över hela Stockholm.

Det blir lite absurt när Vänsterpartiet till och med vill att skattebetalarnas pengar ska gå till att köpa fler förortscentrum och driver på för det i den här salen, samtidigt som man motsätter sig att Rinkebybor ska kunna köpa sina egna lägenheter. Det är sådan politik som skapade dagens segregation. Det är inte en lösning på alla problem att staden ska äga mer och människor mindre.

Vad tycker du om att politiker vill ombilda hyresrätter till bostadsrätter, frågar SVT i Rinkeby när jag presenterar detta förslag. Reza Radi: ”Jag tycker att det är jättebra. Varje månad betalar vi hyra. Blir det bostadsrätt äger man sin lägenhet.” Jonas Habti: ”Det blir bra. Många känner att det är deras bostad och investerar också.”

Vänsterpartiet, med en absurd uppbackning från Socialdemokraterna som står för att denna politik faktiskt bidrar till att bryta segregationen i andra städer, brinner för att människor inte ska ha denna möjlighet där det vore som absolut mest betydelsefullt. Prata inte med mig om hyckleri, Clara Lindblom! Du är den största hycklaren i den här salen.

Anförande nr 164

O r d f ö r a n d e n : Vi har ett vårdat språk och kallar inte varandra för vare sig lögnare, hycklare eller något annat. Ska vi vara riktigt petiga var det faktiskt Clara som var först med att göra det, men denna uppmaning riktar sig till både Clara och Dennis och alla andra i fullmäktige.

Anförande nr 165

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Du nämnde tre bostadsprojekt i Bromma. Jag skulle kunna nämna 95 områden – det har jag inte tid med, men du kan få listan – med över 50 procent bostadsrätter och äganderätter. Faktum är att vi inte har brist på bostadsrätter i den här staden, Dennis. Det vi har brist på är hyresrätter. Det är över 14 års kötid i Västertorp, över 10 års kötid i Hökarängen och över 9 års kötid i Rinkeby. Jag säger inte att allmännyttan behöver bygga i Högländet, Olofslund eller Ålsten.

Primula kan få bygga, eller Boklok eller Byggvesta. Men poängen är att om man menar allvar med att bryta bostadssegregationen måste detta gälla överallt. Det bör också gälla vid nyproduktion och inte bara vid ombildning.

Du säger att de hyresgäster som inte vill ombilda ska få bo kvar som om inget hade hänt. Jag kan berätta för dig att det inte är så. När du i stället blir hyresgäst hos dina grannar förändras förutsättningarna för ditt boende totalt. Du har inte längre kvar dina år i internkön. Du har inte längre tillgång till störningsjouren. Du har inte längre tillgång till en professionell förvaltning. Svenska Bostäder har till exempel Sveriges nöjdaste hyresgäster. Det valet görs över ditt huvud. Det krävs nämligen inte konsensusbeslut när det gäller ombildning, utan det räcker med två tredjedelar. Vad händer då med den som inte vill bo som hyresgäst hos sina grannar?

Och vad får detta för konsekvenser i nästa steg och steget därefter? Faktum är att det som händer är att vi aktivt minskar antalet hyresrätter i Stockholm som faktiskt har låga hyror. Du tar hela tiden upp Rinkeby som exempel. Men Hökarängen, Västertorp och Bagarmossen är stadsdelar som jag inte skulle kalla väldigt socialt utsatta. Jag bor i Hökarängen själv. På Pepparvägen i Hökarängen kostar en trea 5 800 kronor, och det beror på att den är byggd på 50-talet. På Lingvägen, där Primula nu bygger, kostar en trea 12 000 kronor.

Det är skillnad mellan de hyresrätter som ryker vid ombildning och dem som ni försöker ersätta med. Det vi såg senast var att antalet hyresrätter i Stockholm minskade kraftigt, även om ni försökte piska igång bostadsbyggandet. Antalet hyresrätter minskar i samband med ombildningar, men det som framför allt minskar är antalet hyresrätter med överkomliga hyror.

Återigen – jag bygger jättegärna bostadsrätter i Rinkeby. Jag bygger också gärna radhus upplåtna med hyresrätt, eller större lägenheter med hyresrätt i Rinkeby, för många Rinkebybor kan inte få några lån över huvud taget. Men jag vill inte, mitt i brinnande bostadskris, driva en politik som aktivt minskar antalet hyresrätter med överkomliga hyror. Det kommer nämligen att göra det ännu svårare att vara gammal med dålig pension, separerad, timvikarie eller student. Vi behöver fler hyresrätter i den här staden, inte färre.

Anförande nr 166

Borgarrådet V a l e s k o g (S): I grunden kanske detta ändå handlar om hur man ser på integration och vad det är som är viktigast. Det vi ser nu – och det är därför vi reagerar ganska starkt – är att den nya majoriteten lägger väldigt mycket energi på de ombildningar som ska genomföras, samtidigt som man lägger väldigt lite energi på att jobba enligt den översiktsplan vi har, som går ut på att bygga i våra förorter och bygga ihop utsatta områden med välbeställda. Ett exempel är Spångadalen, där vi har plockat bort 800–1 000 lägenheter. Det finns fler exempel på integrationsprojekt där vi vill bygga hyreshus i välbeställda områden, vilket kommit upp till diskussion här.

Man ska lägga energi på att bygga enligt den översiktsplan som jag trodde att vi var överens om, fast jag märker att vi inte riktigt är det, och på att bygga bort sociala och fysiska barriärer. I stället läggs energin på att ombilda, trots allt som vi vet genom tidigare erfarenheter. Det ökar motsättningar, och grannar blir osams. Det är klart att de som nämndes, som blev intervjuade, ser möjlighet att tjäna en hel del pengar. Det

är det som förespeglar folk vid ombildning och gör det lockande. Det är inte alls konstigt. Men vi vet av erfarenhet att det i verkligheten blir väldiga motsättningar mellan grannar. Blir det sedan en ombildning är det i sig konfliktskapande att ha sina grannar som värdar. Det blir en massa konvulsioner helt i onödan till ingen vinst alls, i stället för att man bygger och förtätar med både hyresrätter och bostadsrätter i dessa områden. Vi vet också rent vetenskapligt att det som ger resultat är när man kan göra dessa områden mer attraktiva med förtätning, levande bottenvåningar och fler människor som rör sig och handlar i centrum. Det är på det viset man bör satsa, och det gäller faktiskt också i villaområden, som ju nästan konsekvent stoppar motsvarande integration. Det är detta fokus som är så märkligt i denna fråga: att energin läggs på att ombilda i stället för att bygga nytt och mer.

Anförande nr 167

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Ja, vi ska bygga nytt, och vi ska bygga mer. Det är också just det vi gör. De hårda orden från den vänstra sidan av salen kommer från dem som misslyckades med att nå produktionsmålen för stadens bostadsbolag fyra år i rad. Det får man ändå säga är ganska imponerande.

Under den förra mandatperioden var det dessutom så att andelen hyresrätter sjönk, och bostadsförmedlingens köer ökade. Samtidigt står ni nu här och försöker framställa det som att det, om den enskilda individen lyckas ombilda sin egen bostad trots att det är så dyrt att få lån, är det som är problemet i Stockholm. Det är inte den bristande segregationen. Det är inte skjutningarna. Det är inte att vi har en dysfunktionell bostadsmarknad i övrigt. I stället skulle alltså detta enskilda val vara så pass allvarligt. Där tycker vi olika.

Vi tycker olika om att stadens bostadsbolag ska bränna pengar på att köpa fler förortscentrum. Det är inte riktigt rätt prioritering utan en prioritering som säkerställer att man misslyckas med produktionsmålen. Det är en politik som inte går ihop. Ni kan sitta här och applådera varandra och tro att ni har lösningarna på ett problem som ni själva har skapat.

Siffran 20 000 nämndes. Det är alltså 20 000 som bor i bostäder som nu kommer att få erbjudandet. Det innebär inte att det är 20 000 som skulle kunna ombilda. Det handlar snarare om på sin höjd en fjärdedel av dem som skulle kunna ombilda sina lägenheter med hänsyn till att kriterierna fortsatt måste gälla. Kriterierna omöjliggör att 20 000 kan göra detta val.

I varenda intervju som jag har gett om detta har jag sagt att det kommer att bli småskaligt. Det tycker jag förstärks av att de krav vi har ställt för detta är hårdare än lagen kräver. Utöver att två tredjedelar ska rösta ja på en köpestämman säkerställer vi också att 50 procent förbinder sig att köpa sin lägenhet. Dessutom höjer vi kraven för att kunna lämna in en ansökan och få den processad. Nu krävs att 50 procent måste stå bakom ansökan.

Vi gör allt för att få en ordnad och fungerande process kring detta, som är så lugn och ansvarstagande som möjligt. Det blir inte bättre av att vi har en opposition som uttrycker sig som att det här skulle handla om att slumpa bort människors hem. Det är oansvarigt. Souad Mohraz: ”Jag vill köpa min hyresrätt, så jag tycker att beslutet är bra. Jag vill få möjligheten att ändra min bostad, renovera köket bland annat med den

summan som jag skulle spara från hyran. Jag har bott i Bagarmossen i 30 år och trivs så bra här, så jag vill köpa min bostad och bo kvar här.” Det säger han till Mitt i, när de skriver om detta.

Ni har en politik som går rakt emot dem som vill göra denna bostadskarriär.

Anförande nr 168

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det blir inte mer sant, Jan Valeskog, för att du upprepar detta om att allt är stoppat. Det byggs inga bostäder i den här staden längre! Sedan 15 oktober har inget kommit igång. Vi har precis fattat beslut om 1 000 bostäder i Brommastaden – det går Valeskog förbi. Han har nämligen bestämt sig för att vi har stoppat alla tänkbara stadsutvecklingar i Stadshagen, vilket vi inte har. Det kommer att byggas där, till och med i samma takt som tidigare. Men Jan Valeskog upprepar detta.

När det gäller Spångadalen fanns det en plan och ett start-pm, och efter ett samråd kom det synpunkter som gick ut på att man inte ska bygga i hela Rissneskogen utan på ett annat sätt. Vi fattade beslut om detta och ska diskutera det ärendet. Det kommer att byggas mängder av bostäder i området. Vi kommer att hålla byggtakten uppe. Men vi gör inte allt precis så som du har tänkt, Jan Valeskog.

Du säger att vi lägger energi på att stoppa bostäder. Jag tycker att du lägger energi på att stå här i talarstolen och prata strunt. Det tycker jag är dumt! Faktum är att vi ser till att hålla uppe byggtakten. Vi bygger med kvalitet. Vi kommer att ifrågasätta varje byggnation som du har satt igång, om vi inte får den kvalitet, den stadsbyggnad och den mångfald som krävs i stadsutvecklingen. Det kommer vi att fortsätta med, men vi kommer att hålla uppe bostadsmålen, och vi kommer att se till att det byggs med kvalitet i hela staden.

Anförande nr 169

O r d f ö r a n d e n : Det finns få saker vi tycker är mer spännande än att höra borgarråden Larsson och Valeskog diskutera vad som byggs och inte byggs och var det byggs och inte byggs. Men just den här interpellationsdebatten handlar alltså om definition av begreppen ytterstad och dominerande ställning när det gäller ombildning av hyresrätter. Det kanske kan vara på sin plats att påminna om detta.

Anförande nr 170

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Jag tänkte därför inte tala om uppskjutna eller stoppade planer när det gäller Årstafältet, Stadshagen eller Hammarbyskogen. Spångadalen tycker jag ändå är intressant. Där gäller det att bygga ihop utsatta områden med mer välbeställda, vilket jag som sagt trodde att vi var överens om i översiktsplanen. Vartenda ord i den text ni har lagt fram innebär faktiskt ett tvärstopp för 800–1 000 lägenheter, om projektet ens går att finansiera.

Men när det gäller ombildningarna har vi ändå erfarenhet av hur det blir. Det innebär naturligtvis en kostnad att skapa den här turbulensen; det vill jag ändå framhålla. Jag undrar varför man lägger ned denna energi när vi har den kunskapen. Jag skulle vilja höra Dennis Wedin hålla brandtal i tv och på andra sätt om att vi måste bygga mer i förorterna, både bostadsrätter och hyresrätter, bygga ihop områden och få bort fysiska och sociala barriärer. Men det vi hör handlar mest om ombildningarna. De ska ske

småskaligt, får vi höra – det är möjligt att det inte blir så många ombildningar. Men hela energin och retoriken handlar om att det är ett integrationsprojekt. Man driver frågan, och det ska bli småskaligt.

Lägg i stället energin på att hjälpa Joakim Larsson att bygga och få igenom projekten på ett bra sätt i stadsbyggnadsnämnden. Han behöver all hjälp han kan få.

Anförande nr 171

Borgarrådet B j u g g r e n (S): När man följer debatten är det intressant att se hur Moderaterna gång på gång går till attack mot oppositionen, i stället för att förklara varför man är så fäst vid att sälja i ytterstaden men inte kan tänka sig att se en blandad inner- och närstad.

När man lyssnar på majoriteten, framför allt Moderaterna, låter det som att oppositionen kommer med något slags skräckpropaganda, men detta är beprövad erfarenhet. Vi har haft denna debatt med Joakim Larsson om och om igen eftersom ni gjorde precis detta när ni hade chansen senast.

Vi har hört majoriteten tala om att det är viktigt med blandade områden och att det finns mycket forskning som ger stöd för det. Jo, men de blandade områdena omöjliggjordes nästan av de enormt stora ombildningar som skedde när vi senast hade en alliansstyrd kommunfullmäktige här i staden. Det var 26 000 bostäder som såldes för snittpriset 1 miljon kronor. Fantastiskt att några stockholmare fick bli miljonärer! Problemet är att man slumpade bort stora delar av de hyresrätter som hade någon form av rimlig hyra i de närförorter som verkligen skulle må bra av att vara mer blandade. Detta har segregerat vår stad på ett sätt som är väldigt svårt att bygga bort.

Vi skulle väldigt gärna bygga fler hyresrätter till överkomliga priser runt om i hela Stockholm. Vad majoriteten och Moderaterna vill får de stå för. Vi skulle vilja det, men det är väldigt svårt. De möjligheter vi hade att använda befintligt bestånd har ni i princip förstört. Reaktionerna från oppositionen är därför starka när man nu vill återuppta den politiken. Det handlar inte om skräckpropaganda utan om beprövad erfarenhet av hur man gör en storstad, som en gång i tiden var ett föredöme i att hålla ihop, till en extremt segregerad storstad – precis som de flesta andra storstäder i Europa.

Anförande nr 172

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Ordförande! Borgarna står nu här och försöker tala fint om blandade boendeformer. Det var säkert därför ni regerade ut alla hyresrätter i innerstaden. Senast ni styrde minskade både antalet och andelen hyresrätter. Det är inte oväsentligt. Vi, däremot, ökade byggtakten till historiska nivåer och ökade antalet hyresrätter. Det är bra bostadspolitik.

Det är också intressant att ni nu försöker ombilda i områden där ert stöd är minimalt. Ytterstaden vill inte ha de här ombildningarna. De demonstrerar mot er politik, inte för den.

Jag vill också veta: Var är Miljöpartiet i den här debatten? Kom och försvara er politik! Era väljare undrar vad det är som händer här.

Anförande nr 173

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag har längtat så efter den här talarstolen. Dennis Wedin får ju inte yttra sig mer nu, för hans inlägg är slut. Då måste jag hjälpa till lite.

Jag är faktiskt helt fascinerad, fru ordförande, över diskussionen om vad man kan göra med ombildningar i ytterstaden, i de områden som domineras av kommunala hyresrätter. Den debatten borde finnas någonstans inom socialdemokratien. Det finns ganska många socialdemokratiska kommuner som bestämmer sig för att ombilda i ett enda syfte, nämligen att minska segregation och skapa mer diversifierade områden, där möjlighet ska ges att faktiskt äga där det tidigare bara varit möjligt att hyra sin bostad. Göteborg är det senaste exemplet. Jag begriper inte att ni inte för denna debatt mer högljutt internt inom Socialdemokraterna. En del socialdemokrater har uppenbarligen samma uppfattning som vi i denna sal när det gäller möjligheten för människor att frivilligt ansöka om att få köpa sina fastigheter tillsammans med sina grannar.

Det är roligt att i denna debatt höra att det inte är någon i ytterstaden som vill detta. Men jag kan försäkra att den i dessa elva områden som inte vill ombilda inte kommer att behöva göra det. Det är det enkla svaret på den frågan. Det är nämligen hyresgästerna som tillsammans med sina grannar avgör om det ska vara möjligt att ombilda och om en ansökan om att få ombilda sin fastighet ska lämnas in. Plötsligt är hyresgästernas önskemål ingenting värt – fast det har ni förresten alltid tyckt.

Jag tycker att vi snarare ska se tillbaka historiskt och på riktigt försöka titta på vad som hänt under de ombildningar som har skett. Se vad som hände i Östberga, där till och med Hyresgästföreningens lokala ordförande ombildade sin hyresrätt med motiveringen att han inte hade råd att säga nej. Det visade sig nämligen att boendekostnaderna blev lägre för de boende i Östberga. Det blev flera tusenlappar i månaden billigare att bo och leva i Östberga efter de ombildningar som gjordes. Detta skapade också möjligheter till boendekarriär, och därför är det bra att ombilda när det går att göra i dessa områden.

Anförande nr 174

M a r t i n H a n s s o n (MP): Fru ordförande! Vänsterpartiet undrade var MP är i debatten. Vårt miljöborgarråd har tidigare i dag under frågestunden svarat bra på dessa frågor, men vi kan förtydliga. Vi i Miljöpartiet har sedan tidigare vår politik: Försiktiga ombildningar i ytterstad kan, rätt utförda, vara motiverade. Detta gick vi till val på i och med att vi har det i vårt bostadspolitiska program. Vi är väldigt nöjda med hur vi har fått igenom detta. Det handlar, som jag har förstått det, om maximalt ungefär 5 000 möjliga ombildningar. Det är 20 000 som ska få ett erbjudande, men det är bara 5 000 som faktiskt kan ombilda med tanke på de kriterier vi har.

Vi vill att detta ska bli rätt utfört. Vi vill att man drar lärdom av det som skedde 2007–2009, när det inte blev bra. Men nu tror vi på det. Vi tycker att det ska finnas möjlighet till försiktiga ombildningar där hyresrätter i dag dominerar – det vill säga där över 60 procent av beståndet utgörs av hyresrätter och där allmännyttan dessutom är större än de privata hyresaktörerna – om de boende själva vill. Det ska inte vara några reor eller några storskaliga projekt, utan det ska ske på rätt sätt, så som vi kan se runt om i

Sverige i dag, även i många socialdemokratiskt styrda kommuner. Man gör detta, och det fungerar väl.

Anförande nr 175

Borgarrådet E r n l u n d (C): Ordförande och fullmäktige! Nu har det sagts så mycket i denna debatt att jag också blev tvungen att kasta mig in. För det första står Jan Valeskog här i talarstolen och säger att vi lägger all vår energi på detta, när det i själva verket är så att vi debatterar Clara Lindbloms interpellation. Hela frågestunden tidigare i kväll dominerades ju av denna frågeställning – frågor som oppositionen ställde till majoriteten. Så låt oss ställa oss frågan vem det är som lägger energi på vad.

Vi har också haft andra ärenden under kvällen som faktiskt handlat om att på riktigt bygga fler nya bostäder. Om ni tycker att vi ska debattera andra saker i kommunfullmäktige ser jag fram emot att det läggs fram motioner och interpellationer om spännande byggprojekt som ni föreslår i ytterstaden.

Det andra som jag också känner måste upp här är att Vänsterpartiet tar sig rätten att definiera vad alla människor i ytterstaden vill. Det skulle alltså inte finnas några människor som vill äga sina bostäder i ytterstadsområden. Jag tycker faktiskt att det är upp till människor själva och inte upp till vänsterpartistiska fullmäktigeledamöter att definiera vad människor vill.

I de kriterier som vi lägger fram handlar det om att de boende själva ska styra processerna. En blandad stad är en bra stad. Låt människor själva få bestämma hur de vill bo, inte Vänsterpartiet.

Anförande nr 176

K a r i n G u s t a f s s o n (S): Det är oerhört spännande att man alltid från Dennis Wedins och Joakim Larssons sida refererar till partikamrater till mig ute i landet. Jag skulle jättegärna referera till Joakim Larssons partikamrater i Hörby och fråga vilka likheter som finns mellan er. Men jag inser också att likheterna mellan borgarrådet Larsson och de företrädare som ni har i Hörby, som styr med Sverigedemokraterna, är väldigt få och små. Precis på samma sätt är jag politiker här i Stockholm och företräder stockholmarna. Därmed är jag beredd att ta ansvar för det som händer i den här staden, men inte för det som händer i vare sig Göteborg, Uppsala eller Lund.

Det vi vill se är en stad där det finns olika, blandade upplåtelseformer och möjlighet för stockholmarna att välja att bo i radhus, hyresrätt, bostadsrätt eller villa. Det är detta vi debatterar här i dag. Det verkar vara borgerlighetens absoluta åsikt – Moderaterna över hela Sverige har åtminstone en sak gemensamt – att hyresrätter är dåligt och ägande är bäst, och därför ska alla äga sina bostäder. Detta är oerhört märkligt. Men det vi vill se är just en stad med förutsättningar för människor att välja hur man vill bo och var man vill bo. Vi rycker bort mattan under fötterna på en del av dem som behöver stöd i att göra detta val. Vi rycker bort mattan under fötterna på dem som väljer att bo i en billig hyresrätt när vi väljer att sälja ut allmännyttan.

Anförande nr 177

A r v a n d M i r s a f i a n (V): Ordförande! Som svar till MP vill jag fråga: Vad vill Miljöpartiet göra för att bekämpa segregationen i innerstaden? Vad vill Miljöpartiet göra åt segregationen i Bromma och Stureby? Ni stoppade ju hyresrätter

i de områdena. Det är en väldigt enögd politik ni bedriver. Segregation verkar bara vara ett problem där det finns låginkomsttagare. Där det finns villor och höginkomsttagare verkar segregation vara en bra sak. Vad är det för politik?

Vad gäller rätten att äga bostad i förorterna finns det faktiskt bostadsrätter även där. Dem kan man köpa om man är sugen på en bostadsrätt. Det har vi inget problem med. Vi har inte heller något problem med att bygga fler bostadsrätter i förorterna. Det stöder vi, och det har vi drivit en politik för. Det vi diskuterar nu är om vi ska ombilda befintliga hyresrätter – hyresrätter som är bra och billiga och som folk i förorterna vill ha kvar. Det är därför de har röstat så starkt på de rödgrönrosa partierna i förorterna och inte på de blågröna.

Anförande nr 178

M a r g a r e t a S t a v l i n g (S): Ordförande och ledamöter! Att det blir så mycket debatt i denna fråga beror ju på att det är så oerhört väsentligt. Det som är sålt är sålt. Människor vill bo på olika sätt i vår stad. Alla kan inte få precis som de vill. Vad vi som politiker är skyldiga att se till är att det finns utrymme för alla. De 26 000 lägenheter med rimlig hyra som såldes var som diamanter. Nu har vi byggt nya hyreslägenheter, och alla kommer att fortsätta att bygga nya hyreslägenheter. Men vi får inte till de hyrorna; det går inte. De billiga hyresrätter som finns kvar ska vi vara rädda om. Det är nämligen där de som har dålig ekonomi och inte har det så lätt har råd att bo. De andra klarar sig alltid.

Dennis Wedin säger att man inte ska behöva flytta från sitt område. Jag tror, men jag kan ha fel, att tjänstemän sa att de som bor i Fokus Skärholmen ska ha förtur till de nya lägenheter som byggs. Det finns många små lägenheter, och det finns många i Fokus Skärholmen som behöver större lägenheter. Jag har för mig att ni tog bort deras rätt till förtur. De ska alltså inte kunna bo kvar. Jag hoppas att jag har missförstått detta.

Behåll våra billiga hyresrätter! När de är sålda är de sålda, och sedan är det kört. Och det är bara i dem som människor som har det lite svårt kan bo.

Anförande nr 179

M a r t i n H a n s s o n (MP): Jag noterade ytterligare frågor från V. Försiktiga ombildningar, som det är tal om, förutsätter självfallet att vi också bygger många nya hyresrätter. Jag vill återigen understryka att vi har som mål att bygga hälften nya hyresrätter. Vi har ett mål på 10 000 bostäder totalt, vilket då skulle innebära 5 000 nya hyresrätter per år. Prognoserna säger att vi kommer att klara detta med god marginal både nästa år och året därefter. Det kommer att byggas fler hyresrätter än bostadsrätter i Stockholms stad. Hyresrätternas antal och andel kommer alltså att öka, och det är en väldigt viktig förutsättning.

Margareta är dock inne på en viktig sak: Det finns en risk för att det är de billiga hyresrätterna som ombildas. Vi måste såklart möta det, och det gör vi genom att vi kommer att återinföra investeringsstödet och använda det i Stockholms stad. Vi kommer att fortsätta med Stockholmshusen, och vi har prioriterat att hela tiden pressa priserna på nyproducerade hyresrätter. Vi är medvetna om detta.

Anförande nr 180

Ulf Walther (S): Joakim Larsson! Som ett exempel på ett lyckat ombildningsprojekt nämnde du Östberga. Jag menar nog att det var kvällens kanske största självmål. Östberga var möjligen det område där hyresrätterna slumpades ut till det största underpriset proportionellt sett, ivrigt påhejat av Bluestep. Det som därefter skedde var att samhället packade ihop sin väska och checkade ut från Östberga. Centrumet förföll, kriminaliteten exploderade med bilbränder och skottlossning och den trygghet som Alliansen inbillade sig skulle inträda till följd av gentrifieringen uteblev. Det tog oss fyra år i majoritet att försöka vända utvecklingen för det området, och det har precis börjat ta sig. Ett större misslyckande för ert privatiseringsexperiment än det i Östberga har vi nog inte sett.

Hyresrätterna tillhör alla stockholmare, och vi är oroliga över att ni säljer ut stockholmarnas gemensamma tillgångar – och detta till underpris.

Men för att återvända till interpellationen svarade inte Moderaterna på Claras fråga: Varför kan ni inte ta fram en motsvarande plan för att skapa blandade upplåtelseformer i hela Stockholm, även i villaområdena? Varför inte bygga blandat där också? Varför ska inte hela Stockholm vara med och ta ansvar?

Anförande nr 181

Borgarrådet Larsson (M): Med tanke på interpellationens frågeställningar är det kanske lite svårt att svara på den fråga som Socialdemokraterna tog upp nu på slutet. Men jag kan säga att Östberga är ett ypperligt exempel. Det visar nämligen hur många av de boende i ett område, som verkligen dominerades av hyresrätter, som faktiskt ville ombilda just för att råda bot på en situation där centrumet inte fungerade och man i botten hade en stadsplanering som skapade väldigt mycket otrygghet. Det skapade inte i sig några svårigheter i samband med ombildningen. Ett massivt antal hyresgäster ville ombilda i det området. Det tycker du är dumt och fel.

Det är ganska fascinerande att du talar om gentrifiering, för de människor som ombildade är ungefär samma människor som bor i området i dag. Vi behöver arbeta med stadsplanering på ett annat sätt än vad man gjorde när Östberga byggdes. Det är väl lite det som den här interpellationen, och även interpellationssvaret, försöker andas: att vi från majoritetens sida försöker se till helheten och se till att man bygger bort den typ av barriärer som det handlar om i en del av de områden som byggdes samtidigt som Östberga och att den nya stadsutvecklingen på Årstafältet också kan påverka både centrumet och tryggheten i Östberga. Detta har ingenting med ombildningar i sig att göra. Men det skadar inte att de människor som vill bo kvar i Östberga och vill äga sin bostad också har möjlighet att göra det. Östberga var faktiskt ett område med stora problem även före ombildningarna; det kan du inte förneka.